

scan 2 links

B XII-a-3

2257

scan 2 rechts

Cornelis Hugensz. Bouman (*rest onleesbaar door schade*)

Claes Jansz. (*rest onleesbaar door schade*)

Adriaen Ben (*rest onleesbaar door schade*)

scan 3 rechts

Rechtbouck in 't zivijel
Den XVIII^{en} decemb[ris] 1590

Rechtgehouden bij den bailliu
van Noortwijckerhout, Lis, etc.,
mitten nabeschreven welborren
mannen.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom ende
Voorhout, b[eclaecht] aen deser vierschaere Dirck
Ariensz. alias Robol, wonende tot Lis, d'eijscher
zeijt ende es warachtich, dat den ge[daec]h[d]e
hem vervordert heeft geleden
te slaen mit een vuijst voor sijn hoofd ten huijse van Harmen de Vries tot Lis, eenen Bartolomeus
Pietersz., wonachtich tot Noortwijck en[de] dat
om seeckere redenen waerom sijluijden mitten
anderen onder rechte stonden voor den
gerechte van Noortwijck, welke saecke
noch niet en[de] was voleijndt, alle 't welke
zijn saecken van quader consequentie die niet

scan 4 links

en behoren naer rechte ongestraft te blijven,
ten exemple van andere. Soe is 't dat den
voors[eijde] bailliu none offitij en[de] vanwege de
hooge ed[elen] concludeert dat den voors[eijde] Dirck
Ariensz., alias Robol, gemulcteert sal worden
in een derdendeel van alle sijnen goederen volgen[de]
den beschreven rechten van Joos Damhouwer,
daervan zijnde mitte kosten van desen
processen en[de] anderen desnoot zijnde,
ofte tot al sulcken fine als mannen
bevinden sullen te behooren.

In state tot den naestcomende rechtdach.
Actum den XVIII^{en} decembris 1590.

acte gedaen   Idem in der qualité als voren beclaecht aen deser
vierschaere Engel Ariensz. al[ia]s Roboll.

scan 4 rechts

Den e[ijsche]r zeijt ende die waerheijt es zoo .....
tot den ge[daec]h[d]e een tonne mit een halff vat.....
gevolt zijnde mit weij ten bevonden zijn
op woonsdach lestleden, wesende den XII^{en}
decembris, alle 't welcke es contraijrieren[de]
't placcaet ende ordonnantie daer van
zijnde. Concludeert daeromme den voors[eijde] eij[sche]r
dat den ge[daec]h[d]e zal werden gecondemneert
werden in een boete van elcke vat van zes
Carolus guldens breder blijckende bij
't voors[eijde] placcaet, cum expensis.

Op huijden den XVIII^{en} decemb[ris] XV^C ende
't negentich. Soe es voor ons welboren
mannen hier ondergeschreven, gecompareert
Arien Gerritsz. wonen[de] tot Noortwijckerhout,
ende heeft hem voor Jan Jansz. Duijnmeijer
geconstitueert borge voor 't gewijsde van
welboren mannen. T'oirconde desen bij ons
onderteijckent ten dage en[de] jare als boven.

Willem IJsaacqz. Heemskerck

Heijnric (*handmerck*) Jeroenz.
merck

scan 5 links

Den XV^{en} januarij 1591
Rechtdach gehouden bij joncheer
Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis,
en[de] Voorhout mit welboren
mannen als, Pieter Claesz.,
Arien Jansz., Eeuwout Willemsz.,
Frans Claesz., Jacob Florisz. van
Heemskerck, Borrit Dammasz. van
Griecken, ende Pieter Woutersz., schout van
Voorhout.

Joncheer Andries van Thienen als Baeliow
van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom ende
Voorhout, beclaecht voor deser vierschare
eenen Cornelis Backer tot Hillegom ende
segd hem aen van 's heeren wegen dat hij bij den
gesworen bode van [de] baeliow voorn[oemd], zeeckeren
tijt geleden is becoert ter cause dat in den-
selven zijn huijs geen behoerlijck merck is
bevonden daer denselven zijn broet mede
behoert te mercken. Seijt daeromme den voors[eijde]
baeliow dat denselven gecondemneert zall
werden in een boete van thijen 's heeren ponden
volgens die custume daervan zijnde, en[de]
versouckt vonnisse van welbooren mannen.

Joncheer Andries van Thienen in der qualiteit
als baeliow van Noortwijckerhout, Lis,
Hillegom ende Voorhout, beclaecht voor deser
vierschare eenen Hendrick Jansz. tot Hillegom,

scan 5 rechts

ende seijt hem aen vanwege die hoochambten heren
hoe dat denselven zeeckeren tijt geleden bij den
gesworen bode van [de] voornoemde baeliow becoert is
geweest ter cause dat in zijnnen huijse
bevonden is geweest een deurgesaechde biertonne.
Seijt en[de] concludeert daeromme den voornoemde
baeliow dat denselven gecondemneert zall
werden in een boete van thijen 's heeren ponden
naer wet wijsen die custume daervan zijnde
en[de] versouckt hij ervan vonnisse van
welbooren mannen.

In state Ad idem Boickien Cornelis tot Hillegom ter
cause dat een dode krenge op zijn werff
bevonden en is geweest bij den voors[eijde] baeliows
bode ende daervan becoert.

Joncheer Andries van Thienen in der qualiteit
als baeliow van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom
ende Voorhout, beclaecht voor deser vierschare
eenen Cornelis Nannien tot Hillegom ende zeijt
hem aen van 's heeren wegen als dat den selven seeckeren
tijt geleden bij den boede van [de] voorn[oemde] baeliow becoert
is geweest ter cause dat denselven een
ongeiijckt agchelen in zijn huijs hadde. Seijt
daeromme en[de] concludeert dat denselven bij welboren
mannen gecondemneert zall werden in een
boete van thijen 's heeren ponden en[de]versouckt
vonnisse van welboren mannen.

scan 6 links

De geswoorens van Voorhout, eijchers, beclaeghen joncheer Daerwijn besitter ende bruijcker van de wooninge en[de] linden genaempt Bergen-dael, om betalinge te hebben van een somme van vier gulden, vier stuvers, over XIII kerffriën tot zes stuvers over de kerff tot vervallinge en betalinge van 't dorp van Voorhouts costen ommege slaegchen nu omtrent Sint Jan in den jaere XV^c 't negentich, op welcke somme en[d]e kerffriën de voorn[oemde] Daerwijn bij de gesworrens (volgende de kerffcedulle) es gestelt ende gequotifieert. Concluderen[de] d'eij[sche]rs tot condempnatie vandien mitte costen, ende bij provisie tot namp[tisement].

rest salariën

Mannen verlenen deffault tot sulcken prouffijte als nae rechte en[de] een citatie ad primam, condempnatie van III stuvers ten behouve van den officier. Actum den XV^{en} januarij 1591.

Mannen concluderen eendrachtel[icken] naedien dat Harman de Vries swaricheijt moveert dat den secretaris vanden baillij alhier niet soude mogen werden geadmitteert om voor den geswoorens van Voorhout in rechte te ageren, dat den schout van Voorhout in absentie van Stoter voor haar souden mogen verandtwoorden. Actum den 29^{en} januarij 1591.

rest zallaris

scan 6 rechts

Den XXIX^{en} januarij 1591

Rechtdach gehouden bij joncheer
Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de]
Voorhout, mit Pieter Claesz.,
Arien Jansz., Jacob Florisz.
Eeuwout Willemsz., Borrit
Dammasz., Frans Claesz., en[de]
Pieter Woutersz., schout tot
Voorhout, welboren mannen.

rest salaris   Mannen verstaen dat Joncheer Daerwijn
  gehouden sal zijn het deffault bij mannen opten
  XV^{en} Januarij voorleden jegens hem verleent
  te purgeren, voor ende aleer hij in
  rechte sal ontfangen werden. Actum den
  XXIX^{en} januarij 1591.

Harman de Vries vuyten naem van joncheer
Daerwijn protesteert te appelleren ofte
reformereren sulcx sijnen goeden raet gedragen
zall. Actum ut s[upra].

scan 7 links

Den XII^{en} februarij 1591

Rechtdach gehouden bij den baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, ende Voorhout, mit Jacob Florisz. van Heemskerck, Eeuwout Willemsz., Arien Jansz., Frans Claesz., Borrit Dammesz. van Griecken, Dirck Dircxz., schout tot Hillegom, ende Cornelis Zegersz., welboren mannen.

Joncheer Andries van Thienen baillij van Noortwijckerhout, Hillegom Lis ende Voorhout, beclaecht aen deser vierschaere Cornelis Pietersz. de Vlaming mit Meijnsge Zachariasdr., zijne huijsvrouw, ende zeijt haerluijden aen dat naedien haerluijden opten XXVIII^{en} augusti lestleden bij vonnisse van welboren mannen belast es geweest haerluijden te begeven in echte staete, dat zijluijden gehouden sullen zijn datelicken haere wettelicke bewijs diesaengaende verthoonen ofte bij faulte vandien dat deselve bij vonnisse van welboren mannen gecondemneert zullen werden in de boete daertoe staende volgende d'ordannan[tie] vande politije daervan zijnde, ende versoect hiervan vonnisse.

scan 7 rechts, folio 5

Den XXVI^{en} martij
1591
gerenoveert
in 't crimineel.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout
Lis, Hillegom, ende Voorhout, beclaecht aen deser vierschare
Claes Meijnertsz. wonen[de] tot Hillegom en[de] zeijt hem aen
vanwegen de ho[oche] e[delen] als dat denselven zeeckeren
tijt geleden hem vervordert heeft eenige
gestolen goederen diewelcke een seecker dieff van sommige buijren tot Hillegom ontnomen
waren die tot zijnen huijse in
bewaringe gebrocht waren geresitueert heeft
eenighe persoonen die daerop actie op pretendeerde
ende alsoe 't selve in plaetsen van justitie niet en
behoort getollereert, maer ten exemple
van anderen behoort gestraft te werden, soo
concludeert en[de] zeijt den voorseijde baillij vuyjten naem
als voren dat dezelve Claes Meijnertsz ten
eenre bij welboren mannen vonnisse gecondemneert
zal werden den voors[eijde] baillij sijne berchloon van
voors[eijde] goederen naer oudere costuijme te betalen.
Ende in zoeverre dieselve goederen in
onrechte handen gerestitueert soude mogen zijn
daervoor in te staen, gelijk oock bij aldien
dezelve Claes Meijnertsz. noch eenige gelijcke
goederen alsnoch in handen soude mogen hebben, dien-
selve gehouden sal zijn in handen van den voors[eijde] baillij
te restitueren. Ende ten tweeden alsoe d'selve
't selve in groote cleijnachticheijt en[de] nadeel
van de auctoriteijt der hoo[che] e[delen] gedaen heeft
dat denselven Claes Meijnertsz. diesaengaende
bij vonnisse van welboren mannen gecondemneert
zal werden in een boete van vijftich ca[rolus] guldens
ofte anders tot alsulcke fine als welboren
mannen naer rechte bevinden sullen te behooren
ende versoect hiervan vonnisse.

scan 8 links, folio 5v

Harman de Vries vuyten naem van Cornelis Pietersz.
de Vlaming leijt over seeckere getuijchenissen
van een ouderlinghe van de hoogelantsche
kercke en[de] was gedateert den XXV^{en} decembris 90 voorleden dat hij Cornelis Pietersz. alsdan
getrout soude sijn en[de] is vuytgegeven den VIII^{en} februarij 1591, genaempt Thijman Jacobsz.,
won[ende] tot Leijden, daerbij sijluiden willen
verthoonen getrout te sijn. Ac[tu]m den XII^{en}
februari 1591.

Harman de Vries vuyten naem van Claes Meijnesz.,
versoect copie vuyten eijsch en[de] dach te XIII
dagen acten den XII^{en} februarij 1591.

Op huijden den XII^{en} februarij 1591 es
gecompareert Harman de Vries vuyten
naem en[de] van wegen joncheer Daerwijn
ende heeft gepresenteert ende p[resen]teert alsnoch die gesworens
van Voorhout in alle vriendelicheijt henl[uijden]
te betalen volgende den omslach bij henl[uijden]
gedaen, 't welcken sijluiden om die c[on]sequentie
wille geenssins en willen consenteren.

De gesworens accepteren die presentatie
bij Harman de Vries vuyten naem van
joncheer Daerwijn op huijden gedaen
mits betalen[de] die kosten tot taxatie
van mannen, op den XII^{en} februarij 1591.

Mannen app[oinc]teren p[er]tijen bij den anderen om[m]e
mit vrundtschap te accorderen is 't doenlijk,
indien niet over XIII dagen weder in rechte
te comen, mannen sullen alsdan recht
doen nae behooren. Act[u]m den XII^{en} februarij
anno 1591.

scan 8 rechts. folio 6

Den XII^{en} martij 1591

Rechtgeseten bij joncheer
Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom
en[de] Voorhout, mitte nabeschreven
mannen Borrit Dammasz., Frans
Claesz., Jacob Florisz., Arent
Jansz., Crijn Corn[elisz.], en[de] P[iete]r
Claesz., welboren mannen.

Joncheer Andries van Thienen baillij van Noortwijcker-
hout, Hillegom, Lis ende Voorhout beclaecht
voor deser vierschaere Meeus Pietersz. en[de]
Dirck Jansz. als gecoren nieuwe gesworens
van Voorhout geëligeert ofte gecoren bij de
oude gesworens aldaer, welcke auctoriteit
van electie oick haerluijden niet toe en compt, maer
wel die nominatie vandien te doen, maer wel
expressel[icken] den bailliu voors[eijt] van [de] hooghe
overicheijts wegen, welcke electie om
redenen den bailliu voors[eijt] dese reijse heeft
toegelaten sonder 't zelve te willen toe-
laten ende in consequentie trecken ende
alsoe die voors[eijde] gesworens bij de bode van den

scan 9 links, folio 6v

voors[eijde] baillij geciteert sijn geworden voor
d'eerste instantie om bij den voors[eijde]
bailliu te commen binnen XXVIII uren om[m]e
haeren behoorlicken eedt te doen in zijnen
handen, opte verbeurte van XXV guldens
waerop sij voor antwoord hebben gegeven
blijckende bij 't rapport van den bode dat sij
souden commen gelijk sij oick gedaen hebben
maer den baillij voorn[oemd] dieselven eedt
geweijgert hebben te doen, seggende dat
zijluijden diezelve in handen van den schout
hadden gedaen ende oick niet en wilde
dienen off den Schout moste haer die-
selve affnemen, gernerct hij haere
voorsaten den eedt aff hadde genomen, doch
zijende dat den baillij den schout 't selve
ten qualijcxste aff was nemende, gaven
voor finael antwoord dat sijluijden
den aenstaen[de] rechtdach wilden bij den
voors[eijde] bailliw commen ende met hem
vander saecken handelen waervan niet
en is gevolcht. Ende over sulcx den
voorn[oemde] baillij is genootsaect geweest
haerluijden andermael te doen citeren op
gelijcke boete, hebben andermael
wederom bij den voorgaende gedaen eedt
gepersisteert ende alsoe den voors[eijde]
baillij vanwegen sijnder offitie,
seijt dat het zelve geschiet is, sonder
zijne wille ende oick gedaen sijnde

scan 9 rechts, folio 7

in groote cleijnachticheijt ende prejuditie
van [de] ho[oge] edelen als den schout tot alder-
minsten saecken auctoriteijt (sonder expresse[licken]
auctorisatie, last en[de] bevel van den voors[eijde]
baillij) nijet en competeert. Soe
concludeert den voors[eijde] baillij uijten naem
alsboven dat den voors[eijde] Meeus P[iete]rsz. ende
Dirck Jansz. gec[on]demneert sullen werden elcx
in de voors[eijde] boeten, ende alsnoch gehouden
sullen sijn den eedt te doen in handen van [de]
voors[eijde] baillij voor en alleer dieselve
in haer gesworen ampt voorts sullen mogen
varen ende dat opte boeten vande vijftich
ca[rolus] guldens ten behouue van [de] graeffelicheijt
ofte tot alsulcken fijne als welboren mannen
sullen bevinden naer rechten te behooren,
versoeckende hiervan vonnisse.

Claes Gangeloffsz. Vool, vuijten naem van den
ge[daec]h[d]ens versoect copie ende dach te
XIIII dagen. Act[u]m als voren.

Mannen app[oinc]teren dat Cornelis Pietersz.
Sanctinusz. jegens naesten rechtdach breders
bescheijt sal inbrengen dat hij getrout es,
mannen zullen alsdan rechtdoen naer behoren. Actum
den XII^{en} martij 1591.

scan 10 links, folio 7v

Mannen verclaren dat den bailliu sijnne
actie jegens Claes Meijnertsz. roeren[de]
't berchloon van [de] die gestolen goederen criminel[ick] sall
institueren. Den XII^{en} martij 1591.

Den XXVI^{en} martij 1591

Rechtdach gehouden bij den baillij
van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom,
en[de] Voorhout mit Arien Jansz.,
Crijn Cornelisz., Pieter Claesz., Jacob
Florisz., Eeuwout Willemsz., Frans
Claesz., en[de] Borrit van Griecken
Damasz., welboren mannen.

Joncheer Andries van Thienen baillij van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom en[de] Voorhout
beclaecht voor dese vierschaer de huijsvrouw
van eenen Joost Dircxz., mitsgaders Joost Dircx als man ende voocht van sijn voors[eijde] huijsvrouw wonachtich tot
Voorhout mitsgaders haer suster, en[de]
zeijt haerluijden aen vuijten naem
als boven dat zijluijden ten tijde als die
ambachtsbewaerders van Voorhout haer
reecken[de] deden ten huijse van P[ieter]sdr.
Joosten, eenen Cornelis Pietersz. backer wone[nde] tot

scan 10 rechts, folio 8

Warmont groffelijcken geiniurieert hebben,
zeggende dat hij nietjegenstaende
denzelven gehijlicet es, een hoerjaeger was,
alwelcken injurie de s'anderen daechs bij
pertijen ten wedersijden affgedaen ende
geaccordeert werde ten versoecke van
Joost Dircxz. voors[eijt]. Seijt en[de] concludeert
daeromme den voors[eijde] baillij dat dieselve
ge[daec]h[de]ns bij welboren mannen vonnisse
zullen werden gecondemneert volgen[de] de
costuijme van Rijnlant, elcx in een boete
van thien pont, ende versoeect vonnis.

Copie uijten
eijsch

Idem in der voors[eijde] qualité beclaecht aen deser
vierschaere Gerrit IJsbrantsz. van Boggele,
d'eij[sche]r zeijt hem en[de] warachtich dat hij
gedaechde bij des baillius boode beceurt es
geweest ter saecke dat hij geen boter-
cop in sijn huijs gehadt heeft. Seijt en[de]
concludeert daero[mm]e den voorn[oemde] eijsscher de ge[daec]h[d]e bij
mannen vonnisse gecondemneert sal werden
volge[nde] d'ordonnan[tie] van Rijnlandt in een boete
van thien pondt, en[de] versoeect vonnisse.

Mannen absolveren den ge[dae]ch[d]e van [de] eijsch en[de] conclusie
bij den baillij op hen gedaen en[de] genomen, mits doen[de]
verclaringh, bij eede dat de cop sijn eijgen
toe behooren, condempneren den baillij in de
costen. Actum den XXVI martij 1591.

scan 11 links, folio 8v

Idem in der voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser vierschaer Jooris de Vlaminge, wone[nde] tot Hillegom, ende zeijt hem aen vuyten naem als boven dat hij gedaechde, bij des baillius boode es bekeurt ter saecke dat hij een ongeijcte ellen binnen zijn huijs heeft gehad. Seijt en[de] concludeert daeromme des voorn[oemde] baillij vuyten naem alsboven dat den ge[daec]h[d]e bij mannen vonnisse volgen[de] die costuijme en[de] ordonnantie van Rijnlandt, zal werden gecondemneert in een boete van thien pondt, en[de] versouct vonnisse.

Copie vuyten eijsch en[de] dach van beraet aen als voren.

Idem in der voors[eijde] qualite beclaecht aen deser vierschaer Gerrit Cornelisz. wonende tot Noortwijckerhout, en[de] zeijt hem aen vuyten naem alsboven dat hij ge[daec]h[d]e gequetst zijnde tot Hillegom, hem vervordert heeft uijte jurisdictie van Hillegom te gaen sonder hem bijden schout en[de] mannen ald[ae]r te laeten besien en[de] de wonde te ijcken, alle t welck es ter contrarie d'ordonnan[ti]e en[de] costuijme van Rijnlandt. Seijt en[de] concludeert daerom[m]e den baillij vuyten naem als boven dat den ge[daec]h[d]e bij mannen vonnisse zal werden gecondemneert volgen[de] die costuijme van Rijnlandt in een boete van thien pont, versoect vonnisse.

In state te XIIIII dagen op bewijs. Actum als voren.

scan 11 rechts

Idem in der voors[eijde] qualité beclaecht aen deser
vierschaer den voornoemde Gerrit Corn[elis]z., en[de] zeijt
hem aen vuyten naem alsvoren dat hij ge[daec]hde
van de vastelavonts dagen hem vervordert
heeft tot Hillegom opte veedele te speulen
ter contrarie van de ordonnantie en[de] costuijme
van Rijnlandt, en[de] seijdt daeromme dat hij
ge[daec]h[d]e daeraen verbeurt heeft een boete
van thien pont. Concluderen[de] den voorn[oemde]
baillij in den naem alsboven dat den ge[daec]h[d]e bij
mannen vonnisse so (volgende de costumen
van Rhijnlandt) sal werden gecondemneert in een
boete van thien pondt, en[de] versoect vonnisse

Mannen absolveren den ge[daec]h[d]e van [de] eijsch en[de]
conclusie bij den baillij op hem gedaen en[de]
genomen, compenseren de coste
omme redenen. Actum den XXVI^{en} martij 1591.

Idem in der voorseijde qualité beclaecht aen deser
vierschaer Jan Jansz. wonen[de] tot Lisse omme getuijchenisse
der waerheijt te geven, op alle al sulcke
interrogatoriën als den baillij sal willen

scan 12 links

overleggen ofte bij faulte van dien dat hij
gedaechde bij mannen vonnisse gecondemneert sal werden volgen[de]
die costuijme van Rijnlandt in een boete
van thien pont, en[de] voorts gecondemneert
te werden getuijchenisse der waerheijt
te geven op pene van gijsselinghen.

rest salaris

Harman de Vries, uijten naem van [den] ge[daec]h[d]e dede
seggen dat dieselfe informatie ofte
afformatie soude strecken tot belastinge
van den ge[daec]h[d]e volgende het laetste
placcaet bij mijn[e] e[del]e heeren die Staten
gepubliceert, seggen[de] doordien dat geen
man schuldich es hemselves te
belasten, en[de] daerbij vougende dat mijn-
heer den baillij in desen interrogatoriën
niet en heeft gestelt op wat tijt sulcx soude mogen geschiet sijn seggen[de]
voordien dat geen man hem mach belasten
mit eenige getuijchenisse der waerheijt te geven off seijt sij
saecke dat den baillij eerst en[de] voorall
behoort te weten waer sulcx soude
mogen geschiet wesen, en[de] dat niemant
gehouden es den baillij te seggen waer
hij gaet off waer hij keert, seggen[de] door
die dat wij ongehouden sijn eenige
getuijchenisse der waerheijt te geven,
seggende duer dien dat den baillij sijn eijsch en[de]
conclusie ontseijt sal worden, ende als die

Mannen condemneren Claes Gangeloffsz. Vool
in een boete van een vaen in 't gelach. Actum
den 26^{en} martij 1591.

scan 12 rechts

Dezelfde Jan Jansz. es een schamel
gesel hebbende acht kinderen, dat den
baillij gecondemneert sal worden denselffde
Jan Jansz. te betalen voor sijn dachgeld,
daechs de somme van vijftien stuvers, ende
versoect vonnisse van mannen.

Den baillij p[er]sisteert bij sijn gedaen eijsch
en[de] zeijt voor replijcque dat hij hem
refereert tottet ordonnan[tie] en[de] costuijme
van Rijnlandt, mitsgaders daerbij
gevoucht d'ordonnan[tie] bij mijnen e[del]e heeren
de staten op 't stuck van [de] justitie gemaect
volgen[de] vuijte ar[tike]le derselver ordonnan[tie]
daer bij den baillij p[er]sisteert en[de] versoect
vonnisse.

Mannen stellen die saecke in state te
XIIII dagen.

Claes Gangeloffsz. Vool uijten naem van [de]
gesworens leijt over antwoord in scriptis.
Actum den XXVIe martij 1591

scan 13 links

Ende dat ter saecke dat hij Vool p[er]tijen
jegens zijnen gedaen eedt es dienende.

Mannen stellen de zaecke tusschen Claes
Gangeloffsz. Vool en[de] den baillij in state
te XIIIII dagen. Actum den XXVI^{en} martij
1591.

Mannen gesien hebbende zeeckere attestatie
geschreven onder handt van Sijmon Jacobsz.,
ouderling der kercke Christi der stad Leijden, absolveren
Cornelis Pietersz Sanovinus van den
eijsch en[de] conclusie bij den baillij
op den XII^{en} februarij voorleden op
hem gedaen en[de] genomen. Compenseren
de costen om[me] redenen. Actum den XXVIe
martij 1591.

scan 13 rechts, folio 11

Den IX^{en} aprilis 1591

Rechtgeseten bij joncheer
Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom
en[de] Voorhout met welboren
mannen als Crijn Corn[elis]z., Arien
Jansz., Jacob Floris van Heems-
kerck, Eeuwout Willemsz., Pieter
Claesz., Borrit Dammasz. en[de]
Frans Claesz.

Mannen, p[er]tijten ten wijderzijden gehooft
en[de] geleth hebbende op 't gundt
in desen te letten stondt, absolveren
Joris Zeckis ge[daec]h[d]e van den eijssch ende
conclusie bij den baillij opten XXVI^{en} martij
voorleden op hem gedaen en[de] genomen, mits
bij den ge[daec]h[d]e doende verclaeringe bij eede
dat hij mitten elken noijt uijt ofte inne
gemeten ofte gecoft ende vercoft en heeft. Compenseren de costen
omme redenen. Actum den IXe aprilis
91.

Den baillij protesteert omme t'appelleren
ofte reformeren naer sijnen goeden raedt
gedragen sall. Actum als boven.

Den baillij leijt over replijcq in scriptis. Actum
ut supra.

scan 14 links, folio 11v

Mannen absolveren eendrachtel[icken] Claes Gangeloffsz Vool voor dese inst[antie] van den eijsch ende conclusie bijden balliu op hem gedaen en[de] genomen. Compenseren die costen omme redenen. Actum den IX^{en} aprilis 1591.

Den baillij protesteert om te appelleren off reformeren naer sijnen goeden raet gedragen zal. Actum ut supra.

Mannen p[er]tijen dingtalen ten wedersijden gehoort,gesien d'ordonnantie op 't stuck vande justitie geëmaneert ende geleth hebbende ap 't gundt in desen te letten stont, condempneren Jan Jansz., ge[daec]h[d]e getuijchenisse der waerheijt te geven op zeeckere interrogatoriën bij den baillij.

Overgelevert, dit alles volgende 't VIIIe ar[tike]le van de op d' ordonnantie, mits dat den bailliu denzelven Jans Jansz., off ijemant van sijn vrienden niet en sal molesteren ofte doen molesteren, voor soeveel deselve Jan Jansz, off sijn vrienden, ter saecke van dien verbeurt souden mogen hebben. Compenseren die costen om[me] reden. Actum als boven.

Harman de Vries uijten naem vande ge[daec]h[d]e appelleert van 't vonnis voor den Hove van Hollant. Actum ut supra.

scan 14 rechts, folio 12

Aengaende de zaecken vande heijmelijcke vergaderinghe van de papisterije ofte de exercitie vandien gehouden in den ambachte van Noortwijckerhout zijn deur tusschen-spreekinghe van Claes Sijmonsz. ende Claes Maertsz., heurzelven starckmaeckende ende vervangende voor die ingesetenen van den-zelven ambachte daertoe oick versocht hebbende Johan van Heusden, haerluijder schout, veraccordeert ende overeengecomen jegens joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom en[de]Voorhout, voor zoeveele als 't zelve misbruijck van de voors[eijde] vergaderinge zoude mogen aengaen volgende 't placcaet opte voors[eijde] vergaderinge gemaect, behoudens die actie die den voors[eijde] baillij op Claes Alphertsz., Jan Jansz. Duijnmeijer, en[de] Claes Pietersz. Buijs spreekende heeft, ende dit alles nijet wijders dan tot datum van desen toe. Actum desen XXI^{en} aprilis a[nn]o XV^c een en[de] 't negentich.
Mij present
A van Thienen   Jan van Treslong, secretaris

scan 15 links, folio 12v

Den XXIII^{en} april 1591

Rechtgeseten bij joncheer
Andries van Tienen, Noortwijckerhout
Lis, Hillegom, en[de] Voorhout,
mit Crijn Cornelisz., Pieter
Claesz., Arien Jansz., Jacob
Florisz. Heemskerck, Eewout
Willemsz., Frans Claesz. en[de]
Borrit Dammasz., welbooren
mannen.

Claes Gangeloffz Vool, uijten naem en[de]
vanwegen die gesworens van Voorhout,
dient van duplijcque. Actum ut supra

Claes

Mannen appoincteren dat den baillij
ter eenre en[de] Joost Dircxz. ter andere
zijde tusschen dit en[de] XIIIII dagen bij den anderen
sullen gaen omme mit vrundtschap t'accorderen
is 't doenl[ick]. indien niet sullen mannen alsdan
recht doen naer behooren. Actum den XXIII^{en}
aprilis 1591.

Mannen verlenen den baijlijj eij[scher] contra Gerrit
Cornelisz. 't I^e deffault ende uijt crachte
vandien een ander citatie. Actum ut supra.

scan 15 rechts, folio 13

Op huijden den XXIII^{en} aprilis op een ende
't negenentich heeft Jeroen Dammasz. Kluft hem
jegens mijn heer den bailliou gepurgeert
ende gefuneert aengaende die heijmelijcke
papistige vergaderinge ende andere
diergelijcke conventiculen die tot zijnen
huijse bij eenen Dirck Jacobsz., ofte
andere papen sooveel als hem aengaet
gehouden ende misbruijct soudén mogen
wesen ende dat tot desen dage toe.

T'oirconde desen bij den voorn[oemde] Jeroen
Damasz. Kluft onderteijckent ten
dage ende Jaere als boven. Mij present, ter
presentie van meester Cornelis van Buijren, schoolmeester
tot Sassenhem.

Cornelis van Bueren J van Treslong sec[retaris]
bij mij Jeroen
Damassoon

scan 16 links, folio 13v

Den VII^{en} mej 1591

Rechtgeseten bij den baillij van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom
en[de] Voorhout, mit Frans Claesz.,
Borrit van Griecken Dammasz.,
Pieter Claesz., Jacob Florisz. Heems-
kerck, Arien Jansz., Ewout Willemsz.
en[de]

Joncheer Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom ende
Voorhout, b[e]claecht] voor dese vierschaer Sijmon
van Poveren, ende seijt hem aen dat
bij des baillijs bode hij verdaecht is geweest omme den
voors[eijde] baillij justitie te helpen admini-
streren opten IX^{en} aprilis lestleden, en[de]
alsoo hij ge[daec]h[d]e hem ten voors[eijde] daege
heeft geabsenteert niet jegenstaen[de]
dat hij op een boete van thien pont v[er]daecht
is geweest. Soe seijt en[de] concludeert
den voors[eijde] baillij dat hij ge[daec]h[d]e bij mannen
vonnisse diffinitijff gecondemneert sal
werden in een boete van thien pont, en[de]
versoect hiervan vonnisse.

Mannen verlenen den baillij eij[sche]r contra
Sijmon van Poveren 't IIe deffault mit een
ander citatie. Actum den VIIe mej 1591.

In state te XIIIII dagen. Actum den VI^{en}
mej 1591.

scan 16 rechts, folio 14

Idem in der voorseijde qualité b[eclaecht] aen deser vierschaere
Claes Meijnertsz., ende seijt hem aen uijten
naem alsvoren dat hij ge[daec]h[d]e op vastelavont
voorleden t'zijnen huijse danspul gehouden
heeft ter contrarie van de ordonnan[tie] en[de]
costuijme van Rijnlandt ende het laeste
kerckgebot. Seijt en[de] concludeert daer-
omme den voors[eijde] baillij dat hij ge[daec]h[d]e
bij mannen vonnisse diffinitijff sal werden
gecondemneert in een boete van thien pont
volgen[de] de costuijme van Rijnlant ende
't kerckgebot en[de] versoect vonnisse.

Idem in der voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser
vierschaer Maerten Claesz., schoolmeester
tot Hillegom, ende seijt hem aen dat hij

scan 17 links, folio 14v

ge[daec]h[d]e hem heeft vervordert openbaer
schoole te houden binnen den dorpe van
Hillegom, buijten consent en[de] voor weten
vanden voors[eijde] baillij en[de] welboren mannen
al 't welck is contrarie die costuijme en[de] ordonnan[tie] van
Rijnlandt. Seijt en[de] concludeert daeromme
den voors[eijde] baillij dat hij gedaechde bij welboren
mannen vonnisse diffiniteijff zal werden gecondemneert in een boeten
van thien pont, volgen[de] d'ordonnan[tie] van
Rhijnlandt.

Mannen p[er]thijen ten wedersijden gehoort
ende gelethhebbende op 't gundt in
desen t'considereren stont, absolveren
Maerten Claesz., schoolm[eeste]r tot Hillegom
voor deser instantie van den eijsch ende c[on]clusie bij den baillij
op hem gedaen en[de] genomen, mits doende
in handen van den baillij en[de] welboren mannen
den behoorlijcken eedt, wel verstaen[de]
dat den voorn[oemde] Maerten Claesz. binnen
XIIII dagen sal overleveren acte daer-
bij dat blijkt dat hij bijde maegestraten
der stadt Haerlem geëxamineert
is geweest. Compenseren die kosten
omme redenen. Actum den VII^{en} mej
1591.

Den baillij protesteert omme t'appelleren
ofte refomeren naer sijnen goeden raet
gedragen sal. Actum ut supra.

scan 17 rechts, folio 15

Mannen verlenen den baillij eij[sche]r c[on]tra Gerrit Cornelisz. 't IIe deffault mit een ander citatie. Actum den 7en mej 1591.

Claes Gangeloffsz. Vool uijten naemen en[de] vanwege Joost Dircxz seijt alsoe mijn heer den baillij hierzelve overleijt in sijnen eijsch dat p[er]thijen geaccordeert zijn, soo is d'injurie geremitteert en[de] d'actie geëxtingueert. Sulx dat den officier geen actie ter saecke vandien en competeert, concluderende daerom[m]e die ge[daec]h[d]ens dat den baillij zijn eijsch en[de] conclusie ontseijt sal werden, en[de] die ge[daec]h[d]ens daarvan geabsolveert, ende den eijsscher gec[on]demneert in de costen, versoucken[de] vonnisse van welboren mannen.

Mannen stellen die saecke tusschen den baillij als eijsscher en[de] Joost Dircxz. ge[daec]h[d]e in state te XIII dagen. Actum den VII^en mej 1591.

Ende dat pertijen hinc inde heurluijder bescheijt sullen inne brengen.

Den baillij als eij[sche]r c[on]tra die gesworens van Voorhout ge[daec]h[d]ens perthijen renunchiëren hinc inde van vorder schrijvens ende productie salvo heurluijder reprochen ende salvatiën ende versoecken tijt omme hinc inde te dienen van inventaris. Actum den VII^en mej 1591.

scan 18 links, folio 15v

Den

Rechtdach XXI^{en} mej 1591
gehouden bij joncheer
Andries van Tienen, baillij
van Noortwijckerhout, Lis,
Hillegom, en[de] Voorhout, mit
Borrit Dammasz., Jacob Florisz.
van Heemskerck, Crijn Corn[elis]z.,
Eewout Willemsz., Frans Claesz.,
Arien Jansz., en[de] Pieter Claesz.,
welboren mannen.

Joncheer Andries van Tienen, baillij van
Noortwijckerhout, etc. beclaecht aen deser
vierschaer Gerrit Jansz., en[de] seijt hem
aen dat hij ge[daec]h[d]e bij des baillijs bode
bekeurt is geweest ter saecke dat hij
een ongeijcte cop binnens huijs heeft
gehad. Seijt daeromme dat hij ge[daec]h[d]e daeraen
verbeurt heeft een boete van thien pont
Concluderende daeromme den voorn[oemde] baillij
in den naem als boven dat hij ge[daec]h[d]e bij mannen
vonnisse diffinitijff gecondemneert sal
werden volgen[de] die costuijme en[de] ordonnantie
van Rijnlandt, in een boete van thien pont,
en[de] versoect vonnisse.

In state te XIII dagen. Actum
ut supra.

scan 18 rechts, folio 16

Joncheer Andries van Tienen, baillij en eij[sche]r
dient van stucken en[de] munimenten c[on]tra die
Arieens Pietersz. en[de] Dirck Jansz. gesworens
ge[daec]h[d]ens. Actum den XXI^{en} mej 1591.

Die gewoorens versoecken copie uijt die stucken.
Actum ut supra.

rest sa[laris] Die gesworens van Voorhout dienen van gelijcken
van stucken ende munimenten c[on]tra die baillij
voors[eijt].

Den baillij versoect van gelijcke copie van [de]
haere stucken.

Mannen app[oinc]teren pertijen te gaen bij den
anderen binnen XIII dagen op pene van XX s[tuijvers]
omme mit vruntschap t'accorderen is 't
doenl[ick]. Indien niet sullen mannen alsdan
recht doen naer behooren. Actum den 21^{en}
mej 1591.

Joost Dircxz. seijt in p[rese]nte van ons onder-
geschrevenen datter sijn ettelijcke Voor-
houters sijn mitsgaders die jouffrou
opte Bouchorst die seggen

scan 19 links, folio 16v

Achterevolgende het clach aling
ende ael geblijff tijschen den baillij
van Noortwijckerhout, etc. ter eenre
en[de] Sijmon Pietersz. van Poveren ter
andere sijden hebben verclaert voor
uijtspraecke sulcx sij verclaeren bij desen
dat den bailliu van den voorn[oemde] Sijmon
Pietersz. sal ontfangen eens die
somme van drie gulden te XL groo[te]n
't stuck. Ende d'voorn[oemde] Sijmon Pieters
sal noch in 't gelach geven XXXI stuijvers
en[de] noch daerenboven den bode thien s[tuijvers]
en[de] sullen perthijen hiermede goete
vrunden zijn. Actum den 21^{en} mej 1591.

Mij jegenwoordich
Pieter van Treslong.

scan 19 rechts, folio 17

Den IIII^{en} junij 1591

Rechtdach gehouden mit welboren
mannen als Jacob Florisz. van
Heemskerck, P[ieter] Claesz., Frans
Claesz., Eeuwout Willemsz., Arien
Jansz., en[de] Borrit Dammasz.
van Griecken.

Mannen stellen die saecke tusschen den baillij en[de] Joost
Dircxz. in state te XIIIII dagen om datter
die volle banck niet en is. Actum den IIII^{en}
Junij 1591.

Claes Gangeloffsz. Vool vuyten naem van [de]
gesworens versouct tijt van zes weecen omme
zijne getugen (alsoe die op diversche plaetsen
wonen) te doen recoleren. Actum ut supra.

reste salaris   Mannen verleenen die gesworens
den tijt van een maent omme haere getugen te
doen recoleren volgen[de] XV^{en} art[ikel]e van ordonnan[tie]
op 't stuck van de justitie geëmaneert. Actum den
IIII^{en} junij 1591.

scan 20 links, folio 17v

Den XVIII^{en} Junij 1591

Rechtgehouden bij den baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis en[de] Voorhout, b[eclaecht] mit
Jacob Florisz. van Heemskerck,
Crijn Corn[elis]z. Arien Jansz.,
Eeuwout Willemsz., Pieter Claesz
Borrit van Griecken, Frans Claesz.

in state Joncheer Andries van Tienen baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de] Voorhout
b[eclaecht] aen deser vierschaer eenen Joris en[de] Jan
Michielsz. blijckers wonende tot Hillegom.

scan 20 rechts, folio 18

Idem in dier voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser vierschaer
Bart Maertensz., overge[daec]h[d]e persoon, en[de] seijt hem
aen dat hij hem vervordert heeft gehad ge-
quetst sijnde hemselven te vertrecken uijte
jurisdicxie van Voorhout sonder hem eerst
en[de] alvoren bij den schout en[de] mannen te laeten
besien en[de] de wonde te ijcken. Seijt dat hij daer-
aen verbeurt heeft een boete van thien pont,
concluderen[de] daeromme dat hij ge[daec]h[d]e bij mannen
vonnisse diffinitivediffinitieve sal werden gecondemneert
volgen[de] die ordonnan[tie] en[de] costuijme van Rijnlant
in een boete van thien pont, en[de] versoect hier
van vonnisse.

Mannen app[oinc]teren p[er]tijen te gaen bij goede mannen omme mit
vruntschap t'accorderen is't doenlijk, indien niet weder in rechte
te comen sullen mannen alsdan recht doen naer behooren, den XVIII^{en} junij 1591.

Idem in der voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser vierschaer
Maerten Jansz. Sarey, geweesde predicant
tot Voorhout, en[de] seijt hem aen van 's heeren
wegen dat nadien hem geboden is binnen XIII
dagen opte verbeurte van vijff en[de] twintich
guldens tot twintich stuvers 't stuck, te vertrecken
uijte huijsinge alwaer denselven tegenwoordich
innewoont volgens zeeckere apostillen en[de]
Commandament van mijn e[dele] Heeren Staten,
't welck denselven alsnoch van geene meeninghe.

scan 21 links, folio 18v

is nochte nijet willende obediëren, maer vilipenderende die justitie. Soe concludeert den voors[eijde] baillij uijten naem als boven dat denselven bij welborem mannen vonnisse zal gecondemneert werden, in de voors[eijde] boeten en[de] noch gehouden te wesen binnen den tijt van twee mael vijer ende twintich uijren ontruijminghe te doen van [de]-zelve woninghe toegeëijgent den predicanten opdat een ander predicant die elve met rust ende vrede mach besitten en[de] gebruijcken opte verbeurten van vijftich ca[rolus] guldens en[de] datelijcken daerenboven mette justitie daer- uijt gestelt te werden. Ende versoect hiervan vonnisse.

Mannen gunnen den tijt van XIII d[aege]n omme bij hen de apostille van [de] Heeren State te wederleggen, en[de] sijn stucken en[de] verifca[ti]ë[n] alsdan over te leggen, daarmede hij hem in rechte sal willen behelpen, sullen mannen alsdan rechtdoen naer behooren. Actum den XVIII^{en} Junij 1591.

scan 21 rechts, folio 19

Inder saecken hangen[de] ongedecideert voor welboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de] Voorhout tussche joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, etc., eijsscher, op ende jegens Joost Dircxz won[ende] tot Voorhout als man en[de] voocht zijn hujsvrouw, mitsgaders des hujsvrouwens zuster, ge[daec]h[d]ens, den eij[sche]r contenderende dat die ge[daec]h[d]ens soudē werden gec[on]demneert elck in een boete van thien pondt, die ge[daec]h[d]ens deden ter contrarie deur haeren procureur sustineren tot absolutie van den eijsch en[de] c[on]clusie bij den eij[sche]r op haer gedaen en[de] genomen. Mannen p[er]tijē ten wedsijden gehoort en[de] gelet hebben[de] op 't gundt in desen te letten en[de] te ponderen stont, absolveren die ge[daec]h[d]ens voor deser Instantie van den eijsch en[de] c[on]clusie opten XXVI^{en} martij genomen, bij den eijsscher op haer gedaen ende genomen. Compenseren die costen om[me] redenen. Actum den XVIII^{en} junij 1591.

Mannen stellen die saecke tuschen den baillij en[de] Cornelis Jeroensz. in state te XIII dagen. Actum den XVIII^{en} junij 1591.

scan 22 links, folio 19v

Den ge[daec]h[d]e bekent die schult en[de] alsoe den
tijt ons overlopen is en[de] geen middelen en hebben
omme die penn[inge]n stante pede opte brengen,
soe versoect hij oetmoedel[ick] aen mijnen heeren
atterminatie van betalen tot twee termijn[en],
te weten Alreheijligen toecomen[de] d'eenen
helfe en[de] meije daeraenvolgende de
andere helfe, mits daervooren stellen[de]
borge naer behooren.

scan 22 rechts, folio 20

In der saecke hangende voor baillij en[de] welboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, etc., tusschen Claes Anthonisz. Duijnen eij[sche]r ter eenre, en[de] Claes P[iete]rsz Havick ge[daec]h[d]e ter andere sijde, d'eijscher contenderen[de] tot betalen van [de] somme van 't sestich gulden te XL grootten 't stuck, ter cause van een jaer custing v[er]schenen Lamberti anno XV^c 90, volgende die custingbrieff daer in rechte geëxhibieert.

Den ge[daec]h[d]e daerjegens versoecken[de] atterminatie van twee halve jaren. Soe hebben welboren mannen bij haer diffinitive vonnisse den ge[daec]h[d]e gecondemneert den eij[sche]r die geëijschte penninghen opte leggen en[de] te betalen, mits daervoren stellen[de] binnen XIIIII dagen cautie souffisant, purcheren de executie van dien den tijt van drie maenden, omme telcken ses weecken de gerechte helfte van dien te betalen, mitte costen van desen, den XVIII^{en} junij 1591.

folio 23 links, folio 20v

Den II^{en} julij 1591

Rechtdach gehouden bij den baillij
van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis en[de] Voorhout mit Pieter Claesz.,
Jacob Florisz., Arien Jansz., Crijn
Corn[elisz.] Frans Claesz., en[de] Borrit
Dammasz. ende Eewout Willemsz.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijck-
erhout, Hillegom Lis ende Voorhout b[e]claecht aen
deser vierschaer de huijsvrou van Joost
Dircz. tot Voorhout mit haer suster mitsgaders
haerluijden voorz[egt] en[de] seijt haerluijden ge[daec]h[d]ens aen
dat sij luijde (ten tijde die ambachtsbe-
waerders haer reeckeninghe van Voorhout
haer reecken[inge]n deden, eenen Cornelis Pietersz., wonende tot Warmont,
backer, hebben geinjuriëert ten huijse van Ph[illip]s
Joosten, den voornoemde Corn[elisz] Pieters in aenseggen
dat hij niettegenstaende dat hij gehijlijk
was, een hoerjager was. Concluderenp[de] daerom[me]
den baillij uijten naem alsvoren dat die ge[daec]h[d]ens
haerluijder aenseggen sullen bewijsen ofte dat
sijluijden haer 't selve aenseggen sullen laeten
ontvallen elcx mit een boete van thien pont,
en[de] versoect vonnisse.

Copie uijten eijsch.

scan 23 rechts, folio 21

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, etc. b[eclaecht] aen deser vierschaer Corn[elis] Pietersz. Voijs, backer wonen[de] tot Warmont overgedaechde persoon, d'eij[sche]r seijt dat de ge[daec]h[d]e sal voortcomen en[de] verandtwoorden het aenseggen hem bij de huijsvrouw van Joost Dircxz. en[de] haer suster aengeseijt ten tijde die ambachtsbewaerders van Voorhout haer reecken[inge]n ten huijse van Phillips Joostensz. deden ende verclaren hem van 't selve aenseggen piijr suiijver en[de] innocent te sijn, ende bij gebreecken vandien dat hij ge[daec]h[d]e bij mannen vonnisse sal werden gecondemneert in een boete van thien pont, ende versoect vonnisse.

Alsoe die gedaechde geciteert sijnde niet en compareert oft ijemant gemacht van sijnentwegen verlenen mannen den eij[sche]r jegens den ge[daec]h[d]e 't le deffault tot al sulcken profijte als naer rechte. Actum den IIe julij 1591.

scan 24 links, folio 21v

Mannen p[er]tijten ten wedersijden in 't lange gehoort
en[de] geleth hebbende op 't gundt in dese
te letten stondt, absolveren Cornelis
Jeroensz. en[de] Sijmon van Assendelft van
voor deser instantie van alle
alsulcken eijsch en[de] conclusie als den baillij
op hemluiden respective opten IIII^{en} junij
voorleden gedaen en[de] genomen heeft. Compen-
seren die costen om[m]e redenen. Actum den II^{en}
julij 1591.

Mannen gunnen den gesworens alsnoch tijt
van XIIIII dagen omme haerluijder getuijgen
middelre tijt te doen recoleren. Actum den
II^{en} julij 1591.

Mannen verlenen Claes Pieters Havick
alsnoch tijt van acht dagen, omme borge
te stellen voorde pen[n]inge[n] daerinne d'voornoemde
Claes Pietersz. op den XVIII^{en} junij bij
welboren mannen vonnisse gecondempneert
is ende verclaren 't hijpoteecen in den
brieve geroert executabel. Actum den
II^{en} julij 1591.

scan 24 rechts, folio 22

Rechtdach gehouden metten
welboore mannen als Crijn
Cornelisz., Pieter Claesz.,
Jacob Florisz., Frans Claesz.,
Borrit Dammisz., Arie Jansz.,
ende Ewout Willemsz., opten
XII^{en} julij 1591.

Joncheer Andries van Thienen, ballij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende
Voorhout, beclaecht aen deeser vier-
schaer Claes Gangeloofts, gearresteerde
persoon, hem aenseggende dat hij hem
vervordert heeft te maecken, te
schrijven ende te segelen seeckere certificatie opten
achsten dach van april anno 1591, 't welcken
es strijdende jegens den eedt die hij
gedaen heeft als procureur van den
vierschaer van de ballij voorseijt, alsoo
geen procureur in sijn eijge saecken
geen certificatiën behoort te schrijven
ende te segelen daer hij hem in rechte
mede wil behelpen concludeert daerom
mijn heer den ballij dat hij gecondemneert
sal worden niet meer voor dese
vierschaer mette appendenten vandien
te mogen dienen off tot andere finen als welbooren
mannen bevinden sullen naer rechte
te behooren ende versouct hier-
van vonnis.

Eijsch copie

scan 25 links, folio 22v

Mannen wijsen voor vonnisse eendrachtelijcken soo varde Cornelis Pietersz. bij eede begeert te verclaren dat de huijsvrouwe van Joost Dirxsz. ende huijsvrouwe suster hem aengeseijt hebben dat hij een huerejager was, soo absolveren hem welbooren mannen van den eijsch en[de] conclusie bij den ballij op hem gedaen ende genomen. Actum den XVI^{en} julij 1591.

Op huijden den XVI^{en} julij 1591 heeft Cornelis Pietersz. Voijs indicialiter den behoorlijcken eedt gedaen t selfde warachtich te sijn. Actum den XVI^{en} julij 1591.

Joost Dirxsz. Mannen appointteeren beijde perthijen bij anderen mit vruntschap te accorderen es doendelijck, soo niet soo sullen mannen jegens den naesten rechtdach doen naer behooren. Actum den XVI^{en} julij 1591.

Claes Gangeloooffs vuijt den naem van Sijmon van Assendelft, versouct absolutie mitte costen

Sijmon Assendelft Mannen apponcteren perthijen bij de anderen mit vruntschap te accorderen es doendelijc tuschen dit ende den naesten rechtdach. Actum den XVI^{en} julij 1591.

De saeck van Jan van Geel in state ad primam.

scan 25 rechts, folio 23

Mannen verclaren eendrachtelijcken
dat nadien Claes Pietersz., Claes
Anthonisz. niet gecontenteert
heeft naer behooren, dat Claes
Thoenisz. sal mogen aenspreecken
ende doen executeeren aent voors[eijde]
epoteque. Actum den XII^{en} Julij 1591.

Den XXVII^{en} augusti 1591
Rechtgeseten bij joncheer Andries
van Thienen, baillij van Noortwijcker-
hout, Hillegom, etc., mit Pieter Claesz.,
Jacob Florisz. van Heemskerck, Crijn
Corn[elis]z., Arien Jansz., Frans Claesz.,
en[de] Borrit van Griecken Dammasz.,
welboren mannen.

Joncheer Andries van Thienen baillij van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis, en[de] Voorhout, beclaecht voor deser
vierschaer eenen Engel Engelsz., wonende tot Lis,
hem aenseggende dat hij ge[daec]h[d]e hem vervordeert heeft
opten XXIe julij lestleden, wesende sonnendaech en[de]
vierdach onder die predicatie hoij te voeren en[de]
te mennen, seijt den voorn[oemde] baillij dat den ge[daec]h[d]e
daeraen verbeurt heeft volgen[de] d'ordonan[tie] en[de]
costuijme Rijnlant mitsgaders het kerckgebot,
een boete van thien pont te XL grooten 't pont. Concluderen[de]
daerom[m]e den voors[eijde] baillij vuyt naem alsvoren dat
den ge[daec]h[d]e bij mannen vonnisse sal werden gec[on]dem[neer]t
volgende de costuijme van Rijnlant ende 't kerken-
gebot in een boete van thien pont, versoeck hier-
van vonnisse.

In state te XIIIII dagen sonder citatie te doen.

scan 26 links, folio 23v

- Off[icier]   Idem in der voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser vierschaer
eenen Jan Cornelisz. wonende tot Voorhout, ende seijt
hem gedaechde aen dat hij hem vervordert heeft op
zonnendage den IIII^{en} augusti voorleden onder die
predicatie rogge te voeren en[de] mennen, seijt dat
hij ge[daec]h[d]e daeraen verbeurt heeft een boete van
thien pont. Concluderen[de] daeromme den voors[eijde]
baillij dat den ge[daec]h[d]e bij mannen vonnisse
sal werden gecondempneert 't volgende die
custuijme en[de] ordonnan[tie] van Rijnlandt,
mitsgaders het kerckengebott daervan gepubliceert,
in een boete van thien pont, en[de] versouct
hiervan vonnisse.
- off[icier]   Idem in der voors[eijde] qualiteijt b[eclaecht] aen deser vierschaer
de zoon van eenen Dirck Cornelisz. tot
Voorhout, seijt hem ge[daec]h[d]e aen dat hij hem
vervordert heeft op zonnendagen den XI^{en}
augusti voorleden onder de predicatie rogge te voeren, seijt
den voors[eijde] baillij dat den ge[daec]h[d]e daeraen verbeurt
heeft een boete van thien pont.
Concluderen[de] als voren.
- In state   Idem inder voors[eijde] qualiteijt b[eclaecht] aen deser vierschaer

scan 26 rechts, folio 24

de knecht van Jeroen Dammasz. Cluft, ende seijt hem aen dat hij hem heeft vervordert opten XXXI^{en} julij voorleden wesende sonnendaech ende vierdach onder die predicatie hoij te mennen, seijt den voors[eijde] baillij dat den ge[daec]h[d]e daeraen verbeurt heeft een boete van thien pont. Concluderen[de] daeromme den voors[eijde] baillij dat den ge[daec]h[d]e bij mannen vonnisse gecondemneert sal werden volgende die ordonnantie van Rhijnlant mitsgaders het kerckgebot bij den baillij gedaen publiceren, in een boete van thien pont. Versouct hiervan vonnisse. In state te XIII dagen sonder cita[ti]e te doen.

Off[icier] Harman de Vries als gem[achtig]t van Dirck Jansz. van Ranen, brouwer tot Delft, als actie en[de] transport hebbende van Gerrit Gerritsz van Tiel, beclaecht aen deser vierschaer Claes Dammasz. Duijnmeijer van Hillegom om[m]e te hebben betalen van [de] somme van XXV gulden en[de] XV s[tuijver]s van XL groot[te]n ' t stuck affslaende solutaren ter saecke van gehaelde bieren, breder blijkende bij de obli[gati]e van date den XVI^{en} martij anno XV^c XC, daarvan sijn, en[de] wat minl[ick] versoeck den eij[sche]r aen den ge[daec]h[d]e gedaen heeft, soe is ' t nochtans dat den eij[sche]r aen sijn gecompeteerde penn[ingen] niet en can geraecken. Concluderen[de] tot condemnatie en[de] bij provisie tot nampt[issement] mitte costen en[de] versoect vonnisse.

In state te XIII dagen.

scan 27 links, folio 24v

Off[icier] Joncheer Andries van Thienen baillij van Noortwijckerhout, Hillegom etc. b[eclaecht] aen deser vierschaer Gerrit Corn[elis]z. Admirael om[m]e betal[ingen] te hebben van de somme van drie gulden te XL groo[te]n ' t stuck als reste van meerder somme, spruijtende uijt saecke van een accort bij den ge[daec]h[d]e mitten eij[sche]r gemaect. Concluderen[de] tot c[on]demnatie en[de] bij provisie tot nampt[issement] cum expensis.

Mannen wijsen eendrachtelijcken dat de dochter van den Admirael te jonge van jaren is om[m]e getuijchenisse der waerheijt te geven en[de] dat sij ongehouden is over haer broers te tuijgen ontseggen duer dien den baillij sijn eijsch op haer gedaen ende genomen. Actum den XXVII^{en} augustij 1591.

Mannen wijsen dat Claes Gangeloffsz. Vool ge[daec]h[d]e gehouden sal zijn bij monde opten eijsch en[de] conclusie bij den bailliu op hem gedaen en[de] genomen antwoorden, ende nijet bij geschrifte. Actum den XXVII^{en} Augustij 1591
Exceptie van Sijmon van Assendelft

De ge[daec]h[d]e seijt voor antwoord dat onlancx es geleden dat dese saecke tusschen dese pertijen bij welboren mannen es gewesen daer-bij hij ge[daec]h[d]e geabsolveert werdt van sulcken

scan 27 rechts, folio 25

eij[sche]r op hem gedaen en[de] genomen hadde blijckende bij de vonnisse in date den II^{en} julij anno CXI¹.

Ende nademael alhier geenen anderen eij[sche]r ende c[on]clusie genomen en wert, maer in effecte dieselffde soe en is die ge[daec]h[d]e nijet gehouden andermael van [de]selve saecke proces te sustineren maer indien d'eij[sche]r bij den voors[eijde] vonnisse was beswaert mocht daervan appeleren ofte reformeren indien 't hem belieft.

Ende alsoe 't onredel[ick] es dat een officier wesende 't hoeft van justitie tot sijnen appetijt t'elcken die luijden van eenen saecke sal nijet verscheijden instantie quellen, zonder in costen gecondemneert te werden.

Soe concludeert die ge[daec]h[d]e van niet ontfanckel[ick] en[de] tot absolutie van der instantie mitte costen.

Mannen stellen die saecke tusschen bailliu eij[sche]r en[de] Sijmon van Assendelft ge[daec]h[d]e in state te XIIIII dagen omme redenen, den XXVII^{en} augustij 1591.

Mannen stellen die saecke tusschen bailliu eij[sche]r ende Claes Gangeloffsz. Vool ge[daec]h[d]e in state te XIIIII dagen om[m]e redenen. Actum den XXVII^{en} augustij 1591.

P[er]tijen dienen hinc inde van reprochen en[de] versoucken hinc inde copie en[de] tijt om te dienen van salvatiën te XIIIII dagen. Actum den XXVII^{en} augustij 1591.

---

¹ CXI: lees XCI (91)

scan 28 links, folio 25v

Mannen p[er]tijen ter wedersijden gehoort, ende gesien die verificatie daervan sijnde, geleth hebbende op 't gundt in desen te letten stont, condemneren Joost Dircxz. als man ende voicht van sijn huijsvrouwe ende alsmede interveniërende voor sijn huijsvrouwen suster, in den eijsch ende conclusie bij den bailliu op hem gedaen en[de] genomen. Compenseren die costen om[m]e redenen. Actum den XXVII^{en} Augusti 1591.

Joost Dircxz. protesteert omme van 't voors[eijde] vonnisse t'appelleren ofte reformeren sulcx sijnen goeden raet gedragen sall. Actum alsvoren.

Mannen p[er]sisteren bij heurluijder voorgaende appointement. Actum den XXVII^{en} augustij 1591.

Rechtdach gehouden mitte welbore mannen als Ewout Willemsz., Frans Claesz., Crijn Cornelisz., Pieter Claesz., Arie Jansz. ende Borrit Dammisz. Actum den X^{en} septembris

Sijmon van Assendelft   Mannen stellen de saeck in state over verthijen dagen ende dat den ballij gehouden sal sijn over verthijen de volle bombe te leveren. Actum den X^{en} septe[mbris].

Vool   De saeck in state ad prijnam,

scan 28 rechts, folio 26

Recht gehouden den 24^{en} septembris
1591 bij den bailliu, Eeuwout Willemsz.,
Pieter Claesz., Jacob Florisz. Borrit van
Griecken, Arien Jansz., Crijn Cornelisz.
en[de]Frans Claesz.

in de saecke tusschen den bailliu en[de] Sijmon van
Assendelft.

Mannen gehoort en[de] gelet op alle de allegatiën ten
wederzijden aengedingt ende op de exceptie bij de ge[daec]h[d]e
geproponeert, hebben de ge[daec]h[d]e van desen instantie
geabsolveert, mit compensatie van costen. Actum
den 24en septembris 1591.

rest salariën   De ge[daec]h[d]e protesteert om van 't v[oor]s[eijde] vonnisse t'appelieren
ofte reformeren, zo sijnen goeden raet gedragen zall.
Actum den 24en septemb[ris] 1591.

In de zaecken tusschen den Baillu en[de] Claes
Gangeloffsz. Vool

de Reijs es te foote   Mannen verclaren eendrachtelicken dat p[er]tijen tusschen
gevassen   dit ende acht dagen elcx sullen inneleggen vijff gul[den] te XL
groot[te]n die op de zake in questie met rechtsgeleerden
te consuleren, en[de] alsdan recht te doen naer behooren.
Actum ut ante.

Mannen verclaren eendrachtelijcken dat pertijen tusschen dit en[de]
acht dagen elcks sullen inleggen vijff gulden te XL groot[te]n,
en[de] heurluijder stucken daermede pertijen hem in rechte sullen willen
behelpen op versteck en[de] op de zaecke in questie
met rechtsgeleerden te consuleren, en[de] alsdan recht te
doen naer behooren. Actum den VIII^{en} octob[ris] 1591.

scan 29 links, folio 26v

Den VIII^{en} octobris 1591

Rechtgeseten bij den bailliu van
Noortwijckerhout mit mannen Jacob
Florisz., Crijn Cornelisz., Pieter Claesz.,
Arien Jansz., Eeuwout Willemsz.,
Frans Claesz. en[de] Borrit Dammas-
zoon van Griecen.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noort-
wijckerhout, Hillegom, etc. beclaecht aen deser vierschaer
Dirck Jansz., ge[daec]h[d]e en[de] seijt hem aen dat hij
ge[daec]h[d]e hem vervordert heeft opten VIII^{en} septemb[ris]
voorleden wesende sonnendach onder die
predicatie tot Lisse ten huijse van Corn[elis]
Cuijper te sitten drincken ende lach te houden,
al 't welck is contrarie d'ordonnan[tie] van Rijnlant
en[de] 't kerckgebot bij den baillij gedaen publiceren.
Concluderen[de] daero[mm]e hij eij[sche]r in den voors[eijde] qualité dat hij ge[daec]h[d]e
bij mannen diffinitive vonnisse sal werden
gecondemneert volgen[de] d'ordonnantie van Rijnlant
en[de] 't voorseijde kerckgebot in een boete van thien
pont cum expensis en[de] versoect vonnisse.

De gedaechde v[er]soect copij vijjten eijsch.

P[er]tije fiat.

scan 29 rechts, folio 27

Den XX^{en} octob[ris] 1591

Rechtgeseten bij den bailliu van
Noortwijckerhout, etc. mit Pieter
Claesz. van der Zon, Crijn Corn[elis]z.,
Borrit Dammasz., Frans Claesz.,
Jacob Florisz. van Heemskerck,
Arien Jansz, en[de] Eeuwout Willemsz.,
mannen van Noortwijckerhout, etc.

Mannen, p[er]thijen ten wedersijden bij monde
gehoort, gesien hebbende den
ban ofte commissie van 't schoutampt van
Voorhout, t'ende geleth hebbende op 't gundt
in desen te letten stondt, wijsen eendrachtel[ick]
dat Pieter Woutersz., ge[daec]h[d]e zijnen tijt van
't schoutampt voors[eijt] volgende zijnen baen
hem bij den baillij verleent en[de] gegunt uijt sal dienen.
Ontseggende voorts den baillij en[de] eij[sche]r
zijnen vorderen eijsch en[de] conclusie bij hem
op den ge[daec]h[d]e opten VIII^{en} octobris voorleden gedaen
en[de] genomen, met compensatie van kosten.
Actum den XXII^{en} octobris 1591.

Dirck Jansz. Mannen appoincteren p[er]tijen bij den anderen omme mit
vrundtschap te accorderen is 't doenlijk, indien niet
over XIII dagen weder in rechte te comen, en[de]
sullen mannen als dan recht doen naer behooren
Actum den XXII^{en} octobris 1591.

Mannen stellen de saecken in state ende dat p[er]tijen
over XIII dagen alle haerluijder stucken en[de] verificatiën
sullen overleggen, daermede sulcken hen ten rechte willen behelzen en[de] sullen mannen alsdan recht doen
naer behooren. Actum den XX^{en} Octobris 1591.

scan 30 links, folio 27v

Mannen p[er]tijden ten wedersijden in 't lange
gehoort en[de] geleth hebbende op 't gundt in
desen te letten stont, absolveren eendrachtelijk
Claes Gangeloffsz. Vool, gearre[steerde], van alle
alsulcken eijsch en[de] conclusie als den baillij
eij[sche]r none offitie op den XVI^{en} Julij voorleden
op hem gedaen ende genomen heeft, mit com-
pensatie van costen. Actum den XXII^{en} octobris 1591.

Den XIX^{en} novembris 1591

Rechtgeseten bij bailliu en[de]
mannen van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis, en[de] Voorhout
als Borrit Dammasz., Eewout
Willemsz., Pieter Claesz., Arien
Jansz., Frans Claesz., Crijn
Corn[elis]z. en[de] Harman de Vries,
schout van Voorhout.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de] Voorhout,
Maerten Jansz Sareij, geweesde predicant tot Voorhout
ense zeijt hem van de hooge overcheijts wegen aen deurdien
den selven bij den substituijt van den voornoemde bailliu opten naest-
lesten octobris XV^c eenentnegentich tot sijnen huijse
insinuatie was gedaen geweest hem te sullen vertrecken
binnen vier dagen, opte boete van vijffentwintich guldens,
uijte huijsinge wesende de huijsinge gedestineert

scan 30 rechts, folio 28

tot een woonplaetse vande predicanten aldaer, breder
blijckende bij seeckere apostille van [de] e[dele] Heeren Staten,
welcken tijt van maintenue den voornoemde apostille
geëxpireert was Alderheijligen, ten fine een ander
predicant die gereets wederomme inde plaetse
van den voorn[oemde] Sareij beroupen is ende die beroupinge
heeft geaccepteert, dan niet en begeert te commen
voor ende alleer den voors[eijde] Sareij ontruijminge vande
voors[eijde] huijsinge zall hebben gedaen, om dieselve
plaetse met rust ende vrede sonder eenige moeijten
te mogen aenveerden ende bewonen. Nadien dan den
voorn[oemde] Sareij in weijgeringe vandien es gebleven ende
die justitie niet en heeft geobedieert naer dieselve
vilipenderende, soo zeijt ende concludeert den
voors[eijde] bailliu uijten naemen als boven dat den voors[eijde] Sareij
bij welboren mannen vonnisse sal werden gecondempneert
in de boeten voors[eijt] ten behouue vande hooge o[vericheij]t ende
alsnoch binnen tweemaal vierentwintich uren
ontruijminge te sullen doen op te verbeurte van vijftich
carolus guldens, ende daernaemette justitie
datelijcken uijte voors[eijde] huijsinge geset te sullen werden
ende versouct hiervan vonnisse van welboren mannen.

Mannen stellen die saecke in state te XIIIII dagen
alsoo die banck niet vol en is. Actum 19^{en} novembris 91.

De saecke tusschen den bailliu en[de] Dirck
Jansz.

Mannen appointeren p[er]tijen bij den anderen op pene van XXX
stuffers, omme mit vrundtschap te accorderen, is 't
doen[ick], indien niet over XIIIII dagen weder in rechte
te comen en[de] sullen mannen alsdan recht doen naer
behooren. Actum den 19^{en} novemb[ris] 1591.

scan 31 links, folio 28v

De saecke tusschen den balliu en[de]
Claes Gangeloffsz.

Mannen stellen die saecke in state te XIIIII dagen omme
redenen. Actum den 19^{en} novembris 1591.

Sareij

Mannen persisteren bij heurlujder voorgaende
appointement. Actum den 19^{en} novembris 1591.

De saecke tusschen de gesworens
en[de] den balliu.

Mannen appuncteren eendrachtelijk dat den bailliu
alsnoch binnen XIIIII dagen sal overleveren sijne
salvatiën. Actum den 19^{en} novembris 1591.

Rechtgeseten bij den bailliu en[de]
mannen van Noortwijckerhout,
Lis, Hillegom en[de] Voorhout als
Borrit Dammasz., Pieter Claesz.,
Eeuwout Willemsz., Arien Jansz., Jan
Cornelisz., Frans Claesz., en[de]
Crijn Cornelisz.

Joncheer Andries van Thienen. balliu van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhout beclaecht aen deser vierschaer

scan 31 rechts, folio 29

Pieter Woutersz., eertijts schoudt van Voorhoudt, omme betalinge te hebben vande somme van XXV gulden van XL groo[te]n 't stuck over die betalinge van 't laetste jaer pachts van 't schoutampt voors[eijd], offslaende 't gundt hij ge[daec]h[d]e deuchdel[ick] can bewijsen daerop betaelt hebben, concluderen[de] tot condemnatie en[de] bij provisie tot nampti[ssement] der voors[eijde] pen[nigen] mitte kosten.

Gesien bij welboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, ende Voorhout, twee verscheijden apostillen der e[dele] Heeren Staten van Hollandt in date den laetsten aprilis anno XV^c een en[de] 't negentich daer bij de Staten geordonneert hebben dat in de plaetse van Maerten Sareij een ander predicant gestelt ende gebruijct soude werden, ende de laetste apostille in date den XX^{en} junij voorleden daer bij den voorn[oemde] Sareij bij den e[dele] Heeren Staten tijt van mainctenue tot Alreheijligen voorleden gegundt es geweest, geëxhibeert bij den balliu van N[oortwijcker]hout, etc. vanwege de gemeene dienaren des Leijtschen quartiers, doende daerop gehadt hebbende 't antwoord van Maerten Jansz Sareij, mitsgaders die auctorisatie van de van de gemene dienaren des 't Leijtschen classis ofte quartiers, wijsten eendrachtelicken dat Maerten Jansz Sareij over XIII sal gehouden sijn ander blick over te leggen van de e[dele] Heeren Staten daerbij d'voorn[oemde] Sareij, gecontinueert werdt ende bij gebreecke vandien dat den voorn[oemde] Sareij alsdan binnen twee mael vierentwintich uren daernaer sal vertrecken en[de] die huijsinge gedestineert totte woonplaetse der predicanten tot Voorhoudt ontruijminge do sonder eenige langer vertreck. Actum in juditio den III^{en} decembris 1591.

scan 32 links, folio 29v

Mannen verclaren dat den bailliu binnen XIIIII dagen op versteck sal dienen van salvatiën en[de] admitteren den eij[sche]r de de certificatie bij hen naer die renunchiatie gereconvereert te mogen stellen bij ampliatio in sijnen inventaris binnen den tijt als voren. Actum in iudicio den III^{en} decembris 1591.

Gesien bij welboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt, de stucken geproduceert inden processe tusschen Joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noortwijckerhout, etc. eijsscher, op ende jegens Claes Gangeloftsz. Vool, gearresterde, daerop gehadt hebbende het antwoort van den gearre[steerde], ende geleten hebben[de] op 't gundt in desen heeft mogen bewegen, absolveren den gearresterden bij heurluijden diffinitive vonnisse van alle alsulcken eijssch en[de] conclusie als den bailliu op hen gedaen en[de] genomen heeft, ende compenseren die costen omme redenen heurl[uijden] moveren[de]. Actum in iudicio den III^{en} decembris 1591.

Den bailliu protesteert omme te appelleren off reformeren naer sijn. Actum at ante .

scan 32 rechts, folio 30

Den XVII^{en} decembris 1591

Rechtgeseten bij welboren
mannen van Noortwijckerhout, etc.,
Pieter Claesz. Frans Claesz., Crijn
Corn[elis]z., Arien Jansz., Borrit Dammasz.,
Jacob Florisz., en[de] Eeuwout W[ille]msz.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout
beclaecht aen deser Vierschaer Dirck Dircxz. won[ende]
tot Voorhout en[de] seijt hem aen

Den laesten decembris 1591

Rechtgeseten bij welbore
man van Noortwijckerhoudt,
Pieter Claesz., Frans Claesz.,
Crijn Corn[elis]z., Aris Jansz. Borrit
Damasz., Jacob Florisz. en[de]
Eewout W[ille]msz.

De manne hebben gheordonneert dat partiën,
te weten den bailliu met de ghezuworens van
Voorhoudt sullen accorderen binnen achte
daghe, nemende elcx tuwe² man[n]en hem dierto be-
staende om t'accorderen 't so ofte dat si konne
ende connen sij niet accorderen so sulle sij in legghe
elck achte gulde[n]s ende elcks t II stucken inlegghe
om te consulteerende en[de] dat van [de] morghe in achte daghe.

---

² tuwe: lees twee

scan 33 links, folio 30v

Mannen persisteren bij t'appointement en[de] resolutie der Gecommitteerde Raedt der e[dele] Heeren Staten van Hollandt ende Westvrieslandt, in date den XIII^{en} decembris anno XV^c eenentnegentich voorleden. Actum den XVII^{en} decembris 1591.

De saeck tuschen den bailliu eij[sche]r contra die gesworens ge[daec]h[d]ens.

Pertijen dienen hinck inde van stucken en[de] munimenten, en[de] versoecken aen wedersijden vonnisse. Actum den XVII^{en} decembris 1591.

Mannen stellen die saecke in state te XIIIII dagen omme redenen haeren moveren[de] Actum den XVII^{en} decembris 1591.

Den XIII^{en} januarij 1592

Rechtgeseten bij
sich als substituijt
van [de] baillij mit Crijn Corn[elis]z.,
Borrit Dammasz., Pieter Claesz.,
Arien Jansz., Jacob Florisz.,
Frans Claesz., ende Eeuwout
Willemsz., mannen van Noortiger-
hout Hillegom, Lis en[de] Voorhout.

scan 33 rechts, folio 31

Joncheer Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout
b[e]clacht aen deser vierschaer Pieter Corn[elis] tot
Langevelt overge[daec]h[d]e p[er]soon om[m]e
betalinge te hebben van de somme van
ses ca[rolus] gul[den] van XL groo[te]n vl[aam]s 't stuck,
als reste van meerder somme.

Den XXVIII^{en} januarij

Rechtgeseten bij joncheer
Andries van Thienen, balliu
met Jacob Florisz., Pieter
Claesz., Crijn Corn[elis]z., Arien
Jansz., Eeuwout Willemsz., ende
Jan Cornelisz., welboren mannen
van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis en[de] Voorhout.

Claes Vool uijten naem van die gesworens
van Voorhout versouct openinge van [de] consulta[tiën].
Actum den XXVIII^{en} januarij 1592.

scan 34 links, folio 31v

Gesien bij welgeboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de] Voorhout, de stucken geproduceert in den processe tusschen Joncheer Andries van Thienen, bailliu der voors[eijde] dorpen, eijscher ter eenre op ende jegens Meeus Pietersz. ende Dirck Jansz., gesworens van Voorhout, gedaechdens ter andere zijde, daerop gehadt hebbende 't advijs van rechtsgeleerden, ende op alles mit rijpe deliberatie van rade geleth hebbende op 't gundt in desen heeft mogen bewegen, ontseggen den eij[sche]r sijnen eijsch ende conclusie jegens den verweerders, gedaen en[de] genomen en[de] absolveren den verweerders daervan bij heurluijder vonnisse, compenseren die costen omme redenen heurluijder daertoe moverende. Actum in iudicio desen XXVIII^{en} januarij XV^cXCII.

Den bailliu protesteert van 't voors[eijde] vonnisse omme daarvan ten tijden en[de] wijlen t'appeleren off reformeren naer sijnen goeden raedt gedragen sall. Actum den XXVIII^{en} januarij XV^cXCII

Recht gehouden mette welbore manne als Jacob Florisz., Frans Claesz. ende Cornelis van Immerseel, Corn[elis] van Hout, Arie Jansz., Corn[elis] Lenertsz. en[de] Heijndrick Pietersz. opten XI^{en} februari 1592.

Mannen appointeeren dat men heer den ballij zal vuij staen wegende de requeste. Actum den XI^{en} febreuario.

scan 35 links, folio 32v

Den X^{en} martij 1592

Rechtgeseten bij den balliu
en[de] mannen als Jacob Florisz. van
Heemskerck, Corn[elis] van Immerseel
Cornelisz., Frans Claesz., H[eijn]rick Pietersz.,
Arien Jansz., Corn[elis] Dircxz. van
Houte, en[de] absent Crijn Cornelisz., van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhout.

Joncheer Andries van Thienen. bailliu van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis en[de] Voorhout, b[eclaecht] aen deser vierschaer
eenen Arien Jansz. Hitz, d'eij[sche]r seijt en[de] die waerheijt is
zulcx dat hij ge[daec]h[d]e zeeckeren tijt geleden van
eenen Gerrit Garbrantsz. in sijn lippe gebeten
is geweest, ende dat hij die quetsure
niet binnen XXIIII uren rechtelijcken en[de] heeft laten besien ofte ijcken.
D'eijscher seijt dat hij ge[daec]h[d]e daeraen verbeurt heeft
een boete van thien pont, volgen[de] die custuijme
en[de] ordonnan[tiën] van Rijnlant. Concluderen[de] daerom[me]
tot condempnatie mitte costen, en[de] bij provisie
tot nampt[issement] der voors[eijde] boeten, versoecken[de]
vonnis van mannen.

I^e deffault tot alsulcken prouffijte als naer
rechte mit een ander citatie. Actum den 10^{en} martij
1592.

Mannen verclaren dat perthijen hinc inde henluijder
dingtalen schriftelijcken mogen doen van XIIIII dagen
te XIIIII dagen. Actum den X^{en} martij 1592.

De ge[daec]h[d]e dient vant antwoorde in scriptis.

Den eij[sche]r copie. Actum den X^{en} martij 1592.

scan 35 rechts, folio 33

Den XXIII^{en} martij 1592

Rechtgeseten bij bailliu en[de]
welboren mannen van Noortwijcker-
hout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhout als Jacob Florisz.,
Corn[elis] van Immerseel Corn[elis]z.,
Corn[elis] Dircxz. van Hout, H[eijn]r[ick] Pietersz.,
Arien Jansz., Quirijn Corn[elis]z.
en[de] Frans Claesz.

D'eijscher leijt over replijcque in scriptis.

De gearresteerde p[er]sisteert bij haer
gedaen antwoord, en[de] versouct vonnis, van
mannen.

Mannen app[oinc]teren perthijen bij den anderen omme uijt
vrundtschap te accorderen is 't doenlick, indien
nijet over XIII dagen weder in rechte te
comen, 's mannen sullen alsdan recht doen naer
behooren. Actum den XXIV^{en} martij 1592.

Den V^{en} mej 1592.   Rechtgeseeten bij Ballij en[de]
welbooren mannen van Noortwij-
ckerhout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhout, als Jacob Florisz.,
Corn[elis] van Immerzeel, Corn[elis] Di[rcx]z.
van Hout, Crijn Cornelisz.,
Frans Claesz., Heijnrick
Pietersz. en[de] Arie Jansz.

scan 36 links, folio 33v

Gecontinueert
acht weken. Actum
den II^{en} junij 1592

Joncheer Andries van Thijenen, ballij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, beclaecht aen deser vierschaer Pietersz Jansz., ende seijt hem aen van 's heeren wegen dat hij hem vervordert heeft seeckeren tijt gelegen te slepen ofte te brengen een doode koe bij 's heren wegen sonder deselve te begraven en[de] te bedelven, waarvan de voors[eijde] ballij seijt dat hij daeraen verbeurt heeft naer ouder gewoonte van Rijnlant een boete van thien cum expensis en[de] versouct vonnis.

Den ballij van Noortwijckerhout, Helegem, Lis ende Voorhout, beclaecht aen deser vierschaer Sijmon Pietersz. van Poveren. Den Baillij seijt dat hem gebreect van Sijmon voors[eijt] de somme van drije carolus gul[dens] hem ballij bij welbooren mannen sal geleijt zijn, de voorseijde Ballij seijt en[de] concl[udeer]t dat hij gecon[demneer]t sal werden de voors[eijde] pen[nigen] te betalen mitte kosten.

Welboren mannen verlenen den ballij op en[de] jegens Pieter Jansz. d'eerste defaut en[de] de tweede citati alsoo daer nijemant gecompreeert nocte gema[chtig]t geweest es. Actum den V^{en} mej 1592.

Mannen verlenen den ballij op en[de] jegens sijnen[de] van Povere de eerste defaut en[de] tweede citatie alsoo daer nijemant gecompreeert ofte gem[achtig]t geweest es. Actum den V^{en} mej 1592.

scan 36 rechts, folio 34

Den XIX^{en} meij 1592

Rechtgeseten bij joncheer
Andries van Thienen, ballij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhout, mit Jacob Florisz.
Heemskerck, Frans Claesz., H[eijn]r[ick]
Pietersz., Crijn Corn[elis]z., Corn[elis]
Dircz. van Houte, Arien Jansz.,
en[de] Borrit Dammasz. van Griecken,
welboren mannen.

Ten dage en[de] jaere als boven hebben Pieter
Jansz. en[de] Claes Buijs als Schepenen van [de]
gerechte van Noortwijckerhout inne gebracht die
naesting van seecker landt in questie
tusschen Johan van Heusden als Schout van Noortwijckerhout
en[de] Cornelis Cornelisz. Verdell waer-
van sententie bij den gerechte van Noortwijc-
kerhout voors[eijt] gewesten was tot achter deel van [de]
voorn[oemde] Jan van Heusden, van welcke
sententie den voors[eijde] Johan van Heusden voorn[oemt],
baillij en[de] mannen van Noortwijckerhout,
Lis, Hillegom en[de] Voorhout heeft
geappelleert.

Alsoe p[er]thijen voors[eijt] questie gemaneert hebben
voor ballij ende welboren mannen voors[eijt] mogen die kosten
en[de] solaris van[de] gerechte voorn[oemd] en[de] schepenen
bij denwelcken die naesting is innegebracht.

Concluderen mannen voorn[oemd] eendrachtelijcken
dat den appellant dieselve kosten bij
provisie zall betalen, welverstaende dat
bij soverre den appellandt ter naeste
vierschare kan bewijzen, dat zijn p[er]tije nae
custume van Rijnlandt mede daerbij
schuldich is, hen dieselve bij zijne
p[er]tije sullen gerestitueert werden.

scan 37 links, folio 34v

Welgebooren mannen ontseggen Johan van Heusden, schout van Noortigerhout, als eij[sche]r en[de] appellant in cas van naestinge zijnen gedaen eijsch ende conclusie op en[de] jegens Cornelis Cornelisz. Verdell, alhijer ge[daec]h[de] in 't zelffte cas. gedaen en[de] genomen belangen- de naesting van 't landt in questie, compen- sieren voorts de kosten omme redenen. Actum den an derden mej a[n]no XV^CXCII stilo novo³.

Inder saecken hangende tusschen Johan van Heusden, schout tot Noortwijckerhout, en[de] Cornelis Cornelisz. Verdell, nopen[de] die naesting van seeckere landen bij den voorn[oemde] Cornelis gecost en[de] bij Johan van Heusden in der qualité als boven vanwegen den hooche overicheijt genaest.

Concluderen en[de] wijsten welboren mannen eendrach- telijcken dat p[er]tijen ten wedersijden binnen den tijt van veerthien dagen voor daten van [de] anstaenden rechtdach bij malcanderen sullen com[me]n, elx met een bequaem man omme die voors[eijde] saeck (is 't doendelijcken) met vruntschap aff te maecken en[de] accorderen. Ende soe verre zijluiden nijet en kunnen accorderen, sullen die p[er]tijen voors[eijt] ter wedersijden over veerthien dagen als huijden alle haere stucken daer zijluiden haer in rechte mede meenen te behelpen in

---

³ stilo novo: naar de nieuwe stijl; volgens de gregoriaanse kalender

scan 37 rechts, folio 35

handen van welbooren mannen overleggen omme
dieselve geusiteert en[de] verstaen hebben[de]
recht te wijsen naer behooren. Actum ten XIX^{en}
meij 1592.

Den II^{en} junij 1592

Rechtgeseten bij joncheer
Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhout, mit Cornelis Cornelisz.
van Immerseel, Frans Claesz., Heijnrick
Pietersz., Corn[elis] Dircxz. van Hout
Arien Jansz., Quirijn Cornelisz. en[de]
Borrit Dammasz.

Joncheer Andries van Thienen, ballij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de] Voorhoudt,
eij[sche]r contra Cornelis Gerritsz., alias malle corduijt,
wonen[de] tot Lisse, ge[daec]h[d]e. Den eij[sche]r zeijt den
ge[daec]h[d]e aen en[de] die waerheijt is zulcx dat hij
ge[daec]h[d]e zeeckeren tijt geleden Cornelis Corn[elis]z.
van Immerseel, schoudt tot Lisse
groffelijcken heef geinjurieert, daeraen
den ge[daec]h[d]e verbeurt heeft volgen[de] d'ordonnantiën
ende costuijme van Rijnlandt een boete van
thien pont. Concluderen[de] daeromme tot
condempnatie van de voorseijde boeten mitte costen,
versouckende vonnisse.

Harman de Vries als gem[achtig]t van Corn[elis] Gerritsz., ge[daec]h[d]e belooft
indicialiter dat Corn[elis] Gerritsz. over XXIIIII dagen sal compa-
reren in persoon omme de aengesijde injurie te
revoceren. Actum den II^{en} junij 1592.

scan 38 links, folio 35v

geaccordeert Joncheer Andries van Thienen, balliu van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout b[e]claecht aen deser vierschaer eenen Engel Engelsz. van Velsen, wonen[de] tot Lisse, en[de] Elijsabeth Claesdr. ge[daec]h[d]en. Den eijscher zeijt ende die waerheijt is zulcx dat de gedaechden hemluijden mit malckanderen begeven hebben in huijshoudin[ge] als man en[de] wijff, voor ende alleer sijluijden ge[daec]h[d]en deselve haerluijder huijshouinge mit sonnendaechse kerckgeboden en[de] trouwe bevesticht hebben, volgende haerluijder eijgen bekentnisse. In de zijn requeste overgegeven. Alle 't welken is contrarie 't VIIe art[ice]le van de politicque ordonnan[tie] 't welcken expressel[icken] uijtduct dat alsulcke personen verbeuren voor de eerste maent elcx vijftich ca[rolus] guldens. Seijt en[de] concludeert daeromme den voors[eijde] baillij dat den gedaechden voor de eerste maent sullen werden gecondemneert elck in een boete van vijftich guldens volgens de voors[eijde] ordonnan[tie] mitte costen versoucken[de] vonnis van welboren mannen.

De ge[daec]h[d]e behouden alle sijne exceptie en[de] defensie, versouckt copie uijt den eijsch en[de] dach van beraet te XIII dagen. Actum den IIen junij 1592.

Dese saecke is offgemaect deur tusschen-spreken van arbiters. Actum den II^{en} junij 92.

scan 38 rechts, folio 36

Den XXV^{en} augusti 1592
Rechtgeseten bij den substituijt
van den balliu mit Jacob
Florisz. Heemskerck, Crijn
Corn[elis]z., Arien Jansz.,
Corn[elis] Dircxz. van Hout
en[de] Corn[elis] van Immerseel
Corn[elis]z., schout tot
Lisse, welboren mannen.

Pieter Jansz. de jonge c[on]stitueert L[enert] Stoter
omme in sijne name te ageren en[de]
rechts te spreken ten uijteijnde van der
saecken cum p[otes]tate substituendi ad
lites. Actum den XXV^{en} augusti 1592.

De ge[daec]h[d]e v[er]souct copie van [de] eijsch
mitsgaders van de costuijme ofte
ordonnantie daerbij den balliu sustineert
hem van gelijcke saecke boeten te
competeren, die gesien
hebbende tijt ad l^{en} omme t'antwoorden.
Actum alsvoren.

Jan van Heusden in iudicio p[re]s[e]nt es
volbodich omme 't appel inne te
brengen. Actum den XXV^{en} augusti
1592.

scan 39 links, folio 36v

D'appellant seijt qualicken bij die van den
gerechte van Voorhoudt gewesen
en[de] bij hen wel geappelleert. Actum
den XXV^{en} augusti 1592.

Harman de Vries uijten naem van Barent
Tijting, seijt wel gewesen en[de] qualicken
geappelleert. Actum den XXV^{en}
augusti 1592.

D'appellant neemt aen ten dage dienende
te bewijsen 't vonnisse in questie
wel en[de] terecht becopen volgen[de]
d'ordonnan[tie] en[de] custuijme van Rijnlant,
gemerct wij Rijntlants gevolge sijn.
Actum alsvoren.

Harman de Vries uijten naemen van [de] ge[daec]h[d]e
seijt volgende 't XXI^{en} ar[tice]len van [de] nieijwe
ordonnan[tie] dat de geappelleerde te
laet op est gemerct dat hij den schout
metten gerechte niet en heeft gein-
sinueert binnen den tijt van thien
dagen, en[de] oock vorder den gedaechde
noch sijnen procur[eur] niet geinsinueert
binnen behoerlijcen tijt van thien dagen,
hetwelcen nae rechten niet en mach bestaen
en[de] oock bij dien

scan 39 rechts, folio 37

geappelleerde nimmermeer en sal bewijzen
zulcx gedaen te hebben. Concludeert
daeromme den arrestant dat den eij[sche]r zijn
eijsch van appel ontseijt sal worden
en[de] verclaert sal worden bij bailliu
en[de] mannen alhier bij die van
Voorhout wel gewesen en[de] qualicken
geappelleert, en[de] dat de geappelleerde
gecondempneert sal worden in alle die
kosten. Actum u[lt]i[m]a dedit].

Rechtgeseten bij den ballij
en[de] welboren mannen van
Noortwijckerhout als Jacob
Florisz., Crijn Corn[elis] den schout
van Lis, Cornelis van Hout
Heijnric Pieters absent
In de plaets Borrit Dammisz., Frans
Claesz. en[de] Adriaen Jansz.
Actum den VIII^{en} septembris
1592.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom en[de] Voorhout
beclaecht voor deser vierschare eenen
Willem Ariensz., buijrman tot Noortwijckerhout en[de] seijt hem aen
alsdat denselven hem vervordert heeft
gehadt seeckeren tijt geleden op een sondach
's morgens van Noortwijckerhout de
Delft langes naer Lisse toe is comen[de]
drijven met zeeckere beesten waervan hij
volgens zeecker kerckgebot is becoert
geweest bij den ballij voors[eijt]. Concludeert
daeromme den voorn[oemde] dat denselven zall
gecondemneert werden in een boete van
thien pont volgens het voors[eijde] kerckgebot.

Joncheer Andries van Thienen, als Ballij voors[eijt] beclaecht
voor deser vierschaer eenen Hubrecht Simonsz.,
buijerman van Voorhout en[de] seijt hem aen
van 's heeren wegen alsdat hij hem vervordert
heeft zeeckeren tijt geleden te iniuriëeren Herman

scan 40 links, folio 37v

de Vrijes, schout van Voorhout, groffelijcken geiniurieert heeft, seggende dat hij zijne saecken die hem belast waren van voorn[seijde] baellij als te weeten van sommige saecke Informatie te nemen nijet rechtelijcken noch wettelijcken genomen hadde. Concludeert daeromme den voors[eijde] baellij alsdat denselven zall schuldich wesen 't selve te verifiëeren ofte 't selve laten ontvallen mit een boeten van thien pondt en[de] bij faulte vandien dat denselven gecondemneert zall werden in een boete van thien ponden volgens die custume van Rijnlant en[de] versouckt vonnisse.

Ad Idem beclaecht Herman de Vrijes, schout voors[eijt] en[de] zeijt hem aen alsdat hij schuldich zall wesen hem daer- van te purgeren puer innocent daervan verclaert zall werden off anders dat den voors[eijde] baellij jegens denselven zall procederen zulx en[de] als hij te raede vinden zall en[de] versouckt vonnisse.

Joncheer Andries van Thienen, beclaecht voor deser vierschare van 's heeren wegen eenen Jeroen Dammesz. Cluft ende zeijte denselven aen als dat hij seeckeren tijt geleden binnen dat wijck sittende groffelijcken geiniuriëert heeft Johannes Cornelisz., predicant van Lisse, seggende dat denselven den voors[eijde] ballij zijn schoren so en soude aen den Baellij gebrocht hebben vanwege die doode krenghe daer den voorseijde Jeroenszoen voor den baellij voors[eijt] vierschare beroepen is geweest mit meer andere iniurieuse woorden. Concludeert daeromme den voors[eijde] baellij en[de] seijt bij soe verre den voors[eijde] Jeroen nijet overlijt en[de] bewijst 't zelve warachtich te wesen, dat als dan naer wet wijsen die custume van Rijnlant, denselven bij welboren mannen zall gecondemneert werden in een boete van thien ponden en[de] versouckt vonnisse.

L[enert] Stoter exhibeert in rechte sijnen procuratie en[de] versouct copie vande informatie daerbij den ge[daec]h[d]e van de injurie mach blijcken. Actum den XXII^{en} septemb[ris] 1592.

scan 40 rechts, folio 38

Mannen absolveren Willem Ariensz.,
wonende tot Noortwijckerhout van den
eijsch bij den ballij op hem gedaen en[de]
genomen, compenseren de costen om
redenen. Actum den VIII^{en} septembris
1592.

Den ballij protesteert om te appelleren
ofte reformeren nae sijnen goeden
raet gedragen sal. Actum den VIII^{en}
septembris 1592.

Mannen condemneeren Lenert Stoter
in de boeten van vijff 't alfie stuver,
deurdien hij hem vervordert heeft
te spreken in de saeck van Huijbert
Sijmonsz., ge[daec]h[d]e van mijn heer den ballij sonder procuratie te
t'hebben. Actum den VIII^{en} septembris 1592.

De saeck in state tuschen Huijbert Sijmons
en[de] mijn heer den ballij. Actum den VIII^{en}
septembris 1592.

Mannen wijsen eendrachtelijcken dat Jan
van Heusden op verthien als huijden
sal bewijsen ende inbrengen dat
de costuijme van Rijnlandt nopen[de]
die appellatie daer hij hem voor
dese vierschare mede behelpen
will, noch dagelicx geobserveert wert
dan niet
omme 't selve gesien haer-
luijder te mogen reguleren naer
behooren. Actum den VIII^{en} septembris
1592.

folio 41 links, folio 38v

Op huijden compareerde in Juditie
Jan van Heusden ende stelde hem-
selven als appellant voor ballij
en[de] mannen van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis en[de] Voorhout van alle
alsulcke vonnisse als opten III^{en}
septembris voor schout en[de] schepenen
tot Voorhout tot achterdeel van de
voors[eijde] Jan van Heusden en[de] voordeele
van Barent Sijemensz. geweest
es. Actum den VIII^{en} septembris
1592.

Den XXII^{en} septembris 1592
Rechtgeseten bij joncheer
Andries van Thienen, balliu,
mit Crijn Cornelisz., Corn[elis] Corn[elis]-
z. van Immerseel, Jacob Florisz.,
Corn[elis] Dirxz. van Houten, Adriaen
Jansz., Frans Claesz., ende
Heijnrick Pietersz., welboren mannen
van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis en[de] Voorhoudt.

Joncheer Andries van Thienen, balliu van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout,
beclaecht aen deser vierschaer Willem
Adriaensz. tot Noortwijckerhout, den eij[sche]r

scan 41 rechts, folio 39

zeijt hem aen dat hij hem bevonden heef opten
XIX^{en} julij anno 1592 voorleden dat hij ge[daec]h[d]e
is comen drijven seeckere quantiteijt van
beesten als 't scheen om te verbreggen,
wesende op een sonnendach, ende hij gewaer
wordende dat den balliu voors[eijt] hem was
nakende ende hem bekeurde heeft hij hem
ontweecken totdat hij gecomen
is bij 't heck staende op de delft, welck
heck hij ge[daec]h[d]e opgedaen, ende de beesten
heeft laten lopen, latende dieselve daerinne weijden
ende alsoe een andermans gront beschadigen ende alsoe 't niemant
geoorloft is, een andermans weijde ofte
hecken opte doen ende sijn beesten daerinne
te jagen en[de] laten gaen om een ander-
mans gras off te weijden gernerct om
't zelve te verhoeden en[de] voor te commen
al omme heckens, sloten en[de] dammen
gemaect werden en[de] alwaer 't scha[de]n dat imants beesten
bij ongeluck ofte selve quade toesichten van selffs in imants
weijden braecken souden, oock dieselve geschut mogen werden ende
den schutter boeten betalen, naedien dan dit saecken
zijn van quader consequentie die in een
plaetse van justitie niet behoort
ongestraft ofte geleden te worden en[de]
oick na rechten arbitralicken soude mogen gestraft
werden: Soe seijt ende concludeert
daeromme d mijn heer den balliu vuyten
naem soe hij procedeert als baillu dat den

scan 42 links, folio 39v

gedaechde, gecondempneert sall werden
bij welboren mannen vonnisse in een
mulcte van vijff ende twintich guldens
ofte anders in alsulcke boeten ende
breucken als mijn heeren bevinden sullen
daeraen verbeurt te hebben, versoecken[de]
hem recht te gewerden.

De ge[daec]h[d]e versouct copie soe van desen eijsch
als van den voorgaenden eijsch. Actum den
XXII^{en} septembris 1592.

Welbooren mannen van N[oortwijcker]hout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout pertijen dingtalen ten
wedersijden
in't lange gehoord, gesien die
verificatiën bij den bailliu overgelevert,
ende op alles gelet hebbende 't gundt in
desen eenichsins heeft mogen bewegen,
absolveren Hubert Sijmonsz., ge[daec]h[d]e
bij heurluijder diffinitive vonnisse van den
eijsch ende conclusie bij den bailliu eij[sche]
op hem gedaen ende genomen, compenseren[de]
die costen omme redenen. Actum in iudicio
den XXII^{en} septemb[ris] 1592.

Mannen gunnen den bailliu alsnoch tijt van
XIIII dagen omme alsdan in iudicio te exhiberen
die ordonnantie ofte keure daer-
bij blijkt dat hem een boete van thien
pondt soude competeren van een dooden
koeije, benefens den heerwech leggen[de]
en[de] dit alles op versteck. Actum ut supra.

Stoter copie van t app[oinctemen]t. Actum ut supra.

scan 42 rechts, folio 40

Willem Adriaensz. tot Noortwijckerhout,
c[on]stitueert L[enert] Stoter ad lites cum
p[otes]tate substituendi ad lites in ora[tie] en[de] ob[li]g[at]ie.
Actum den XXII^{en} septemb[ris] 1592.

Mannen condempneren Barent Tijtings in
een boete van vijffhalve stuver ter saecke
dat hij alhier voor rechte ander saecke
als dingtalen s gesproocen heeft. Actum
ut supra.

Mannen wijsten dat Jan van Heusden zall hebben
alsnoch van huijden veerthien dagen omme
zijne bewijs inne te brengen nopende die
observatie vande custume van Rijnlandt
voorseijt en[de] dat op versteck. Actum ut supra.

Op huijden

Jan van Heusden, eijscher in cas d' appel
contra Barent Tijtincx ge[daec]h[d]e in 't
zelve cas.

D'eijscher persisteert bij den eijsch ende
en[de] conclusie bij hen voor schoudt ende
schepenen van Voorhoudt gedaen en[de]
genomen, en[de] seijt qualiti[ijck] bij die van
Voorhoudt gewesen en[de] wel geappelleert.

Mannen wijsten naedien Berent Tijding als p[er]tie
van Jan van Heusden geen borch bij den voors[eijde] Jan
begeert gestelt te werden, dat het onnodich is om weder-
zijden borch gestelt te zijn en[de] dat p[er]thijen hinc
inde tegens huijden in veerthien dagen ten wetersijden
haerluijder stucken daer zijluijden haer mede in
rechte willen behelpen over zullen leveren omme
volgens dien bij welboren mannen voorseijt rechte gedaen
te mogen werden naer behooren. Actum ut supra.

scan 43 links, folio 40v

Op huijden den XXII^{en} septembris 1592
compareerde Cornelis Hubertsz. als
oudt gesworen van Noortwijckerhout, en[de]
versocht aen [de] bailliu ende mannen van
Noortwijckerhoudt, Hillegom, Lis
en[de] Voorhoudt, dat Heijnrick Pietersz., sitten[de]
mitten voors[eijde] balliu omme justitie te
helpen administreren, ende alsoo
gecoiren tot nieuwe gesworen van
Noortwijckerhoudt van sijn gedaen
eedt ontslagen soude werden. Soe is 't
dat den bailliu den voorn[oemde] Heijnrick
Pietersz. (met advijs van mannen omme redenen van
zijn gedaen eedt ontslagen heeft,
zulcx hij denselven ontslaet bij desen
zonder nochtans 't selve in consequentie
te willen trecken. Actum ut supra.
Mij tegenwoordich
J. v[an] Treslong, sec[retari]s

scan 43 rechts, folio 41

Rechtgeseten bij den bailliju mit
Cornelis van Immerseel, Jacob
Florijesz. van Heemskerck, Adriaen
Jansz., Cornelis Dircxsz. van Hout,
Chrijn Cornelisz. en[de] Borrijt Dammasz.
van Griecken, welgebooren mannen
van Noortigerhout, Voorhout en[de]
Hillegom. Actum den eersten decemb[ris]
1592.

Joncheer Andries van Thienen, bailliju
als eij[sche]r ter eenre c[on]tra Willem
Adrijaensz., ge[daec]h[d]e ter andere zijden.

Mannen gonnen den ge[daec]h[d]e tijt van XIIIII dagen
om opten eijsch te antwoorden, mits betalend
't reterement op huijden, actum den eersten decemb[ris]
1592.

Jan van Heusden voucht hemzelve informant aen dese
vierschare van den bailliju welke vonnisse gewesen es
bij schout ende schepenen van Voorhout ten voordele van
Barent Tijdingsz van Oosterhave ende seijt t'on-
recht gewesen, ende wel beropen ende zeijdt dattet
zelve vonnisse zal werden te nijet gedaen ende qualick
en[de] t'onrecht gewesen, bij Schout ende Schepene v[oor]s[eijt].

scan 44 links, folio 41v

De ge[daec]hde zeijt bij en van den gerechte van Voorhout wel ende terecht gewesen ende zouden versoucken aen d[en] reformant dat hij zal schuldich en[de] gehouden tusschen dit en[de] XIIIII dagen het vonnisse voor mannen alhier in te brengen, mitsdien dat den ge[daec]h[d]e alsdan ten principael zal antwoorden.

T'parthijen hinck inden consenteren den anderen, en[de] zijn tevreden te antwoorden over XIIIII dagen en[de] te concluderen om dan sententie te aenhooren ten principael Actum ut supra.

Mannen contunieren de ouder zaeck tusschen Johan van Heusden en[de] Barent Tijding voorn[oemd] in state ten naesten rechte, om redenen de volle banck nijet beseten es. Actum ut supra.

Den XV^{en} decembris 1592
Recht Dach gehouden bij bailliu
ende welboren mannen van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom
en[de] Voorhoudt als Frans
Claesz., Cornelis van Immerseel
Corn[elis]z, Jacob Florisz. Heemskerck
Corn[elis] Dircxz van Houten, Crijn
Corn[elis]z., Arien Jansz. en[de]
Ghijsbert Dircxz van Zonnevelt.

scan 44 rechts, folio 42

Off[iciër] Joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noortwijckerhout, Hillegom Lis en[de] Voorhoudt beclaecht voor deser vierschaer Maritgen Heijnricxsdr. met haer voocht, haer aenseggende dat zij ge[daec]h[d]e haer vervordert heeft op eenen sonnendach te wercken 't welcken es contrarie 't kerckengebott bij den welboren mannen opten XXV^{en} februari 92 gerenoveert. Geaccodeert op 3 gulden, waeraen den gedaechde verbeurt heeft een boete van thien ponden van XL groo[te]n 't stuck. Concluderen[de] daeromme hij eij[sche]r dat die verweester bij mannen vonnisse volgens 't kerkegebot sal werden gecondemneert in een boete van thien pont mitte costen, versoecken[de] vonnisse van mannen.

Mannen appointeren p[er]tijen bij den anderen omme met vruntschap te accorderen is 't doenlick, indien niet ten naesten rechte wedrom in rechten te comen, sullen mannen alsdan rechte doen naer behooren. Actum den XV^{en} decembris 1592.

Idem inder voors[eijde] qualité beclaecht aen deser vierschaer Hubert Sijmonsz. wonende tot Voorhout.

scan 45 links, folio 42v

Off[icier] Den eij[sche]r seijt hem gedaechde aen dat hij hem vervordert heeft in den hoijbou opt eenen zonnendach te hoijen sonder consent van [de] hooftofficier 't welcken is contrarie 't kerckgebodt bij welboren mannen opten XXV^{en} februarij 92 voorleden gerenoveert, waeraen hij ge[dae]ch[d]e verbeurt heeft volgens 't selve kerckgebot een boete van thien pont. Concluderen[de] daeromme hij eij[sche]r dat den ge[dae]ch[d]e bij mannen vonnisse sal werden gecondemneert in een boete van thien pondt, mitte costen v[er]souchende vonnisse van mannen.

De ge[daec]h[d]e versouckt copie en[d]e tijt ad primam omme t'antwoorden. Actum den XV^{en} decembris 92.

Idem in der voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser vierschaer Dirck Dirckz. ge[dae]ch[d]e d'eij[sche]r seijt dat hij ge[dae]ch[d]e seeckeren tijt geleden hem vervordert heeft eenen Borrit Dammasz. grotelijcken te injuriëren,

scan 45 rechts, folio 43

seggende dat hij Borrit Dammasz. een dorp-
verrader was. Concluderende daeromme hij
eij[sche]r dat den ge[dae]ch[d]e 't selve aenseggen sal verifiëren
ofte hem 't selve te laten ontvallen mit een
boete van thien ponden, ende bij faulte vandien
dat denselven ge[dae]ch[d]e (volgende die custuijme
van Rijnlant) gecondempneert sal werden in
een boete van thien ponden, mitte costen v[er]souckende
vonnisse van mannen.

Den ge[dae]ch[d]e v[er]souct copie en[de] tijt te ad l an omme
t'antwoorden. Actum den XV^{en} decembris 92.

Idem in der v[oor]s[eijde] qualité beclaecht Borrit
Damasz., ge[dae]ch[d]e d'eij[sche]r seijt dat hij ge[dae]ch[d]e
schuldich sal sijn hen, van 't aenseggen hen
bij Dirck Dircxsz. aengeseijt te purgeren en[de] hen daer-
van bij mannen vonnisse pueijr suijver en[de]
innocent te laten verklaren off anders dat den

scan 46 links, folio 43v

voors[eijde] bailliu jegens hem ge[dae]ch[d]e sal procederen zulcx
hij te rade vinden sall, versoucken[de] vonnisse
van mannen.

De ge[dae]ch[d]e versouct copie en[de] dach van beraedt
ad primam. Actum den XV^{en} decemb[ris] 92.

Den bailliu weijgert Willem Adriaensz., ge[dae]ch[d]e copie
van den eijsch en[de] 't vonnisse daerbij hij
gedaechde geabsolveert is bij mannen vonnisse.
Actum den XV^{en} decembris 92.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu eij[sche]r
c[on]tra Willem Adriaensz. tot Noortigerhout,
ge[dae]ch[d]e.

Mannen appointeren p[er]tijen bij den anderen omme
mit vrundschap te accorderen is 't doenlick,
indien niet, ten naesten rechtdach wederomme in
rechte te comen en[de] sulcken mannen alsdan recht
doen naer behooren. Actum den XV^{en}
decembris 1592.

Inde zaecken
hangen[de] tusschen
Berent Tijdinck
en[de] Joahn van
Heusden ter
oorsaecken van
zeeckere obligatie.

Mannen appointeeren eendrachtelijcken dat p[er]tijen
bij malcanderen zullen com[m]en tusschen dit ende
den anstaenden rechtdach om haerluijden
questie bij goede mannen aff te doen ende
assopieeren⁴ met vruntschappe is 't
doendelijck, ende in zoeverre nijet
dat alsdan p[er]tijen ten wedsijden op den
voors[eijde] rechtdach haerluijder eijsch ende
antwoort bij replijcqhe, duplique toen
zullen doen dienen, gemerckt die saeck
soe zeer obschuijre is, dan mannen, die

---

⁴ assopieeren: sussen, bijleggen

scan 46 rechts, folio 44

rechte gront vandien alleenlijcken ut die dingtalen nijet en konnen verstaen. Om 't zelve pertinentelijcken gesien hebben[de] alsdan recht gedaen te mogen werden naer behoeren. Actum ut supra.

Jan van Heusden v[er]souckt aen welboren mannen dat hij sal werden ontfangen in reformatie volgende 't appell en[de] beroep hiervoren gespecificeert, van date den XXV^{en} augusti 159, daerbij hij overleijt seeckere attestatie onder die hant van den bode tot Oestgeest.

Harmen de Vries vuyten naem van den ge[dae]ch[d]e zeijt dat bevonden sal worden bij den geappelleerden sijn eijgen dingtalen dat hij hen heeft gevoucht als appellant en[de] niet als reformant, seggen[de] duerdien dat hij van eene saecke niet en mach maken twee Instantiën als te weten dat hij niet en mach comen als appellant en[de] als reformant maer soe hij wil comen als reformant dat hij eerst en[de] voorall sal renunchiëren van sijn voorgaende proceduijren en[de] alle die voorgaende costen sal schuldich wesen off te doen eer en[de] alvooren dat hij in reformatie sal werden ontfangen en[de] versouct daerop vonnisse van mannen.

scan 47 links, folio 44v

Jan van Heusden zeijt dat hij tevreden
is te renunchieren van 't appel, mits
dat hij sal eijsch doen in cas van reformatie
in rau actie mit compensatie van kosten.

In der saecken hangende tusschen Jan van Hoesden
en[de] eenen Berent Tijding, nopende die saeck
van eenen Gerrit Coppen tot Sassem,
mannen appointeeren eendrachtelijcken
dat Jan van Heeusden als reformant alhier
voor de vierschare zall ontfangen werden
en[de] dat soewel hij als zijn p[er]tie Berent
Tijding haerluijde eijsch en[de] defentie
van nieuws beginnen zullen opten anstaenden rechte dach, laetende staen
die kosten van de voorgaende proceduren
ten uijteijnde van den prosesse. Actum
ut supra.

Johan van Hoesden heeft versocht van
mannen indisialiter te bouck geteijckent
te werden dat Berent Tijdinge angaende
het mandement van seeckere seven ende
twintich guldens ende van allen anderen saecken
die hij met Jan van Hoesden voor daten
van desen te doen ende mogen gehad hebben,
van Jan voors[eijt] voldaan te weesen ende
nijet wijders op hem te spreken heeft,
't welcke mannen voorseijt verclaren
warachtelijcken geschiet te wesen Actum
ut supra.

In absentie van den
secretaris
A van Thienen.

scan 47 rechts, folio 45

Den IX^{en} februarij 1593
Rechtgeseten bij baillu en[de]
mannen van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis, ende Voorhout als
Frans Claesz., Jacob Florisz., Cornelis
Dircz. van Houte, Adriaen Jansz.,
Crijn Cornelisz., Adriaen Jansz
Cornelis Zegersz.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noortwijcker-
houdt, Hillegom, Lis ende Voorhoudt beclaecht aen
deser vierschaer Cornelis Huijgensz. Bouman, ge[dae]ch[d]e.
Den eijscher zeijt hem ge[dae]ch[d]e aen ende die waerheijt is
zulcx dat hij ge[dae]ch[d]e in den hoijbou voorleden op een
sonnendach onder die predicatie hoij gemeijt
en[de] gelost heeft, alle 't welken es strijdende tegens
het kerckgebot bij welgeboren mannen opten XXV^{en}
februarij XCII voorleden gerenoveert waeraen
hij ge[dae]ch[d]e verbeurt heeft volgens 't selve
kerckgebot een boete van thien pont, concluderen[de]
daeromme hij eij[sche]r dat den ge[dae]ch[d]e gecondempneert
sal werden in een boete van thien pondt mitte
kosten, versoucken[de] vonnisse van mannen.

In state te XIIIII dagen.

In state te XIIIII dagen.

scan 48 links, folio 45v

geaccordeert voor 3-0-0
Joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noort-
wijckerhoudt, Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt, b[e]claecht
aen deser vierschaer Cornelis Pietersz. Sanctinus,
ge[dae]ch[d]e, den eijscher zeijt hem ge[dae]ch[d]e aen dat hij
binnen sijnen huijs geen eijgen botercop gehadt
en heeft 't welck es strijdende jegens de
custuijme en[de] ordonnantie van Rijnlandt, waeraen
hij ge[dae]ch[d]e verbeurt heeft volgens d'selve
ordonnan[tie] van Rijnlandt een boete van thien pont.

Concluderen[de] daeromme hij eij[sche]r dat hij ge[dae]ch[d]e
gecondempneert sal werden in een boete van
thien pont mitte costen, versouckende vonnis
van mannen.

Mannen app[oinc]teren p[er]tijen bij den anderen omme mit vrundschap te
accorderen is 't doenlick, indien niet, over 14 dagen weder ten
rechte te comen, en[de] dat des ge[dae]ch[d]es huijsvrouwe mede sal compaereren,
d'selve gehoort hebbende sullen mannen alsdan recht doen naer behooren.
Actum den IX^{en} februarij XCIII.

Idem inder voors[eijde] qualité beclaecht aen deser
vierschaer Jan de Pont als man en[de] voocht van sijn
huijsvrouwe, ge[dae]ch[d]e, den eijscher seijt hem ge[dae]ch[d]e aen
dat zijn huijsvrouwe opten laetsleden voormiddache
onder die predicatie heeft sitten spinnen 't welcen
is strijdende jegens t kerckengebott bij welge-
boren mannen opten XXV^{en} februarij 92 voorleden
gerenoveert, waeraen des ge[dae]ch[d]es huijsvrouwe daer-

scan 48 rechts, folio 46

verbeurt heeft een boete van thien pont, concluderen[de] daeromme hij eij[sche]r dat den ge[dae]ch[d]e gecondempneert sal werden in een boete van thien pont cum expensis, versoucken[de] vonnis van mannen.

De ge[dae]ch[d]e ontkent den eijsch.

Mannen p[er]tijen dingtalen in wedersijden gehooft en[de] op alles lettende 't gundt in desen heeft mogen bewegen, absolveren Jan de Pont vanden eijsch en[de] conclusie bij den bailliu op hem gedaen en[de] genomen mits verclarende dat dien zijn huijsvrouwe bij den bode nijet bekeurt en is, en[de] compenseren de costen omme redenen. Actum den IX^{en} februarij 1593.

Joncheer Andries van Thienen bailliu van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhoudt, beclaecht aen deser vierschaer Claes Jansz., poorter der stede van Haerlem, gearresterde, hem aenseggende dat hij duer sijnen procureur in gebanne vierschare tot Hillegom omtrent geleden acht ofte negen weken aenseggen heeft Adriaen Beuckes tot Hillegom, dat hij volgende 't placcaet eenen Heijnrick Corn[elis]z. des gearr[est]jeer[des] huijzman seer geinjuriëert heeft, daer bijvougende ofte seggende deser ofte diergelijcke woorden dat Adriaen Beuckes, des gearresterdes huijzman gedreijcht hadde dat hij sijn hooft wel wachten mocht, en[de] dat hij t'avont ofte morgen uijtte crat soude hossen, ende waer hij hem creech dat hij hem dat soude vergelden, noch meer seggende dat den huijrders neve waervoren de gearr[est]eer[d]e met sijnen mede erffgen[amen] geinterveniëert hebben, van Adriaen Beuckes voors[eijt] opten avont als hij Adriaen van [de] huijrmans neven met namen Willem Pietersz. gequetst werden, waergenomen was'. Alle t welcken saecken sijn van

scan 49 links, folio 46v

quader consequentie. Seijt en[de] concludeert daeromme den voors[eijde] eij[sche]r dat hij gearresteerde 't selve aenseggen sal verifiëren en[de] waer maken ofte dat hij hem 't selve aenseggen sal laten ontvallen mit een boete van thien pont mitte costen, versoukende vonnis van mannen.

De gearresteerde levert over exceptie in scriptis d'eijscher. Actum den IXen februarij 1593.

Idem inder voors[eijde] qualité beclaecht aen deser vierschare Adriaen Beuckes en[de] met sijn voocht en[de] Jan Beuckesz., d'eij[sche]r seijt dat den gedaechde sallen compareren en[de] verschijnen en[de] hem van 't aenseggen, hem bij Claes Jansz. en[de] sijne mede erffgenamen seeckeren tijt geleden aengeseijt bij welboren mann[en] vonnisse sall laten verclaren puijver ende innocent te wesen ofte anders te aenhooren al sulcken eijsch en[de] conclusie als den bailliu jegens henluijden sall willen doen ende nemen.

Harman de Vries vuijten naem van Adriaen Beuckes versoect copie uijten eijsch en[de] neemt tijt te XIII dagen omme t'antwoorden. Pertije fiat. Actum ut supra.

Willem Adriaensz. ontkent expresselicken de beesten op een andermans lant ofte groot gejaecht te hebben deur sijn toedoen en[de] genomen off de selve beesten al mochten bij avontuijre geraect

scan 49 rechts, folio 47

wesen in anderluijder gront als men daer toestaet de
ordonnaris schutter ende in alle gevalle
mijn heer den balliu geen actie en competeert
maer alleen den lagen rechter en[de]
oock oblijceren[de] de voorgaende mannen vonnisse
daerbij de ge[dae]ch[d]e geabsolveert is, van dese
zelve saecke. Concludeert tot absolutie
van der instantie mitte costen.

Den bailliu neemt tijt te XIIIII dagen omme
te wijsen en[de] den balliu onkent datter een eijsch
is. Actum ut supra.

Borrit Dammasz. onkent expresselicken geclaecht
te hebben van der saecke van de instantie tusschen
hen Borrit Dammasz. en[de] Dirck Dirckz. Actum den
IX^{en} februarij 1593.

Dirck Dirckz. onkent 't aengeseijde, seijt geseijt
te hebben ende indien over hem geclaecht wort,
is tevreden hem te defenderen. Concludeert
mitsdien tot absolutie cum expensis.

Den bailliu tijt van bewijs te XIIIII dagen. Actum ut supra.

Harman de Vries uijten namen van Barent Tijdincz.,
gedaechde en[de] gearr[est]ee[rde] onkent d'voors[eijde] eij[sche]r in 't minsten,
noch in 't meesten sulcke beloftenisse gedaen
te hebben en[de] seggen duerdien alsoe den eij[sche]r
nijet en bewijst ofte verifiëert met twee
warachtige getuijgen stande pede dat den eij[sche]r
zijn en eijsch en[de] conclusie ontseijt sal
worden en[de] verclaert sal worden bij mijnen heeren vonnis
qualicken gereformeert en[de] wel bij den gerechte van
Voorhout gewesen en[de] v[er]soect vonnis van mannen.

scan 50 links, folio 47v

Jan van Heusden seijt voor replijcque eerst en[de] voorall dat hij persisteert bij sijn gedaen eijsch en[de] conclusie en[de] hoopt te bewijsen den gerechte genoech sijnde, sonder hen te willen astringeren tot eenige overtallige productie volgende sijne eijsch dat de beloften alsulcx geschiet sijn en[de] leijt tot dien eijnde over seeckere attestatie van Dirck Antonisz., gesworen bode van Oestgeest van date den XXI^{en} septembris 92 daerbij vougen[de] zijnen eedt volgende den voorseijde eijsch seggende dat hij daermede nae allen beschreven rechten en[de] mach volstaen en[de] mach strecken tot twee getuijgen ende v[er]soect mede vonnisse.

De ge[daec]h[d]e en[de] gearresteerde seijt voor duplijcq dat een tuijch naer rechten geen tuijch en is en[de] off 't saecke waer dat bij mijnen heeren van den gerechte v[er]staen mach werden (als men) soe is 't notoir en[de] allen menschen wel kennelick dat dese ge[daec]h[d]e alle sijne crediteurs sijn ingeroepen bij openbaer clockengeslach bij soe wie eenige aenseggen hadde op de v[oor]seijde goederen van Barent Tjintinck ge[daec]h[d]e ende gearresteerde alhier dat sij stelden conen en[de] maken haere schulden bekent en[de] dat pene van een eewich swijgen en[de] setentiën seggen[de] doordien dat desen eij[sche]r soe hen eenige penn[ingen] souden mogen competeren (als neen) dat hij wel behoort hadde hen mede te laten aenteijckenen gelijk andere crediteurs seggen[de] door den alsnoch dat den eijscher sijnen eijsch en[de] conclusie sal werden ontseijt en[de] gecondemneert sal werden in alle de kosten.

scan 50 rechts, folio 48

Jan van Heusden sustineert dat hij ongehouden was hen te laten aenteijckenen opte preferentie van Barent Tijtincz., belangende de saeck van Gerrit Coppen.

Jan van Heusden v[er]souct letteren requisitoir omme sijn getuijge te doen recoleren aenden gerechte van Oestgeest.

Den XXIII^{en} februarij 1593
Recht geseten bij bailiu en[de]
mannen van Noortwijckerhout,
Hillegom, etc. Corn[elis] Corn[elisz] Immerseel,
Corn[elis] Dirckz. van Hout, Adriaen Jansz.,
Maerten Hubertsz., Jeroen Arien
Jansz., Jan Jacobsz. Doncker
en[de] Cornelis Zegersz.

geaccordeert
op 5 £

Joncheer Andries van Thienen bailliu van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt beclaecht aen deser vierschaer de huisvrouw van Aelbert Jansz. wonen[de] tot Hillegom mit den voorn[oemde] Aelbert Jansz., haer man en[de] voocht indien hij voor haer begeert te verantwoordn haer aenseggende dat sij eenen Maritgen Heijnricxdr. aengeseijt heeft dat bij de voorn[oemde] Aelbert Jansz. haeren man geboeleert heeft, seijt en[de] concludeert dat hij 't selve aenseggen sal bewijsen ofte haer 't selve laten ontvallen mit een boete van thien pondt volgens de custuijmen van Rijnlandt mitte costen.

De ge[daec]h[d]e ontkent 't selve geseijt te hebben ende concludeert tot absolutie mitte costen. Actum den XXIII^{en} februarij 1593.

In state sub spe concordie⁵. Actum den IX^{en} martij.

---

⁵ sub spe concordie: lees sub spe concordia: hoop op eendracht

scan 51 links, folio 48v

Idem inder voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser vierschaer
Maritgen Heijnricxdr. mit haer voocht, seggen[de]
en[de] concluderen[de] hij eij[sche]r dat sij gedaechde gehouden
sal wesen haer van 't aenseggen bij de huijsfrou[we]
van Aelbert Jansz. tot Hillegom, sall laten
verclaren puijr, suiijver en[de] innocent te sijn
ofte anders te aenhooren alsulcken eijsch en[de]
conclusie als bailliu op haer sal willen doen en[de]
nemen.

Harman de Vries als voocht Maritgen Heijnricx-
dochter neemt aen 't selve te bewijsen en[de]
tijt te XIII dagen. Actum den als voren.

Ad idem

Harman de Vries vuyjten naem van Jan Buijckes en[de] Adriaen
Beuckes seijt voor andtwoordt alsoe Adriaen
Gael alsnoch p[er]sisteert bij sijn voorgaende
aenseggen en[de] 't selve nijedt over en
leijt noch en bewijst seijt duerdien dat den
bailliu sijn eijsch en[de] conclusie ontseijt sall
worden en[de] dat Adriaen en[de] Jan Beuckes geabsolveert
sullen worden vanden eijsch en[de] conclusie bij den
bailliu op hen gedaen en[de] genomen met alle
de costen en[de] dat alles onvermindert alle
haer actie van injurie die sij te aen-
seggen hebben en[de] institueren en[de] versoect
vonnisse.

scan 51 rechts, folio 49

Gael, vanwege Claes Jansz. Verwer, gearresteerde, geexcipiëert hebben tot absolutie van der instantie mitte costen alsoe 't proces in questie sijns p[er]soon niet aen en gaet, noch geen erffgenaem is van Jan Verwer, noch van zijne wed[uw]e tegens dewelken oick den bailliu niet gefundeert en is, tenminsten voor alsnoch soe wanneer die geciteert sullen worden omme redenen in de gearresteerdes exceptie aengewesen en[de] alsoe alle rechtspleging moeten beginnen van dachvaeringe en[de] dat de voors[eijde] kinderen en[de] erffgenamen van Jan Verwer noch eenige van hem gearresteert noch geciteert zijn soe enarreert d'voors[eijde] Gael sijn exceptie tot absolutie van der Instantie mit condempnatie van costen.

Den bailliu p[er]sisteert bij sijn twee gedaen eijschen bij hem gedaen ende genomen.

Mannen stellen die saecke in state te XIII dagen, omme redenen henluiden daertoe moverende. Actum den XXIII^{en} februarij 1593.

De saecke tusschen den bailliu eij[sche]r ter eenre, ende Willem Adriaensz., ge[daec]h[d]e ter andere sijde.

Mannen stellen de saecke in state te XIII dagen en[de] dat den bailliu als dan sijn bewijs sal overleggen op versteck. Actum ut supra.

scan 52 links, folio 49v

Jan van Heusden contra Barent Tjintinx.

Welboren mannen wijsen eendrachtelijcken dat
pertijen ten wedersijden binnen den tijt van
acht dagen sullen consigneren onder Jeroen Arien Jansz.
vier gulden thien stuvers daer benefens over-
leverende heure stucken en[de] munimenten daermede
zijluijden hun sullen willen behelpen omme op de
saecke in questie met rechtsgeleerden te
consuleren alsoe de saecke voor mannen dubieus
ende obschuij es. Actum den XXIII^{en}
februarij 1593.

Harman de Vries vuijten naem van Barent Tjintinx
v[er]soect copie uijt den eijsch en[de] tijt te
XIIII dagen omme alsdan schriftelicke te
andwoorden. Actum den XXIII^{en} februarij 93.

scan 52 rechts, folio 50

Den IX^{en} martij 1593

Rechtgeseten bij den bailliu en[de]
mannen van Noortwijckerhoudt,
Hillegom, etc. Cornelis Zegersz.,
Maerten Huijbertsz., Jeroen Ariensz.,
Arien Jansz., Jan Jacobsz. Doncker,
Corn[elis] Dircxz. van Houte, en[de] Corn[elis]
Cornelisz. van Immerseel, schout
tot Lisse.

geaccordeert voor VI gul[den] Joncheer Andries van Thienen bailliu van Noortwijckerhoudt, Hillegom, Lis ende Voorhoudt, beclaecht voor deser vierschare eenen Dirck Maertsz., inwoender en[de] buijrman tot Hillegom ende seijt hem aen van 's heeren wegen als dat hij ten tijde als den voors[eijde] bailliu binnen den dorpe van Hillegom ten huijse van den schoudt aldaer sittende was om te ijcken, ongeropen in 't geselschap van den voors[eijde] baillij vergeselschapt zijnde met eenen ouden ende twee nieuwe geworens van Hillegom dewelcke aldaer bij den bailliu zijnen bode gerechtelijcken omboden waren om te zijen ijcken, mitsgaders andere offitiers van den baillij alwaer den voors[eijde] Dirck Maertsz een van de nieuwe geworens genaempt Jan Heijnricxz. groffelicken geinjurieert ende in zijn ampt te nae gesproken heeft seggende dat hij Jan nu gesworen was ende wel eertijts tot Hillegom commende meer luijsen als gelt hadde, hem noemende daerenboven schellam en[de] andere diergelijcke onbondige woorden, ruckende daerenboven zijn opsteker van de scheidje, ende zoe andere goede luijden nijet gedaen en hadde die daer tusschen vielen, soude den voors[eijde] gesworen deursteken hebben, die welcke hem Dirck in 't minste nijedt en moeijde noch te nae en dede, daer benefens hebbende noch oock den substituijt van den v[oor]s[eijde] bailly sonder eenige redenen geinjurieert, seggende dat hij een schelm was nemende oock denselven sijn opsteker te gerijven ten ware saecke geweest dan den

scan 53 links, folio 50v

substituijt 't zelve belet hadde hebbende hem meester
gemaect van de voors[eijde] Dirck zijn opsteker, al 't welcken
zijn saecken van quader consequentie die in een plaetse
van justitie nijet en behooren getolereert maer ten
exempel van een ander gestraft te werden, ende
dat de gesworens rustel[ijk] ende vredel[ijk] haer ampt soudē
mogen bedienen als representerende de h[ee]re e[dele] en[de]
daerom in haer ampt behooren gerespecteert te werden ende
van nijemanden te nae gesproken. So concludeert den
voors[eijde] bailliu vuyten naem soe hij procedeert dat denselven
Dirck Maertsz. gehouden sal wesen de voors[eijde] injurie waer
te maecken ofte bij faulte van dien soe wel Jan van Hoesden
saeck aengaet hem 't zelve sal laten ontfallen met een
boete van thien pont en[de] aengaende de injuriën den
v[oor]s[eijde] gesworen aengeseijt van gelijcken, ende soeveel
aengaet als dat den voorn[oemde] Dirck Maertsz. den voors[eijde]
gesworen in zijn offitie geturbeert heeft dat dies-
aengaende den voors[eijde] Dirck bij welboren mannen vonnisse
gecondempneert zal werden in een boete van vijff en
twintich carolus guldens ofte tot sulcken anderen fijne
als welboren mannen bevinden sullen te behooren,
versouckende vonnisse van mannen.

De ged[ae]chde ontkent dat hij Jan Heijnricxz. in 't
stuck van zijn offitie te nae gesproken heeft.

Den bailliu op bewijs. Actum den IX^{en} martij
1593.

Mannen wijsen eendrachtich dat in soeverre
Berent Tijdinck will verclaren geen copie te
hebben van den eijsch alhier in questie, dat Jan van Hoesden gehouden zall
wesen denselven Berent copie te laeten
volgen.

Jan van Heusden, eij[sche]r gundt Barent Tijting
copie van den eijsch.

Jan van Heusden p[rese]nteert Barent Tijting alsnoch
copie van seeckere attestatie mittet

scan 53 rechts, folio 51

recolement daerop gevolcht ende vand 't mandament mitsgaders van 't relaes bij den deurwaerder gedaen, Barent Tijting seijt de copiën niet te begeren, dan versouct de copie uijt den eijsch en[de] tijt te XIIIII dagen omme ten principalen ten andtwoorden. Actum den IX^{en} martij 1593.

Mannen appointeeren dat zijluijden persisteeren bij haerluijder voorgaende vonnisse tenzij saeck dat pertijen binnen den tijt van acht dagen haer questie met malcanderen deur tusschenspreecken van goede mannen nijet aff en maecken, en[de] dat op versteck.

De saecke tusschen den bailliu eij[sche]r en[de] Willem Adriaensz. tot Noortwijckerhout ged[aechd]e.

Welgeboren mannen pertijen dingtalen ten wederzijden in 't lange gehoort ende op alles geleth hebbende 't gundt in desen eenichsins heeft mogen bewesen, absolveren Willem Adriaensz. ged[aechd]e vanden eijsch ende conclusie bij den bailliu op hem (opten XXII^{en} septembris tweentnegentich) gedaen ende genomen. Compenseren die costen omme redenen. Actum in iudicio IX^{en} martij 1593.

Den bailliu protesteert omme van 't voorseijde vonnisse te appelleren ofte reformeren sulcx zijnen gueden raedt gedragen sal. Actum ut supra.

scan 54 links, folio 51v

Den XXIII^{en} martij 1593
Rechtgeseten bij den bailliu ende
mannen van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis ende Voorhoudt, Jan Jacobsz.
Doncker, Cornelis van Immerseel
Cornelisz., Arien Jansz, Cornelis
Dircz. van Hout, Jeroen Adriaensz.,
Maerten Hubertsz Butter ende
Cornelis Zegersz.

Harman de Vries als voocht en[de] procureur van
Maritgen Heijnricxdr. in desen dede seggen hoe
dat hij weer verdachvaert van mijn heer den baillij
van Noortwijckerhoudt, Hillegom, Lis en[de] Voorhout
om te verantwoorden alsulcken schandelicken
injurie als haer ged[ae]chde aengeseijt is bij Machtelt
Woutersdr., huijsvrouwe van Aelbert Jansz., de-
welcke Maritgen Heijnricxdr. tijt genomen hadde
om hetselffde te bewijsen dat de huijsvrouwe
van Aelbert Jansz. haer zulcx aengeseijt
hadde, 't welcken nochtans expresselicken bij de
huijsvrouwe van Aelbert Jansz. wert ontkent, tot
dien eijnde overleggende seeckere certificatiën
geaffirmeert bij vijff warachtige getuijghen.

Seijt Harman de Vries vuyten naem van sijn meesters
alsoo hij 't genoechaem bewijst concludeert

scan 54 rechts, folio 52

tot dieneijnde dat mijn heer den bailliu sijn eijsch
ende conclusie ontseijt sal werden die hij op v[oor]s[eijde]
Maritgen Heijnricxdr. gedaen ende genomen hadde,
alles onvermindert onse actie van Injurie te
institueren opten voorseijde Machtelt Woutersdr.,
huijsvrouwe van Aelbert Jansz., soo Maritgen
Heijnricxdr. dat best en[de] wel geraden sal werden
en[de] v[er]soect vonnisse van welboren mannen.

Mannen persisteren bij 't voorgaende
appointement van date den XV^{en} decembris
voorleden. Actum den XXIII^{en} martij 1593.

Harman de Vries vuyten naem van Barent Tijting
dient van antwoorde in scriptis. Actum den XXIII^{en}
martij 1593.

Heusden copie ende tijt te XIII dagen om[m]e te
repliceren. Actum ut supra.

Mannen condempneren Barent Tijting in een boete
van vijftalve stuver ter saecke dat hij
in rechte onbehoorlijcke dingtalen gesproken
heeft. Actum den XXIII^{en} martij 1593.

Mannen persisteren bij 't voorgaende appointement dat
zijluiden alsnoch op de saecke in questie sullen
gaen consuleren alsoo 't gelt jegenwoordich
ingeleijdt es ende dat pertijen heurluijder stucken
metterdaet sullen overleveren. Actum den XXIII^{en}
martij 1593.

Barent Tijting appelleert illico van 't vonnisse
hiervoren gementioneert. Actum den 23^{en}
martij 1593.

scan 55 links, folio 52v

Jan van Heusden versoect dat hij mettet
inneleggen sal mogen volstaen. Actum ut supra.

Mannen persisteren bij heurluijder voorgaende
app[oinctemen]t en[de] dat op versteck, ende dat Jan van
Heusden sal mogen volstaen mittet inleggen.
Actum als voren.

Den VI^{en} aprilis 1593
Rechtgeseten bij den bailliu
en[de] mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende
Voorhoudt. Jeroen Ariensz., Jan
Jacobsz., Maerten Huijbertsz., Arien
Jansz., Corn[elis] Dircxz. van Hout
Corn[elis] Corn[elis]z van Immerseel en[de]
Cornelis Zegersz.

Joncheer Andries van Thienen bailliu van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt
beclaecht aen deser vierschaer eenen Jan Petersz.,
wonende tot Lisse ende seijt hem toe dat hij ged[aechd]e
de lijdtwech ontgrondt heeft ende seijt dat hij daer-
aen verbeurt heeft een boete van tien pont. Concluderen[de]
daerom[m]e tot condempnatie van dien mitte costen.

Mannen pertijen ten wedersijden in 't lange gehoort en[de] op alles
lettende 't gundt in desen te letten stont, absolveren Jan Pietersz.,
ged[aechd]e van den eisch en[de] conclusie bij den bailliu als eij[sche]r op hem
gedaen en[de] genomen, compenseren de costen omme redenen.
Actum den VI^{en} aprilis 1593.

scan 55 rechts, folio 53

Idem in der voors[eijde] qualité beclaecht aen deser vierschare eenen Cornelis, de knecht van Philips Joostensz., d'eij[sche]r seijt hem aen dat hij seeckeren tijt geleden ten huijse van Stijn Claes Fransz. gequetst is geweest ende dat hij hem nijet binnen behoorlicken tijt en heeft laten besijen ofte ijcken volgende de custuijme van Rijnlandt, seijt dat hij daeraen verbeurt heeft een boete van thien pont, concluderen[de] daeromme tot condemnatie vandien mitte costen, versouckende vonnisse van mannen.

In state te ad p[rima]m.

Idem inder v[oor]s[eijde] qualité beclaecht aen deser vierschaer ee[nen] Frans Florisz., wonende tot Hillegom, ende seijt hem ged[ae]chde aen dat hij seeckeren tijt geleden eenen Dirck Adriaensz. Robol grotelicx heeft geïnjurieert, seggende dat hij Dirck Adriaansz. een verclicker en[de] een panlicker was, seijt dat hij ged[ae]chde gecondemneert sal worden 't selve aenseggen te verifiëren ofte hem 't selve te laten ontvallen mit een boete van tien pont. Concluderen[de] tot condemnatie en[de] adjudicatie vandien mitte costen.

In state ad I^{en} primam naer festen om pertijen haer bewijs inne te brengen. Actum den VI^{en} aprilis.

scan 56 links, folio 53v

Idem in der v[oor]s[eijde] qualité beclaecht aen deser vierschaer
Dirck Adriaensz. Robol, wonende tot Lisse, d'eij[sche]r,
seijt dat hij ged[ae]hd]e sal voortconnen en[de] hen van
't aenseggen van Frans Florisz. bij welboren mannen
vonnisse sal laten verclaren puijr, suiijver en[de]
innocent te zijn, ofte anders te aenhooren
al sulcken eijsch en[de] conclusie als denselven bailliu
ex hen sal willen doen en[de] nemen.

Ad idem

Den bailliu eij[sche]r
c[on]tra
Dirck Maertsz.

Mannen ontseggen den bailliu sijn versochte ampliatio
van den eijsch bij hen op Dirck Maertsz. gedaen.
Actem den VI^{en} aprilis 1593.

Den bailliu protesteert om[m]e t'appelleren ofte
reformeren. Actum ut s[upra].

Geaccordeert Idem inder v[oor]s[eijde] qualité b[e]claecht] Weijen in den Engel ter
saecke dat sij opten eersten sonnendach in de
vasten dansene heeft gehouden.

scan 56 rechts

Op huijden den XXI^{en} aprilis XV^c drie entnegentich compareerden voor ons welboren mannen ende mij secretaris hieronder geschreven, Frans Florisz., Dammas Jacobsz., Andries Adriaenz., Dirck Maertenz., oude gesworens, Heijnrick Jansz., ende Claes Huijgensz., nieuwe gesworens van den dorpe van Hillegom. Ende verclaerden dat zij comparanten deur persuasie ende aengeven van sommige misleijdt geweest zijn, omme te teijckenen te approuberen ende te vervolgen al sulcke requeste als gepresenteert is geweest, aen de e[del]e heeren Staten van Hollandt ende vervolcht aen de Camer van der Reeckeninge ende Hove van Hollandt, op ende tegens jonckheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhoudt, Lis, Hillegom en[de] Voorhoudt, ende bevonden hebben metter waerheijdt dat d'selve requeste medebrachte verscheijden accusatiën waermede den voorseijde bailliu t'onrechte was beswaert, ende dat zij comparanten nijedt minder hebben connen off willen doen dan (voorens in presentie van den voors[eijde] bailliu geëvoceert hebbende den inhouden van dezelve requeste ten bijweesten van andere goede eerlijcke luijden bij hemluijden selfs verwect wesende omme de saecke van injurie vuyt saecke voors[eijt] geresen zijnde te composeren) de-selve revocatie te vernieuwen voor ons welboren mannen ende secretaris ondergeschreven, ende te verclaren, gelijcken zij verclaerden mitsdesen, dat zij comparanten verabuseert zijn geweest, ende den voors[eijde] bailliu met haerder comparenten teijckeninghe approbatie ende vervolch vande voors[eijde] requeste hebben geinjurieert, ende versocht aen den voors[eijde] bailliu zijn goetlijcke vergevinge. Ende es meede geco[m]pareert d'voorseijde balliu ende heeft dienvolgen[de] verclaert dat hij doer bewillinge

scan 57 rechts

Op huijden den XXI^{en} aprilis XV^c drie entnegentich compareerden voor ons welboren mannen en[de] mij secretaris hieronder geschreven, Pieter Woutersz., schoudt tot Voorhoudt, Dirck Jansz., Meeus Pieter Willemsz., oude gesworens, Cornelis Corn[elis]z. ende Cornelis Cornelisz., nieuwe gesworens van dien d van Voorhoudt. Ende verclaerden dat zij comparanten onbedachtelijcken hebben doen concipiëren, pres[enteren] ende vervolgen al sulcke requeste als gepresenteert es geweest aen de e[del]je Heeren Staten van Hollandt, vervolcht aende Camer van der Reekeninge ende Hove van Hollandt, op ende tegens joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhoudt, Lis, Hillegom ende Voorhoudt, ende bevonden hebben metter waerheijdt dat deselve requeste mede brachte verscheijden accusatiën waermede voors[eijde] bailliu t'onrechte was beswaert ende dat zij comparanten nijedt minder hebben willen ofte connen doen dan (vorens in presentie vanden voors[eijde] bailliu gerevoceert hebbende den inhouden van deselve ten bijwesen van andere goede eerlijcke luij[den] hemluijden selfs verwect wesende omme de saecke injurie vuijt saecken voors[eijt] geresen zij composeren) deselve revocatie te vernieuwen Welboren mannen ende secretaris ondergeschreven te verklaren gelijcken sij verclaerden mitsdesen comparanten verabuseert zijn geweest, ende den bailliu met haerder comparanten teijckeninge ende vervolch vande voors[eijde] requeste hebben geinjurieert ende versocht aen den voors[eijde] bailliu goetlijcke vergevinge, ende is mede gecompareert d'voorseeijde bailliu ende heeft dienvolgende verclaert

scan 58 links

hij doer bewillinge van goede luijden voor de voors[eijde]
comparanten geïntercedeert hebbende al sulcke
actie als hem vuijt saecke voors[eijt] mochte competeren,
remitteerde bij desen. Aldus gedaen ten dage ende
jare als boven.

Pieter Woutersz.

Jan *handmerk* Willemsz.
merck

Dirck Jansz

Meeus *handmerk* Pietersz.
merck

bij mij Cornelis Korstensz.

bij mij Cornelis Cornelisz.

Claes Huijgensz. van Hout

Dammas *handmerk* Jacobsz
merck

Mij present

J. van Treslong secretharis

(scan 58 rechts en 59 links blanco)

scan 59 rechts, folio 54

Den 1^{en} junij 1593

Rechtgeseten bij den substituijt
van den bailliu van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis en[de] Voorhout met
Cornelis Cornelisz. Immerseel, Jan
Jacobsz. Doncker, Corn[elis] Dircxz. van
Hout, Adriaen Jansz, Maerten
Huijbertsz. Butter.

Den bailliu eij[sche]r c[on]tra Frans Florisz. gedaechde.

Harman de Vries vuyt den naem van Dirck Ariensz. Robol
zeijt voor antwoord dat den bailliu eerst en[de] voorall
moet verifiëren dat Frans Florisz., Dirck Ariensz.
sulcx heeft aengeseijt volgen[de] zijnen eijsch en[de] sulcx
nijet doende dat Dirck Ariensz. hen geen pertije en
maect en[de] oick ongehouden is te antwoorden eer en[de] te-
voor dat den bailliu bewijst dat hem sulcx aengeseijt
es, concludeert tot dien eijnde tot absolutie
mitte costen.

J. van Heusden als substituijt van den bailliu seijt datte
litis gecontesteert is ter laecster vierschaer en[de]
genoeg geconcludeert is tot bewijs en[de] alsoe
pertijen heur bewijs nijet inen brengen dat den
eenen off den anderen gecondempneert sal werden
in een boeten van thien pont en[de] versoect vonnis
mitte costen.

Frans Florissz. leijt over zijn bewijs.

scan 60 links, folio 54v

Mannen wijsen dat den bailliu sijn aenseggen
van de twee eijschen sal bewijsen tusschen dit en[de] veerthien dagen
op versteck. Actum den I^{en} junij 1593.

Den XV^{en} junij 1593

Absent Immerseel   Rechtgeseten bij joncheer Andries
van Thienen, bailliu van Noortwijcker-
hout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout mit
Jeroen Ariensz., Maerten Huijbertsz.,
Jan Jacobsz. Donker, Corn[elis] van
Immerseel Cornelisz., Cornelis
Dircz. van Hout, Adriaen Jansz.,
en[de] Cornelis Zegersz. welboren
mannen der voorseijde dorpen.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noortwijcker-
hout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout beclaecht aen
deser vierschaer Cornelis de Vlaming, d'eij[sche]r seijt
dat desen ged[ae]chde seeckeren tijt geleden ten huijse van
Stijn Claes Fransz. weduwe alhier, van een IJsbrant
Claesz. gequetst is geweest, welce quetsure hij
ged[ae]chde nijet behoerlicken heeft laten besien volgen[de]
de custuijme van Rijnlant waeraen hij verbeurt
heeft een boete van thien pont van XL grooten 't pont.
Concluderen[de] daeromme tot condemnatie vandien
mitte costen.

Mannen verlenen den eij[sche]r jegens den gedaechde IIIe deffault indien hij
staende vierschaer niet en compareert, met een ander citatie
ad primam. Actum den XV^{en} junij 1593.

In state ad primam en[de] 't deffault is gepurgeert bij Mees Doesz.
opten XXIX^{en} junij 1593.

scan 60 rechts, folio 55

Idem in der voorseijde qualité beclaecht aen deser vierschaer Lenart Dircxz. ged[aechd]e, d'eij[sche]r seijt dat hij ged[aechd]e sekeren tijt geleden ten huijse van Stijn Claes Fransz. alhier gequetst is geweest en[de] dat hij d'selve quetsure nijet bejhoorlicken (volgen[de] d'ordonnantiën en[de] costuijmen van Rijnlant) en heeft laten besien, waeraen hij ged[aechd]e verbeurt heeft een boete van thien pont van XL groo[te]n 't pont. Concluderen[de] daerom[m]e tot condemnatie van dien mitte kosten.

De ged[aechd]e copie en[de] tijt te XIV dagen omme te andtwoorden. Actum den XV^{en} junij 1593.

In state ad p[rima]m sub spe concorde[ren] den XXIX^{en} junij 1593.

Idem in der voorseijde qualité beclaecht aen deser vierschaer een[en] Cornelis Florisz. Backer tot Lisse, gedaechde, d'eijscher seijt dat hij gedaechde nu een tijt geleden bij der ballius bode bekeurt is geweest ter saecke dat hij sijn roggenbroot een geheel pont te swaer heeft gebacken waeraen hij ged[aechd]e (volgen[de] d'ordonnantiën en[de] keure van Rijnlant v[er]beurt heeft een boete van thien pond, concluderen[de] daerom[m]e tot condemnatie vandien mitte kosten.

In state te XIII dagen onvermits d'absentie van Harman de Vries. Actum den XV^{en} junij 1593.

Il^e default aen 't een ander sitatie ad primam.

Actum den XV^{en} junij 1593.

Vries purgeert 't deffault opten XXIX^{en} junij 1593.

scan 61 links, folio 55v

Folio LII
in state te
XIIII dagen sub
spe concordie⁶

Item in der voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser vierschaer
Jan Petersz. tot Lisse, ged[aechd]e.

Jan van Heusden, schoudt van Noortwijckerhout, beclaecht aen
deser vierschaer Heijndrick van der Laen als oom
en[de] voocht van de onmondige kinderen van wijlen w[eduwnae]r
Niclaes vander Laen ged[aechde] en[de] Geleijn Claesz.
van der Laen, gearresteerde en[de] ged[aechd]e den eij[sche]r seijt
en[de] de waerheijt is sulcx dat een tijt lanck geleden is
dat sij luijden opentlick geseten hebben met opslaen van
billetten ten huijse van Jan Gerritsz. Kessel waert
tot Leijden in de Zwan met de woninge en[de] landen
genaempt de Lucht, leggen[de] in den ambachte en[de]
heerlicheijt van Noortwijckerhoudt volgen[de] haer
verlije van de waerbrieffe ofte protocol en[de]

---

⁶ sub spe concordie: hoop op harmonie

scan 61 rechts, folio 56

haer eigen voorwaarden en[de] alsoe sij d'selve landen v[er]cost hebben op een geleijde sitdach daervan competeert den schoudt sijn pontgelt naer ouder gewoonten en[de] usantie, soo seijt en[de] concludeert den voors[eijde] schoudt dat d'voorseijde p[er]soonen den eenen als voocht van de onmondige kinderen en[de] den anderen voorhen selven en[de] als oick hetselve rantsoen ontfangen hebben[de] van die copers van de gulden en stuvers), gecondemneert sullen werden te namptiseren onder cautie indien het bevonden mochte werden soeveel niet schuldich te sijn, een oortgen van de gulden voor den schoudt sijn recht en[de] den bode om gelijcken en[de] een oortgen voor den secretaris een oortgen mette costen hieromme gedaen, en[de] dat tot al sulcken somme toe als de voorwaert is v[er]meldende duer naer den schoudt hem refereert en[de] de verweerders bij eede willen verclaren hetselve goet v[er]cost te hebben, want den eij[sche]r den eersten sitdach daer gelt offgetrocken heeft dat het hem gestaen soude hebben over de twaelff duijssent guldens, persisteert bij dese middelen inden eij[sch] begrepen ende versoect vonnisse, volgen[de] de certificatie hier benefens overgeleijt en[de] bij refuijs van weijgeringe soe protesteert den eij[sche]r vuijt den naem soe hij procedeert van schaden, costen en[de] interesten van dit proces daer 't n[ieu]w is en[de] noch soude mogen commen.

Jonge Pouwels van Rijswijck vuijten naem van Heijnrick van der Laen, ged[ae]chde seijt dat hij hier nijet schuldich en is t'antwoorden Indien den eij[sche]r ijjet van den gedaechde ontbrect dat bij hen gehouden sal wesen roepen voor sijn competenten rechter en[de] persisteert daer bij en[de] versouct vonnisse.

Jan van Heusden seijt dat hij hen voor sijn competenten rechter heeft geropen en[de] dat de ged[ae]chde sal bewijsen waer dat sijn competenten rechter es, persisteren[de] bij sijn gedaen eij[sch] en[de] conclusie en[de] v[er]soect daerom vonnisse.

scan 62 links, folio 56v

Jan van Heusden als gem[achtich]t van Claes Maertensz.
in de Zillick, b[eclaecht] aen deser vierschaer
Cornelis Jacobsz. van Hillegom, ged[aechd]e den eij[sche]r,
zeijt en[de] de waerheijt is sulcx dat hij ged[aechd]e
opgeschoten ofte doen opschieten heeft een eijnde
van Vinckenbrouckerlaen ofte dam die aen sijn
weijde leijdt t welcken een nodtwech is voor
alle de achterlanden omme haer hoij ende coren
thuijs te halen haer beesten daer in ende vuijt te
brengen en[de] deselve laen sulcx met wagen en[de]
paerden off en[de] and te vaeren en[de] oick te voet te
gaen sulcx 't selve den eijgenaers van de
achterlanden best gelieft en[de] alsoe Claes
Maertensz., eijsscher alhier seeckere
morgentalen van landen daerinne heeft leggende,
mit noch meer andere goede luijden welcke
landen over d'selve Vinckenbrouckerlaen en[de] opge-
schoten dam haeren vrijen uijtwech ende notwech altijt
gehadt hebben soe lange dat geen menschen memorie
ter contrarie vandien en mach gedencken. Soe seijt
en[de] concludeert den eij[sche]r vuijt den naem soe hij
procedeert dat den gedaechde bij mannen
vonnisse sal werden gecondemneert d'selve
noddwech bij hen opgeschoten wederom te te
stoppen en[de] te maken sulcx die is geweest zeer hij
ged[aechd]e die op heeft geschoten , ofte dat bij den
bailliu en[de] mannen d'selve opgedolven noddwech
besteedt sal worden te stoppen ende d'selve te
maecken sulcx die voormaels is geweest en[de] dat
d'selve notwech gestopt sal blijven ten uijteijnde
van dit proces dat alles tot costen van hem ged[aechd]e
met adjudicatie van costen versoeckende vonnisse en[de] hem rechts te
gewerden.

scan 62 rechts, folio 57

Joncheer Andries van Thienen, balliu van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout b[e]claecht aen deser vierschaer Henrick Joosten van Staets tot Lisse, d'e[ijsche]r seijt hem ged[ae]chd]e aen dat hij nu en tijt geleden bij de kaersse heeft staen braecken vlas in sijn huijs waerover hij ged[ae]chd]e es bekeurt, waeraen hij ged[ae]chd]e verbeurt heeft een boete van thien pont van XL groo[te]n 't pont volgen[de] de keure bij welboren mannen daervan gemaect. Concluderen[de] daeromme tot condemn[atie] van dien mitte costen, v[er]soeckende vonnisse.

De ged[ae]chd]e v[er]soect copie en[de] tijt te XIIIII dagen. Actum den XV^{en} junij 1593:

Claes Maertensz eij[sche]r c[on]tra Cornelis Jacobsz. ged[ae]chde].

De ged[ae]chd]e v[er]soect copie en[de] tijt te XIIIII dagen omme t'antwoorden pene fiat. Actum den XV^{en} junij 1593.

Mannen wijsen eendrachtel[ijck] dat de ged[ae]chd]e alhier ten principalen sal antwoorden alsoe de landen onder het bailluschap van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en Voorhout gelegen sijn, en[de] dat onvermindert sijn exceptie. Actum den XV^{en} junij 1593.

Jonge Pouwels vuyten naem soe hij procedeert protesteert van vonnisse omme daervan t'appelleren ofte reformeren sulcx sijnen goeden raedt gedragen sal. Actum ut supra.

scan 63 links, folio 57v

L. Stoter als gem[achtich]t van Guijsleijn van der Laen.

Mannen wijsen eendrachtelicken dat de procuratie geschreven onder handt van Guijsleijn van der Laen nijet souffisant genoeg en is en[de] rejecteren over sulcx deselve procuratie. Actum den XV^{en} junij 1593.

Alsoo degearresterde nijet en compareert of ijemant gemachticht van sijnent wegen sendt, verlenen mannen dat eij[sche]r jegens den gearresterde IIe deffault mit een ander citatie ad primam. Actum de XV^{en} junij 1593.

Mannen pertijen ten wedersijden in 't lange gehoort en[de] op alles lettende 't gundt in desen te letten stondt, absolveren Frans Floris. Weij heur luijden diffinitive vonnisse van den eijsch en[de] conclusie bij joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt opten VI^{en} aprilis voorleden op hen gedaen en[de] genomen. Compenseren de kosten omme redenen. Actum den XV^{en} junij 1593.

Den bailliu c[on]tra
Robol

In state te XIII dagen omme reden hen luijden daertoe moverende. Actum den XV^{en} junij 1593.

De saecke van Machtelt Woutersdr. ten eenre en[de] Maritgen Heijnricksdr. ter andere sijde geaccordeert op vijff gulden tot betalen van [de] kosten en[de] twee gulden in 't gelach sonder dat Machtelt Woutersdr. eenige vorder s[tuver]s sal geven. Actum den XV^{en} junij 1593.

scan 63 rechts, folio 58

Alzoo zeeckere questie geschille ende processe geresen was voor
des baillius vierschare van Noortwijckerhout. Hillegom,
Lis en[de] Voorhoudt, tusschen Maritgen Heijnricxdr.,
jonge dochter ter eenre, ende Machtelt
Woutersdr., huisvrouw van Aelbert Jansz., wonen[de]
tot Hillegom, ter andere sijde (belangende sekere
actie van in jurie, die de voors[eijde] Maritgen Heijnricks-
dochter jegens d'voorn[oemde] Machtelt Woutersdr.
als eij[sche]r[ess]e geïnstitueert hadde ter saecke van welcke processe alrede seker
costen gevallen waren en[de] geschapen was,
datter veel meerder costen
deur geresen souden hebben, omme welcke groote en[de]
excessive onnutte costen te schouwen en[de] te
eviteren hebben p[er]tijen deselve saecke aling
en[de] all gesubmitteert aen 't arbitragie en[de] seggen
van mannen. Soe is 't dat mannen opten
XV^{en} junij ter vierschare geseten hebben de saecke
overleggende pondererende en[de] aenmerckende en[de]
op alles lettende 't gundt ter materie eenichsins
te letten stontd. Voor uijtsprake geseijt
ende verclaert hebben sulcx sijluijden alsnoch
verclaren en[de] seggen voor vuijtspraecke bij desen
als dat d'voorseijde Machtelt Woutersdr. den voorn[oemde]
Maritgen Heijnricxdr. in subsidie onderstant
en[de] betalinge van [de] rechtelijcken costen die de voors[eijde] Maritgen
Heinricxdr. ter saecke voors[eijd] soude mogen
geleden hebben, eens sal betalen de somme
van vijff keijsers gulden van XL groo[te]n Vlaems
den gulden, en[de] twee gelijcke guldens in 't
gelach, zunder dat de voors[eijde] Machtelt Wouters-
dr. eenige vordere pen[ningen] ter saecke
voors[eijd] aen handen van den voorn[oemde] Maritgen Heijnricx-

scan 64 links, folio 58v

dochter sal betalen, en[de] sal hiermede
haer luijder questie en[de] geschille belangende
de voors[eijde] injurie geëxtingueert door en[de] ten
nijet wesen, en[de] sullen de voors[eijde] Machtelt Woutersdr.
en[de] Maritgen Heijnricxdr. goede vrunden wesen.
Des sal Machtelt Woutersdr. voor twee welboren
mannen wederoepen heur aengeseijde injurie seggen[de]
t selve haer van harten leet te wesen 't selve geseijt
te hebben. Actum en[de] bij den naergenomineerde
nannen onderteijckent als Jeroen Ariensz., Maerten
Huijbertsz., Cornelis Dircxz. van Hout, Arien Jansz.,
Jan Jacobsz. Doncker, mitsgaders Claes Maertensz.
opten XV^{en} junij 1593.

Dc

scan 64 rechts, folio 59

Den XXIX^{en} Junij 1593

Rechtgeseten bijden bailliu en[de] mannen van Noortwijckerhout, Hillegom Lis en[de] Voorhout, Maerten Huijbertsz., Jan Jacobsz. Doncker, Borrit Dam[m]asz., Corn[elis] Corn[elis]z. Immerseel, Jeroen Ariensz., Cornelis Dircxz. van Hout, en[de] Arien Jansz.

Op huijden den XXIX^{en} junij 1593 compareerde inditialiter voor des bailliu vierschare van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout Cornelis Jansz. de Monninck, dijnmeijer, dewelcke clachtich te kennen gegeven heeft als dat zijn comparants gras ofte hoij gehuijrd van sijn lant leggen[de] in Voorhoudt, genaempt 't Liesvelt jegens sijnen wille ende dancke aff-gemaeyt is bij Steven Woutersz., de gehuijrd knecht van de weduwe van Pieter Fransz. tot Lisse, versoeckende daerover recht gedaen te werden sulcx 't selve sal behooren. Actum ut supra. Mij p[rese]nt

Welboren mannen p[er]tijnen dingtalen ten wedersijden gehoord, gesien 't IIIe ar[tike]le van [de] ordonnan[tie] van Rijnlant op 't stuck van 't broot backen gemaect en[de] op alles lettende 't gundt in desen te letten stont, absolveren[de] Corn[elis] Florisz., backer tot Lisse van den eijsch en[de] conclusie bijden bailliu opten XV^{en} junij voorleden op hem gedaen en[de] genomen. Compenseren de costen om[m]e redenen. Actum den XXIX^{en} junij 1593.

Den bailliu protesteert omme te appelleren ofte reformeren naer sijn goeden raedt gedragen sal. Actum ut supra.

Opten XXIX^{en} junij 1593 exhibeert Stoter sijne procureur bij Heijnrick vander Laen op hem gepasseert. Actum ut supra.

scan 65 links, folio 59v

L. Stoter, vuijten naem van Heijnrick vander Laen, overgedaechde, leijt over andtvoort in scriptis ten principale en[de] p[rese]nteert te doen den eedt de Calumnia⁷ die bij den bailliu werdt versocht, te weten dat hij nijet en weet off hij dient een rechtvaerdigen saecke. Actum den XXIX^{en} junij 1593.

Stoter verclaert onder den eedt de Calumnia dat hij nijet en weet off hij dient een rechtvaerdige saecke. Actum indialiter den XXIX^{en} junij 1593.

Jan van Heusden v[er]soect copie vuijt 't andtvoort en[de] tijt ad primam om[m]e te repliceren. Actum ut supra.

Cornelis Jacobsz. van Hillegom, ged[ae]chde en[de] excipiërende, concludeert dat dese saecke mitsgaders p[er]tijen behouden de reverentie van bailliu en[de] mannen, sal werden gerenvoyeert voor schoudt en[de] schepenen daer 't landt en[de] notwech gelegen is, als wesende deselve rechters ordinari deciseurs hoe men notwegen volgende de costuijme ten meesten oirbaer ende minste schade naede redenen, natuijre, redelicheijt en[de] equiteijt behoort te gebruijcken, temeer dese eij[sche]r als waerborge 't selve landt in questie aen den ged[ae]chde met geen vorder servituijt opten XVIII^{en} septembris an[no] XC heeft v[er]coft dan dat hij ged[ae]chde moet lijden dat de achterlanden die daer-toe gerechticheijt hebben van een notwech van haer vruchten wassende op haer landen daer-over te voeren en[de] haer beesten in en vuijt te brengen en[de] te halen 't welck maer is een simpele notwech die sulcx die ged[ae]chde den eij[sche]r nijet geweijsert en heeft (hoewel hij eij[sche]r tot noch toe van deselve gerechticheijt nijet gedoceert

---

⁷ eed de Calumnia: "eed van laster", eed die werd afgelegd om te garanderen dat iemand geen valse of kwade beschuldigingen zou uiten.

scan 65 rechts, folio 60

en heeft) maer sal de ged[aechd]e voor de ordinaris rechter wel bekennen dat hij wel begeert te lijden dat hij eij[sche]r den notwech wel mach gebruijcken nae het documenten van sijn brieven ofte titule van gerechticheijt ende anders nijet conform de gedaen schriftelicke v[er]copinge daervan in cas van vorder servituijt (als neen) d'eij[sche]r als waerborge den ged[aechd]e selfs gehouden is costeloos en[de] schadeloos te garanderen en[de] alsoe hier geen materie van water schuttinge en is die men met dammen moet schutten en[de] dattet landt met geen dam ofte waterschuttinge vercost en is, en[de] dat een ijegelijk willende sijn notwech deur een anders lant en[de] gront gebruijcken en[de] passeren gehouden is sijn eijgen brugge te leggen en[de] nijet den eijgenaer van 't landt, over welcke decisie en[de] interpretatie totten meesten oirbaer en[de] minsten schade de schoudt en[de] schepenen van der plaetse daer 't landt en[de] notwech gelegen es, allen rechters sijn en[de] sunder, nochtans vooralsnoch te bekeuren 't inhouden van den onwarachtigen eijsch ofte alhier eenichsins te litis contesteren daervan wel expresselicken geprotesteert wert. Soe p[er]sisteert d'voorseijde gedaechde volgen[de] d'ordonnantien van mijn heeren de Staten bij sijn exceptie declinatoire en[de] renvoij mitte costen.

Jan v Heusden als gemachticht van Claes Maertensz., eij[sche]r, seijt dat de ged[aechd]e gehouden sal wesen ten principale te antwoorden volgende XIIIe ar[tike]l van de nieuwe ordonnan[tie].

De ged[aechd]e persisteert bij sijn geproponeerde exceptie alsoe een interpretatie es, van 't gebruijck van notwegen die bij de dagelicxe rechters moet geïnterpreteert werden.

scan 66 links, folio 60v,

Mannen condempneren Claes Maertensz. en[de] Pieter
Claesz. van der Son, elcx in een boete van zes
stuvers ter saecke daer sij luijden
over 't allegeren van haerluijder procureurs
onmanierlicken tegens den anderen waren kijvende
Actum den 29en junij 1593

Mannen renvoijeren de saecke tusschen Claes Maertensz.
eij[sche]r ter eenre en[de] Cornelis Jacobsz., ged[ae]chde ter andere sijde, voor den ordinaris rechter,
daer 't lant en[de] den notwech in questie gelegen sijn.
Compenseren de costen omme redenen in juditio. Actum den
XXIX^{en} junij 1593.

scan 66 rechts, folio 61

Saecken in 't crimineell
Den XVIII^{en} decembris 1590
recht geseten bij den bailliu
van Noortwijckerhout, Lis, etc.,
mitten navolgenden welboren mannen
Willem IJsaacz. Heemskerck, Cornelis
Dircz., Dirck Tonisz., Floris Corn[elis]z.
Heijnrick Ariensz., Cornelis Jeroensz.,
Crijn Corn[elis]z., Cornelis Corsz., Dirck
Dircz., Dammas Jacobsz., Arien
Jansz., Jan Dircz., Pieter Woutersz.,
schout tot Voorhout.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu
van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom ende
Voorhout no[mi]ne offitije beclaecht aen
deser vierschaere Jonas Jacobsz. van den
Oudenbosch, Cornelis Jacobsz., vuyt 't dorp
van Maetheren omtrent de stadt van
Meegen, Coppem Labunder van Oldenburch
in Vlaenderen, Jan Jansz. van Gent van
't dorp van Harmelgem en[de] Heijnrick Jansz. van
Gemert omtrent der stede van Helmont,
mede in Vlaenderen, d'eijscher zeijt haerluijder
aen vuyten name en[de] vanwegen de hoge
e[delen], presenteren[de] de Graeffelicheijt van Hollant, ende
van zijn selffs wegen als bailliu van den

scan 67 links, folio 61v

voorgenompde dorpen, dat naedien hij
eij[sche]r haerluijden ged[ae]chd[ens] en[de] gevangens alhier opten XII^{en}
decembris voorleden gevonden heeft in de
ambochte van Voorhout, gesonts lichaems
van huijs tot huijs bedelende, alle 't welcke
expresselicken es c[on]trarie 't placcaet
daer van zijnde, welcke sijn saecken van
quader consequentie en[de] daer meerder
inconvenienten uijt souden mogen rijzen,
seijt en[de] concludeert daeromme den
voorseijde bailliu dat die voornompde
gevangens alhier present volgende
het placcaet dat zijluijden ten exemple
van andere openbaerlicken wel strengelijck
bij den scherprechter sullen werden
gegeesselt en[de] eeuwelick vuijten
dorpen van Noortwijckerhout, Lis,
Hillegom en[de] Voorhout gebannen en[de] haerluijder
goederen
geconfisqueert.

Mannen gehoort den eijsch bij den bailliu
gedaen, gesien hebbende het
placcaet, en[de] geleth hebbende op alles
't gundt in dies te letten stont, hebben

scan 67 rechts, folio 62

die gevangens en[de] ged[aechd]ens alhier van den eijsch
ende conclusie geabsolveert, mits dat zij
hemluiden beter sullen hebben te draeghen
ende reguleren, ende condemneren den Bailliu
in de kosten.

Den Bailliu appelleert van 't voorsejde
vonnisse bij mannen op huijden gewesen
en[de] gepronunchieert. Actum den XVIII^{en}
decembris 1590.

Cornelis Bonser vuyten name vanden gevangenen
protesteert van vordere kosten soe daer
eenige mochten vallen, deur dien de-
zelve gevangenen volgende 't vonnis op
huijden gepronunchieert niet en
werden ontslagen. Actum
als boven.

scan 68 links, folio 62v

Den XXVI^{en} martij 1591

Rechtdach gehouden bij joncheer
Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom
en[de] Voorhout, mit den schout van
Lis, Sijmon P[iete]rsz Poveren, Maerten
Jacobsz. Langevelt, Gerrit Gerritsz.
van Tiel, Jacob Gerritsz. van
Langevelt, Ghijsbert Dircxz. van
Sonnevelt, Lenert Danielsz. van
Tetroede, H[eijn]r[ick] Pietersz., Maerten
Hubertsz. Butter, Corn[elis] Lenertsz,
Jan Cornelisz., Daniel Corn[elis]z van
Beijeren, Arien Jansz.

Mannen p[er]thijen ten wederzijden gehoort
ende geleth hebbende op alle 't gundt in
desen te letten stont alsoe mannen nijet en blijkt 't relaes van [de] bode
dat de goederen onder Claes Meijnertsz. zijn gearresteert, absolveren Claes
Meijnertsz voor deser instantie vanden eijsch ende conclusie
bij den bailliu op hem gedaen ende genomen,
gereserveert den bailliu sijn actie aen den
personen die de goederen vuyten huijse
van hem ged[ae]chd]e gehaelt hebben, ende voorts opte gestolen goederen
die alsoch ten huijse van [de] ged[ae]chd]e souden
mogen wesen, ende compenseren die kosten
om redenen. Actum den XXVI^{en} martij 1591.

scan 68 rechts, folio 63

Den IX^{en} aprilis 1591
Rechtgeseten bij joncheer
Andries van Thienen, bailliu
van Noortwijckerhout, Lis,
Hillegom en[de] Voorhout, mitte
welboren mannen, als Willem
Ariensz., Willem Woutersz., Dirck
Tonisz., Corn[elis] Dircxz. van Hout,
Jacob Gerritsz., Pieter van Langenvelt,
Jan Jacobsz. Doncker. Harman
de Vries van Midijma, Lenart
van Tetroede, Corn[elis] Huijgensz,
Ghijsbert Dircxz, Corn[elis] Corsz.
Claes Huijgensz., Pieter Corn[elis]z.

Joncheer Andries van Thienen, balliu van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegom en[de] Voorhout
beclaecht aen deser vierschaer Lenardt
Claesz. geboren van Wateringe, jegenwoordich
gevangen van den voorn[oemde] baillij, den baillij seijt
hem aen vande Graeffelicheijts wegen
reprenterende de ho[ge] e[dele] van Hollandt,
dat hij hem vervordert heeft langen tijt
te loopen bedelen als vagabund ende

Scan 69 links, folio 63v

heeft hem daer deur begeven bij zeeckere
hoeren ende dienen daermede plegende
zeeckere merckelicke ende diversche
diverije tot diversche huijsen, breecken[de]
der luijden kelders en[de] deuren open, het
't welcken hij bekent ende alsoe hij
zeeckere dreijgementen gedaen heeft
van der luijden koeijen in der nacht te willen worgen
en[de] huijsen aen brandt te steecken, nemen[de]
tot dijen eijnde een touwe uijten huijse
van eenen Louris Cornelisz. en[de] Aechte
Ariensdr., des voors[eijde] Louris huijsvrouwe,
welck seijt hij gevangen volbrocht soude
hebben gehadt ten waere hem 't selve
bij den s voors[eijde] p[er]soonnen belet ware
geweest, blijckende bij seeckere Informatie
daervan zijnde, ende alsoe hij gevangen
bij welboren mannen op deselve informatie
gehoort is en[de] 't selve niet bekennen en willen,
soe zeijt en[de] concludeert den voors[eijde] baillij
uijten naem soe hij procedeert dat hij
gevangen bij den scharprechter geleijt
ofte gehangen zal worden ter tortuijre
om 't selve te kennen ofte ontkennen en[de]
omme alle justitie te volbrengnen en[de]
den quaden te mogen gestraft worden naer
behoren.

Scan 69 rechts, folio 64

Naer alle bescheijt ende informatie den
welboren mannen van Noortwijckerhout, Lis,
Hillegom en[de] Voorhout, bij den baillij overgeleijt,
gebleecken, condempneren Lenardt Claesz. geboren van
Wateringe, gevangen, bij den scharprechter
geleijt ofte gehangen sall worden ter
tortuijre om die informatie te kennen ofte
ontkennen. Actum den IX^{en} aprilis 1591.

Den XIX^{en} aprilis 1591   Rechtgeseten bij Joncheer
Andries van Thienen baillij
van Noortwijckerhout, Lis, Hille-
gom ende Voorhout mitte
welboren mannen als Corn[elis] Corn[elis]
van Immerseel, Willem IJsaacz.
van Heemskerck, Heijnrick Ariensz.,
H[eijn]r[ick] Jeroensz., Floris Corn[elis]z.
Willem Hubertsz., Jan Cornelisz.,
Jan Jacobsz. van der Leth, Claes
Damasz., Jonge Corn[elis] Florisz.
Cocq, Dirck Ariensz., Jan P[iete]rsz.,
Maerten Pietersz. Berckel.

Joncheer Andries van Thienen baillij van Noorti-
gerhout, Lis, Hillegom ende Voorhout
beclaecht an deser vierschaer Lenart

Scan 70 links, folio 64v

Claesz., zijn tegenwoordich gevanghen alhier.
Den baillij voors[eijt] seijt hem aen van s'heeren
wegen als balliu uijt den naem en[de] van-
wegen de hoge overicheijts wegen als
representerende de graeffelicheijt van
Hollandt, hem anseggende dat hij gelopen
heeft wel omtrent zes jaren opten
huijsman te leven sonder te betalen,
wesende clouck ende gesont lichaems
't welck contrarie is het placcaet
gepubliceert ende vernieut is in 't jaer
1589, den vierden maj daerbij bevolen
wordt dat men sulcx niet moet doen op
pene van de galge welcken gevanghen
doer t'loopen hem begeven heeft bij quade
geselschap ende door dien gepleecht
heeft met sijn complice seeckere
merckelicke diversche diverie en[de] geweld
in de huijsen en[de] kelders te breken ende
onder den dorpel. In devarsse dorpen
daer men geen poorten mach sluijten all volgende
zijn eijgen willige confessie voor welboren
mannen beleden buijten banden van ijser en[de]
bovendien gedreijcht heeft de goede
luijden haer koeijen te willen worgen in 't
velt, seggende als hij dat gedaen hadde
dat hij noch daerenboven den man sijn
huijs aen brandt steecken soude 't welcken

scan 70, folio 65

hij gedaen soude hebben ten ware hem 't zelve belet gewest
ware vande man ende vrou daer hij in huijs was want
hij alleen touwe daertoe hadde bereijt, bredere
blijckende bij de certificatie en[de] informatie
daer van zijnde, ende daerenboven noch
drie plougen berooft van haer couters, sommige staen[de] in 't velt mede
volgende sijn eijgen confessie en[de] certificatie
daer van zijnde. Ende noch daerenboven heeft
dese Lenart noch in Zeelandt onder een
scheepsc[a]pt[eijn] dienst ende gelt genomen ende
daerenboven kasijack van den capiteijn, mede
volgende sijn eijgen confessie en[de] certificatie
al zij seijt ende concludeert mijn heer den baillij
uijt den naem soo hij procedeert dat den voors[eijde]
gevangen gebrocht sal worden op de plaets
daer men just[it]ie sal doen in Noortwijckerhout
ende aldaer aen een staeck geset
ende geworcht ende geseijngt te worden
mitten viere sou datter die doot nae volcht, ofte anders crimenelijcken gestraft te werden sulcx
datter de doet nae volcht als welboren mannen zullen bevinden te behooren,
ende dat voorts alle zijne goederen
verclaert sullen werden geconfisqueert ten
behouve van [de] graeffelicheijt van Hollandt
ende den officier die daertoe gerechticht
zijn. Ende versoect hiervan vonnisse.

Scan 71 links, folio 65v

Vonnisse

Naer alle bescheijt, informatie ende die willige confessie bij den baillij alhier overgeleijt, den welboren mannen gebleecken ende op alles geleth hebbende t gundt in desen te letten stont. Soe condempneren welboren mannen Lenart Claesz., geboren van Wateringhen, jegenwoordich van den baillij van Noortwijckerhout, etc., dat hij gebracht zal werden ter plaetse daer men justitie doet ende aldaer bij den scherprechter wel strengelijcken gegeesselt zal worden, voorts gebannen te zijn uijt die baillij van Noortwijckerhout, Voorhout, Lis ende Hillegom, den tijt van zeven jaren daeruijt te gaen binnen 's daechs sonneschijn, ende daer nijet weder binnen den voors[eijde] tijt inne te comen op pene van de galge. Ontseggen voorts den baillij sijnen vorderen eijsch ende conclusie bij hem op den voors[eijde] Lenart Claesz. gedaen ende genomen, desen XIX^{en} aprilis anno XV^c een ende 't negentich.

Welboren mannen wijsen voor vonnisse dat d' executie bij den scharprechter wel ende terecht gedaen ende volbrocht is. Ter presentie van [de] bovengeschreven welboren mannen. Actum als boven.

Cornelis van Immerseel Willem Hubertsz. dit merc tekent	Willem IJsaacksz. Heemskerck Jan <i>handmerk</i> Cornelisz.

Floris *handmerk* Cornelisz.

Heinrick <i>handmerk</i> Jeroensz.	Jan <i>handmerk</i> Pietersz.	Dirck <i>handmerk</i> Ariensz.

Heijnrick Ariensz merkteken	Maerten <i>handmerk</i> P[iete]rsz. Berckel	Jan <i>handmerk</i> Jacobsz.

scan 71 rechts, folio 66

Den III^{en} junij 1591

Crimineele rechte dach gehouden
bij joncheer Andries van Tienen,
baillij van Noortwijckerhout, Lis,
Hillegom en[de] Voorhout, mit
Willem Ariensz., Dirck Tonisz.
Cornelisz Hubertsz., Arien Jansz.
Lenart Claesz., Dirck Claesz.
Jacob van Eringhen, Maerten
Jacobsz., Jacob Gerritsz., Claes
Heijnrick Ariensz.,
Dignum Pietersz., Pieter Corn[elis]z.,
welboren mannen.

Civile	Joncheer Andries van Thienen baillij van Noort- wijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout, b[eclaecht] aen deser vierschaer Corn[elis] Jeroensz., wonen[de] tot Lisse en[de] seijt hem aen dat hij Sijmon van Assendelft aengeseijt heeft voor de lage vierschaere van Lisse, dat den voors[eijde] van Assendelft jegens zijn ged[aechd]ens wille en[de] dancke thuijs heeft gehaelt een tijt geleden zeeckeren boeckweijt, wesen[de] ongetient. Seijt en[de] concludeert d'voorseijde baillij dat d'voorn[oemde] Cornelis Jeroensz. sijn aenseggen zal bewijsen ofte hen 't selve te laeten ontvallen mit een boete van thien pont.
Vries	Copie uijten eijsch en[de] tijt te XIII dagen om[me] te antwoorden.

scan 72 links, folio 66v

In 't civijl

D'selve inder voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen
deser vierschaer Sijmon van Assendelft
wonen[de] tot Lisse, hem aenseggende
dat hij gehouden zal zijn voort te come
en[de] hem te verantwoorden op het aenseggen
bij Corn[elis] Jeroensz., hem ged[aechd]e voor de
vierschaer van Lisse opten naest lesten novemb[ris] 88 aengeseijt en[de] te
hooren nemen al sulcen eijsch en[de] conclusie
als hij op hem sal willen doen en[de] nemen.

Ad Idem copie   Concluderen[de] daerom[m]e den voorn[oemde] baillij dat hij
ge[daec]h[d]e bij welboren mannen vonnisse diffinitijff
gecondemneert zal werden in een mulcte van
vijff en[de] twintich gouden realen ofte tot
anders tot alsulcken andere pecunieele mulcte
als welboren mannen bevinden sullen naer
rechte te behooren, versoeckende vonnis van
mannen.

scan 72 rechts, folio 67

Copie en[de] doen
te 14 dagen, om[m]e
peremptoirl[ijk] te
antwoorden den
III^{en} junij 1591.

D'selve inder voors[eijde] qualité b[eclaecht] aen deser
vierschaer Jan Jelisz., den baillij seijt hem
aen van 's heeren wegen dat hij een tijt
lang geleden hem vervordert heeft te
coopen twee schapen waervan het blijkt
dat het enen Claes van Oosten ontstolen was
ende nadien hij ge[daec]h[d]e 't selve schaep gecoft en[de]
ontfangen hadde heeft hij 't selve terstont
ende mitterdaet mit zijn gewoonlicke merck
geteijckent, alle 't welcke saeken zijn van
quader consequentie die een een plaetse van
justitie niet en behooren getolereert maer
ten exemple van allen anderen naer den
beschreven rechten aen den lijve gestraft te
werden. Seijt den baillij voorn[oemd] dat den ge[daec]h[d]e
bij mannen vonnisse van sijn offitie bij
provisie sal werden gedestitueert, als niet
weerdich wesende eenige offitiën te
bedienen. Concluderen[de] daerom[m]e den voorn[oemde]
baillij uijten naem als voren dat den
ge[daec]h[d]e bij diffinitive vonnisse van welboren
mannen sal werden gecondemneert, gebracht te
werden ter plaetse daer men gewoonlijcken
justitie is te doen en[de] aldaer bij den scharp-
rechter mitte coorde geëxecuteert te werden,
datter die doot naer volcht ende sijn goederen
geconfisqueert ten behouue en[de] proffijte van [de]
graeffelicheit ofte tot al sulcken
anderen finen als welboren mannen bevinden
sullen naer rechte te behooren, en[de] v[er]soecthiervan vonnisse.

scan 73 links, folio 67v

Den XVIII^{en} junij 1591

Rechtdach gehouden bij joncheer
Andries van Tienen, baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis
en[de] Voorhout mit Corn[elis] Corn[elis]z.
van Immerseel, Floris Corn[elis]z., Engel
Engelsz., Corn[elis] Arentsz., Floris Corn[elis]z.
Cocq, Jacob Jansz. van der Leth, Corn[elis]
Huijgensz. Bouman, Corn[elis] Dircxz. van Hout,
Willem Cornelisz. Keijser, Corn[elis] Corsz.,
Heinrick Pietersz., Corn[elis] Lenertsz.,
Ghijsbrecht Dircxz. van Zonnevelt,
welboren mannen.

Joncheer Andries van Tienen, baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de]
Voorhout, b[eclaecht] aen deser vierschaer Claes
Dammesz. Duijnmeijer, en[de] seijt aen van
's heeren wegen, dat hij hem heeft vervordert
gehadt zeeckeren tijt geleden van eenen Lenert
Claesz., eertijts gevangen, gecoft heeft seeckeren
gestolen goederen, daeraen dat hij verbeurt
heeft te springen een sprong tuschen hemel
en[de] aerde, ten exemple van allen anderen.
Concludere[nde] daeromme dat den ge[daec]h[d]e bij
mannen vonnisse diffinitieve gecondemneert

scan 73 rechts, folio 68

sal werden, bij den scharprechter gebrocht te werden ter plaetse daer men gewoonlijk es justitie te doen en[de] aldaer mitten coorde te werden geëxecuteert, soe datter die doot naer volcht, en[de] sijn goederen geconfisqueert ten behouve en[de] proffijte vande Graeffelicheijt van Hollant, ofte tot alle alsulcken anderen fine als welboren mannen bevinden sullen naer rechte te behooren, en[de] versoect hiervan vonnisse.

Den baillij v[er]souck tijt te XIII^{III} dagen om bewijs te doen. Actum den XVIII^{en} junij 1591.

Mannen p[er]tijten ten wedersijden gehoort ende geleth hebbende op 't gundt in desen te letten stont, absolveren Claes Dammasz., ge[daec]h[d]e van den eijsch en[de] conclusie bij joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, etc. op hem gedaen en[de] genomen, mits dat den ged[ae]chd[e] gehouden werdt hem bij eede te expurgeren, dat hij niet geweeten en heeft gecosten laecken gestolen te sijn, compenseren die kosten omme redenen. Actum den XVIII^{en} junij 1591.

Mannen app[oinc]teren p[er]thijen te gaen bij goede mannen om[m]e mit vruntschap te accorderen is 't doenlijk, indien niet, dat p[er]thijen hinc inde heurluijder certificatiën ende verificatiën daermede sijn hunluijden sullen willen in rechten behelpen, overleggen, om[m]e bij mannen daerop recht gedaen te werden naer behooren. Actum ut supra.

scan 74 links, folio 68v

Jan Jelisz. compareren[de] in gebanne vierschaere
beloofde onder hantastinge ter naester
rechtdagen weder in rechte te compreren
Actum den XVIII^{en} junij 1591.

Rechtdach gehouden mitte
welboore als Corn[elis] Arent,
Daniel Jansz., Heijndrick
Pietersz., Arie Jansz., Dierc
Arisz., Corn[elis] Corn[elis]z. jonge
Bouwen, Lenert Danielsz.
Engebrecht Jacobsz., Pieter
Cornelisz., Lenert Claesz.,
Claes Huijgensz., Jacob
Gerritsz. opten X^{en} septe-
mbris anno 1591 in 't cri-
mineel.

Stoter dient den 24^{en}
septemb[ris] 1591 van
vorder bewijs. Harman
v[er]souct copie ende tijt
ad pr[ima]m pertie fiat.

Mannen gunnen Harme de Vrijes
van al en[de] copie vuijt de certificatie
present ende vuijt dengen die den
verweder zeijt noch te becomen
al welcke deselve gehouden sal
zijn binnen d'acht dagen te
leveren onder den secretaris van den
baillij om alsdan aen wedersijden
ten principale te antwoorden.
Actum den X^{en} septembris 1591

Joncheer Andries van Thienen als baillij
van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom en[de]
Voorhout beclaecht voor den vierschare
de moeder van Joost Dircxz. tot Voorhout, genaempt Trijntien Dammes,
en seijt haer aen dat zij bij den baellijs
bode is verdachvaert geweest omme
opten X^{en} septembris lestleden te comen geven
getuijchgenisse der waerheijt 't welcke
haer rechtelijcken bevolen werde van den

scan 74 rechts, folio 69

selven bode en[de] opte boeten van thien 's heeren
 ponden ende alsoe die selve nijet gecompareert
 is in cleijne achtjnge van de justitie, soe
 concludeert den voor[seijde] baellij dat die-
 selve Trijntien Dammes zall bij welboren
 mannen vonnisse zall gecondemneert
 werden in de boete van thijen ponden en[de] als-
 noch te tuijgen op peijne van gezelinghe.
 Claes Gangeloffsz Voell, als gearresteerde present, wort beclaecht
 voor deser vierschare vanwegen jonckheer
 Andries van Thienen als baellij van Noortwijckerhout,
 Lis, Hillegom en[de] Voorhout, en[de] seijt hem aen
 als dat hij hem vervordert heeft die
 vrouwe van Sanenten, woenachtich tot
 Noortwijck, aff te eijschen andermaell
 zeeckere somme van penningen van seecker
 hout dat hij voor mijn vrouw voorn[oemd]
 gecoft hadde, waervan die vrouwe van
 Sanenten beweesen heeft hem deuchtelijcken
 ' t zelve betaelt te hebben, alles breder blijcken[de]
 bij de sententie daervan zijnde bij dewelcke
 verclaert wert dat den ' t selven Gangeloff
 schuldich zall wesen die vrouwe van
 Sanenten ' t zelve gelt dat hij t' onrecht
 van haer hadde ontfangen te restitueeren
 mette costen daeromme gedaen, ende
 alsoe ' t zelve feijt smaectt valsheijt,
 seijt en[de] concludeert den voors[eijde] baellij
 dat denselven bij welboren mannen
 vonnisse gecondemneert zall werden
 nijet meer te mogen dienen voor
 des voorseijde baellijs vierschare
 nochte den aencleven vandien.

rest salaris   De ge[daec]h[d]e v[er]souckt copie van den eijsch en[de] tijt ad pr[ima]m om te
 antwoorden.
 Pertie fiat. Actum den 24^{en} septemb[ris] 1591.

rest salaris   In de zake tusschen den bailliu en[de] Trijen Dam[m]is
 Mannen verclaren dat d'eij[sche]r de ge[daec]h[d]e voor alsnoch binnen acht
 dagen sal leveren schriftelicke vraechstucken op dewelcke zij
 ge[daec]h[d]e ter naester Rechtdage gehouden zijn sal te doen tuijchnisse
 der waerheijt op peijne van ghijselinge, en[de] absolveren haer
 ge[daec]h[d]e van [de] geheijste boeten, mit compensatie van costen. Actum
 den 24^{en} septemb[ris] 1591.

scan 75 links, folio 69v

Den XXII^{en} octobris 1591
Rechtgeseten bij bailliu en[de]
mannen van Noortwijckerhout, etc.,
Claes Huijgensz., Corn[elis] Arentsz.,
Dirck Ariensz., Jacob Gerritsz.,
W[illem] Huijbertsz., Heijndrick Pietersz.
jonge Bouwman, Lenert Claesz.,
Gijsbert Dircxz., Corn[elis] Corsz.,
Arien Jansz. en[de] Jan Cornelisz.

Mannen pertijen ten weder zijden gehoort ende
geleth hebbende opt gundt in desen te letten
stont, condempneren Floris Hobbensz., alsoe hij
niet en compareert oft ijemant gem[achtich]t van
zijnentwegen en[de] zijn gedaen clachte niet en
verifieert, in een boete van thien pont, ende
absolveren IJsaack Willemsz. van het aenseggen
bij Floris Hobbensz voornoemt op hem gedaen,
mitsgaders van den eijsch en[de] conclusie
bij den baillij op hem gedaen en[de] genomen, ende
condempneren voorts den voorn[oemde] Floris Hobbensz.
in de costen van desen processe. Actum den
XXII^{en} octobris 1591.

scan 75 rechts, folio 70

Den XIX^{en} novembris 1591
Rechtgeseten bij bailliu ende
welboren mannen van Noort-
wijckerhout, etc., Corn[elis] Cornelisz.,
Corn[elis] Lenertz., Crijn Ariensz.,
Heijnrick Pietersz., Jan P[iete]rsz.,
Nanning Corn[elis]z., Sijmon P[iete]rsz.
van Poveren, Dirck Dircxz., Jan
Corn[elis]z., Dammas Jacobsz.,
Arien Jansz.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout
beclaecht aen deser vierschaer vanwegen de ho[ge] e[delen] eenen Cornelis
Andriesz., wonen[de] in Vennipperambacht, gearre[steerde]
ende zeijt hem aen uijten naem als voren dat hij gearresteerde
hem vervordert heeft seeckeren tijt geleden (niet jegenstaende tusschen
hem gearresteerde ter eenre, en[de] Jonge Pieter
Claesz. ter andere sijde, voor den Hoogen Rade 's Hooffs
van Hollandt proces ongedecideert is hangende
om 't gebruijck van seeckere laen s te
smijten, stooten en[de] slaen, jae dat meer is ter
vervolgen die dienstmaecht van eenen Joos van den
Berge, wonende in de huijsinge van den voorn[oemde]
jonge Pieter Claesz., ter saecke dat des
voors[eijde] Joos van Berges dienstmaecht een karent
opte voors[eijde] laen in questie wassende, spoelende
en[de] 't water vuijte karent opte laen was gietende,

scan 76 links, folio 70v

ende alsoe naer rechte niemant geoorloft es ijemant daermede hij in rechte staet
te stooten, slaen, smijten ofte te vervolgen
alle ' t welcken sijn
saecken van quader consequentie smaeckende
cracht ende geweld, die in een lant van justitite
niet en behooren getolereert, maer ten
exemple van een andere criminelicken
gestraft te werden. Soe seijt ende
concludeert den voors[eijde] bailliu uijten naem alsvoren
dat den gearresteerde bij welgeboren mannen
vonnisse diffinitijff ten eeuwijgen dagen
uijten bedrijve van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis ende Voorhout en[de] uijten aencleven vandien
gebannen sall werden ende sijne halve goederen
geconfisqueert ten behouve ende prouffijte
van de Graeffelicheijt van Hollandt ofte tot
alsulcken anderen fijnen als welboren mannen
naer rechten bevinden sullen te behooren, ende
versouct vonnisse.

De gearresteerde versouct copie vuijten eijsch
ende dach van beraedt te XIIIII dagen, p[er]tije fiat
copie. Actum den XIX^{en} novembris 1591.

scan 76 rechts, folio 71

Den XVII^{en} decembris 1591
Rechtdach gehouden in 't crimineel
bij baillij en[de] mannen als Corn[elis] Dircxz.
van Hout, Jacob Gerritz, Ghijsbert
Dircxz., Pieter Corn[elis]z., Crijn Ariensz.,
Damas Jacobsz., Corn[elis] Corn[elis]z. van
Alckemae, Corn[elis] Willemsz., jonge Huij[gen]sz.
Bouman, Jan Pietersz., Engel Engelsz.,
Corn[elis] Ariensz., Willem IJsaacz.
Heemskerck, Jacob Dircks van
Zonnevelt en[de] Dirck Claesz.
Mannen stellen die saecke in state te XIII
dagen en[de] dat de perthijen aen wedersijden
alsdan sullen overleggen alle heurluijder
stucken en[de] munimenten daermede zijl[uijden]
hun in rechte sullen willen behelpen en[de]
sullen mannen alsdan recht doen naer behooren.
Actum den XVII^{en} decembris 1591.

Den laesten decembris 1591
Rechtgeseten int crimineel
bij bailliu en[de] manne[n] als Corn[elis]
Dircxz. van Hout, Jacob Geritsz.,
Ghijsbrecht Diericz, Pieter Corn[elis]z.,
Cornelis Arrisz., Damas, Corn[elis]
Cornelisz. van Alcemae, onge Corn[elis]
Hughensz. Bauman, Jan Pietersz.,
Engel Engelsz., Dierijck Arriensz.,
W[ille]m Hubertz., Jan Diericz. van Zonne-
velt en[de] Diricx Claesz.

scan 77 links, folio 71v

Mannen wijsen dese saeck in staet totter-
wijle dat ghesleten is ten hove en[de] co[m]pe[n]seren
de costen om redenen.

Den XXII^{en} januarij 1593

Rechtgeseten bij joncheer Andries
van Thienen, bailliu van Noortwijcker-
hout, Hillegom, Lis, en[de] Voorhoudt mit
Ilsaack Willemsz. Heemskerck, Claes Maertensz.,
Harman de Vries, Pieter Corn[elis]z., Claes
P[iete]rsz. van Treslong, Arien Jansz.,
Dirck Tonisz., Jan Jacobsz. Doncker,
Maerten Jacobsz., Jacob Gerritsz.,
Willem Gerritsz., Dirck Ariensz., Jan
Pietersz., welboren mannen der voors[eijde]
dorpen.

Joncheer Andries van Thienen bailliu van Noort-

scan 77 rechts, folio 72

wijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt beclaecht
aen deser vierschaer Ghijsbert Ghijsbertsz. van Breda, gevangen alhier, Antonis van Brouwershaven en[de]
Elijsabeth Pietersdr. van 't Sertogenbosch sijn concu-
bine, gevangenen alhier. Jan Ghijsbertsz. van Bommel, d'eij[sche]r seijt haer aen vuijt den naem
van [de] Hooge O[vericheijt] dat sij luijden
gevangens hen huer vervordert hebben seeckeren tijt te
lopen bedelen ten platten landen, wesende clouck en[de]
gesont van lichaeme volgens heurluijder eijgen
confessie, all 't welcken es strijdende tegens het
placcaet van date den IIII^{en} maj a[nn]o XV^cLXXXVIII.
Seijt en[de] concludeert daeromme d'eij[sche]r vuijten naem
en[de] vanwegen die H[oge] O[vericheijt] dat sijluijden gevangens
gebracht sullen werden ter plaetse daer men gewoon[ijk]
is justitie te doen, ende dat sijluijden aldaer
tusschen hemel en[de] aerden sullen werden
gehangen sulcx datter die doot naer volcht en[de] dat
haerluijder goederen verclaert sullen werden gecon-
fisqueert geconfisqueert te zijn, ofte anders
criminelicken gestraft te werden, sulcx mannen
bevinden sullen naer rechten te behooren, versouckende
vonnis.

Idem in der voors[eijde] qualité beclaecht aen deser
vierschaer Loier Maertensz. vander Veer in Zelant.

scan 78 links, folio 72v

D'eij[sche]r seijt hem gevangen aen vanwegen die Ho[ge] O[vericheijt]
dat hij hem vervordert heeft seeckeren tijt te
lopen bedelen ten platte lande op den huijsman,
wesende clouck en[de] gesont van lichaeme,
volgens sijne eijgen confessie, 't welcken es
strijdende jegens 't placcaet van date den IIII^{en} majj
a[nn]o XV^cLXXXVIII. Seijt en[de] concludeert als voren.

Idem in der voors[eijde] qualité beclaecht aen deser vierschaer
Jan Ritzertzoon gevangen alhier, d'eij[sche]r seijt
hem gevangen aen vanwegen die Ho[ge] O[vericheijt] dat hij
gevangen bevonden is ten platte lande als
vagabund, wesende clouck en[de] gesont van lichame, te lopen bedelen, 't welcken is strijdende
jegens 't placcaet van date den IIII^{en} majj LXXXVIII.
Seijt ende concludeert als voren.

Welgeboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lisse en[de] Voorhout, gehoort den eijsch en[de] conclusie
bij den bailliu der v[oor]s[eijde] dorpen, gedaen en[de] genomen jegens
Jan Ritzertsoon, schotsman, gevangens, gesien hebben[de] de
confessie ende placcaet van de Heeren Staten in date
den IIII^{en} majj LXXXVIII, en[de] op alles lettenden
gundt in desen te laetten stondt, condemneren[de]
den voors[eijde] gevangen gebannen te wesen den tijt van
hondert jaer ende een vuijte dorpen van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis en[de] Voorhout ende daer nieijt

scan 78 rechts, folio 73

wederom inne te comen op peijne van de galge
volgens t voors[eijde] placcaet. Actum den XXII^{en} januarij
XV^c XCIII.

Welgeboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom
Lis en[de] Voorhout, gehoord den eijsch en[de] conclusie bij den
bailliu gedaen en[de] genomen jegens Antonis
Arentsz. van Brouwershaven en[de] Elijsabeth Pietersdr.,
zijne concubine, gesien de confessie en[de] 't placcaet
van date den IIII^{en} maj LXXXVIII en[de] op alles
lettende 't gunt in desen heeft mogen bewegen,
condempneren den voorn[oemde] Antonis Arentsz. en[de]
Elijsbeth Pietersdr., gebannen te wesen den tijt
van XXV Jaren vuijt die dorpen van Noortwijcker-
hout, Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt, en[de] daer uijt te
gaen binnen XXIIII uren sunder daer wederom binnen
den voors[eijde] tijt inne te comen op pene van galge,
volgens 't placcaet en[de] verclaren haerluijder
goederen geconfisqueert te wesen ten proffijte van [de]
Graeffelicheijt. Actum den XXIIen januarij
anno XV^c XCIII.

Mannen c[on]demneren Loijer Maertensz. vander Veer
gebannen te wesen vuijt de dorpen van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt, den tijt van zes
maenden en[de] daer vuite gaen binnen XXIIII uren
sunder daer wederom binnen den voors[eijde] tijt innen
te comen op pene van arbitrale correctiën.
Actum den XXII^{en} januarij 1593.

scan 79 links, folio 73v

Den XXIII^{en} martij 1593.

Rechtdach gehouden van Hooch van Laech
opten XXVI^{en} martij anno XV^c XCIII
bij joncheer Andries van Thienen, baillij
van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis
ende Voorhoudt, Lenart Danielsz. van
Tetroede, Willem Woutersz. van der Leth
Willem IJsaacz. Heemskerck, Harman
de Vries, Eewout Willemsz., Jan P[iete]rsz.,
Damm Jacobsz., Floris Cornelisz. Cocq,
Dirck Claesz., Dirck Dircxz., Ghijsbert
Dircxz. Sonnevelt, Arien Jansz. ende
Nanning Cornelisz., als welboren
mannen.

scan 79 rechts, folio 74

Joncheer Andries van Thienen bailliu van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhoudt, claecht van 's heeren wegen over eenen genaamt Jan Jansz., alias Jan de Lacher, geboren van Zutphen, ende zeijt dat hij al zoe gedelincqueert heeft als bij den Secretaris voor welboren mannen op huijden ten vierschare zittende voorgelezen sal worden, dat hij ter cause van dien gecondempneert sal worden bij u mijn heeren vonnisse om bij den scharprechter ter scherper examinatie geleijt te worden alsoe nae rechten behooren sall.

Mannen naer alle bescheijt henluijden gebleken ende bij den bailliu overgeleijt, condempneren Jan Jansz., alias Jan de Lacher, geboren van Zutphen, dat hij bij den scherprechter ter scherper examinatie sal werden gebracht alsoe nae rechten sal behooren. Actum den XXVI^{en} martij 1593.

Mannen condempneren Cornelis Jeroensz. alsoe hij v[er]daecht was omme den bailliu recht en[de] justitie te helpen administreren, dat hij voor dese reijse een daelder in 't gelach sal geven sunder 't selve te trecken in consequentie. Actum den XXVI^{en} martij 1593.

scan 80 links, folio 74v

Den XXV^{en} meije 1593

Van hooch, van laech.

Rechtgeseten bij joncheer Andries

van Thienen, bailliu van Noortwijckerhout,

Hillegom, Lis en[de] Voorhout met Corn[elis]

Jeroensz., Frans Claesz., Willem Ijsaacz.

Heemskerck, Lenart Danielsz. Teroede,

Dirck Dircxz, Nanning Corn[elis]z., Arien

Jansz., Claes van Treslong, schoudt tot

Hillegom, Floris Cornelisz. Cocq, Ghijsbert

Dircxz. Zonnevelt, Harman de Vries,

schoudt tot Voorhout, Dammas Jacobsz.,

Jan Pietersz., Willem Huijbertsz.,

welboren mannen der voors[eijde] dorpen.

#renvooi, Joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noort-
zie scan wijckerhoudt Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt, beclaecht

82 links aen deser vierschaer Jan Jansz., alias Jan de
Lacher, geboren van Zutphen, tegenwoordich
gevangen alhier, den voors[eijde] bailliu seijt hem aen
van de Ho[ge] O[vericheijt] wegen als offitier dat hij gevangen
gelopen heeft door 't gantsche lant bedelen
wesende clouck en[de] gesont van lichame, alle
't welcken is contrarie 't placcaet van de Ho[ge] O[vericheijt]
vuijtgegeven, ende hem daerenboven heeft
vervordert te plegen zeeckere dieverijen met
zijn complicen daer van hij wert belast

scan 80 rechts, folio 75

maer wil door sijn hertneckicheijt nijet bekennen
alhouwel 't selve blijkt bij seeckere confessie
ende schrijvens van de offitiers, en[de] nadien hij
gevangen zedert hij tot Ouderkerck gegeesselt
en[de] gebrantmerct is, diversse nieuwe dieverije
gepleecht heeft volgende zijn confessie alhier
overgeleijt. Wesende deselve saecken van
seer quader consequentie die in een lant van
justitie niet en behooren getollereert maer ten
exemple van allen anderen criminelicken
gestraft te werden. So seijt en[de] concludeert den
voors[eijde] bailliu uijten naem soe hij procedeert dat
hij gevangen gebracht sal werden ter plaetse
daer men gewoonlick is justitie te doen en[de] aldaer
bij den scherprechter tusschen hemel en[de] aerden mitte coorde
geëxecuteert te werden, sulcx datter de doot
naer volcht ofte tot alsulcken anderen
criminelicken fine alls mannen bevinden sullen
naer rechten te behooren, v[er]soecken vonnissen.

Gesien en[de] gehoord bij welboren mannen van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de] Voorhout
't placcaet van de heeren Staten en[de] op alles
lettende 't gundt in desen te letten stont, condemneren
Gehijsbert Ghijsbertsz. van Breda, gebannen te
wesen vuijt 't bailliuschap van Noortwijgerhout,
Hillegom, Lis en[de] Voorhout den tijt van een jaer,
sunder binnen den voors[eijde] tijt daer wederomme
inne te comen, op pene van de galge volgens
't selve placcaet, en[de] daervuijt te gaen binnen
sonnenschijn. Actum den XXV^{en} meije
1593.

scan 81 links, folio 75v

Mannen wijsen de saecke aen consultatie van rechtgeleerden omme henluijden daernaer te reguleren, en[de] sal den gevangen in apprehentie blijven ter tijt en[de] wijlen toe de consultatie ten rechte geopent sal sijn. Actum den XXV^{en} meije 93.

Rechtgeseten bij den substituijt bailliu en[de] Corn[elis] Arientsz., Corn[elis] Corn[elis]z., Lenert Corn[elis]z., Lenart Claesz. end[e]]voorts hiervooren.

Den XXVIII^{en} meije
1593.

Absent Jan Huijbertsz., en[de] mannen hebben een daelder op hem verdroncken. Actum ut supra.

scan 81 rechts, folio 76

Mannen condempneren Harman de Vries alsoe hij hem absenteert, verdaecht sijnde omme ten bailliu justitie te helpen administreren, noch oick mede die consultatie nijet over en seijndt, in een boete van drie gulden van XL groo[te]n 't stuck, en[de] dat in 't gelach. Actum den XXVIII^{en} meije 1593.

en absenteert
Mannen condempneren Jan Huijbertsz., alsoe hij verdaecht es geweest omme den bailliu recht ende justitie te helpen administreren, in een boete van XXX stuvers in 't gelach sunder 't selve in consequentie te trecken. Actum den XXVIII^{en} meije 1593.

scan 82 links, folio 76v

Crimineel Den VII^{en} Junij 1593
Rechtgeseten bij den substituijt
bailliu van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis, en[de] Voorhoudt met
Harman de Vries, schoudt tot
Voorhout, Claes van Treslong,
schoudt tot Hillegom, Nanning
Corn[elis]z., Arien Jansz., Willem
IIsaacxz., Ghijsbert Dircxz.,
Floris Corn[elis]z. Willem Huijbertsz.,
Damas Jacobsz., Frans Claesz.,
Lenart Danielsz. Tetroe, Cornelis
Jeroensz. en[de] Jan Pietersz., wel
geboren mannen.

*#renvooi naar
scan 80 links:*

Gesien bij Welgeboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout, de confessie van Jan Jansz., alias Jan de Lacher, geboren van Zutphen, gevangen alhier, mitsgaders de consultatie van rechtsgeleerden, condemneren Jan Jansz., alias Jan de Lacher, gebannen te sijn den tijt van thien eerstcomen[de] jaren vuyte jurisdictie van Noortwijckerhout Hillegom Lis en[de] Voorhout sonder daer weder inne te comen binnen den voors[eijde] tijt op pene vande galge, en[de] daervuyt te gaen binnen 't 's daechs sonnenschijn. Actum den VII^{en} Junij 1593.

scan 82 rechts, folio 77

Gesien bij welboren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis, en[de] Voorhoudt de willige confessie van Jan Ghijsbertsz. van Bommel, gevangen alhier, mitsgaders 't placcaet vande heeren Staten in date den IIII^{en} meije a[nn]o XV^cLXXXVIII, condemneren Jan Ghijsbertsz. gebannen te sijn vuijte jurisdictie van Noortwijckerhout, Hillegom. Lis, en[de] Voorhoudt den tijt van een jaer sunder binnen den voors[eijde] tijt weder daerinnen te comen op pene van den galge, en[de] daer vuijt te gaen binnen 's daechs sonnenscgijn. Actum den VII^{en} junij 1593.

scan 83 links, folio 77v

Civile saecke Den XIII^{en} julij 1593.
Rechtgeseten bij joncheer
Den rechtdag is verleijt Andries van Thienen, bailliu van
zes weecken] Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhoudt, mit Maerten Huijbertsz.,
Jan Jacobsz. Doncker, Cornelis Dircxz.
van Hout, Jeroen Adriaensz., Corn[elis]
van Immerseel Cornelisz.,
Adriaen Jansz. ende Cornelis
Zegersz., welgeboren mannen der
v[oor]s[eijde] dorpen.

Joncheer Andries van Thienen, bailliu van Noortwijcker-4
hout, Hillegom, Lis en[de] Voorhoudt, eijsser, beclaecht aen
deser vierschare Corn[elis] Jansz. de Munnick, ged[ae]chde
deser, seijt dat den ged[ae]chde sal compareren in gebannen
vierschare omme sijnen gedaen clachte te
verifiëren ende waer te maecken ofte dat hij
gedaechde bij gebreke vandien hem d'selve clachte
sal laeten ontvallen mit een boete van thien
pont.

Den eijsscher in der voors[eijde] qualité, beclaecht aen deser vierschaere
Steven Woutersz., de gehuijrd knecht van den
wed[uw]e van Pieter Fransz. tot Lisse, d eijser
seijt en[de] concludeert dat hij ged[ae]chde gehouden sal wesen henn

scan 83 rechts, folio 78

van 't aenseggen bij Cornelis Jansz. de Munick
gedaen, bij mannen vonisse sal laten
verclaren puijr suiijver ende innocent te
wesen, ofte anders te aenhoorende al sulcken
eijsch en[de] conclusie als den bailliu op hem
sal willen doen en[de] nemen.

I default   Joncheer Andries van Thienen bailiu van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout,
eijsscher beclaecht aen sijne vierschare Lenart
Cornelisz Stoter, gearresteerde procu[reur]
voor deser vierschaer d'voors[eijde] bailliu seijt
hem aen van 's heeren wegen dat hij gedaen heeft
den eedt van calummia, 't welcken is contrarie
d'sijn gedaen eedt als procureur bij hem eertijds gedaen,
te weten dat hij dient in de saeck van Heijndrick
van der Laen tegen Jan van Heusden, als schoudt
den bode en[de] secretaris
van Noortwijckerhout, aengaende 't pontgelt,
't welcken Heijndrick van der Laen in der qualité
als voogt van [de] weeskinderen van wijlen Claes van der
Laen weijgert en[de] refuseert te betalen
naer ouder gewoonten, 't welck gearresteerde

scan 84 links, folio 78v

wel beter weet gemerct hij gearresteerde 't selve eertijts als secretaris van Voorhoudt genoten heeft en[de] noch dagelicx als secretaris van Sassenhem en[de] Oestgeest genijet. Concluderen[de] daeromme hij eij[sche]r vuijten name soe hij procedeert dat hij gearresteerde dese vierschaer mette appenderen van dien bij provisie sal werden verboden ende ontseijt den tijt van vier eerstcomende jaren, gereserveert den bailliu sijn forder actie die hij eij[sche]r jegens hem gearre[steerde] in tijden en[de] wijlen sal hebben te institueren, versoecken[de] vonnisse van mannen.

De gearresteerde v[er]soect copie en[de] tijt ad primam omme te antwoorden. Actum den XIII^{en} julij 1593.

mo[tie] Willem seijt Dammasz., schoudt tot Warmont, interveniërende voor Steven Woutersz. ged[aechd]e en[de] hem vougende in desen voor hun interest zeijdt dat den eij[sche]r jegen de ged[aechd]e soe sij procederen op hen in 't minsten nijet is geraect, alsoe ten principale eerst bij den clager en[de] desen ged[aechde] behoorde geprocedeert te zijn, gelijk alreede geïntenteert es off den officier off des eij[sche]rs actie tegen henluijden waer geboren dan nijet, c[on]cludeert mitsdien tot absolutie van der instantie en[de] dat den eij[sche]r gecondemneert sal werden in de costen.

Mannen wijsen eendrachtelicken dat den bailliu mitte saecke tusschen hem bailliu als eij[sche]r ter eenre en[de] Corn[elis] Jansz. de Munnick en[de] Steven Wouters, de gehuijrd knecht van P[iete]r Franszs. weduwe tot Lisse, ged[aechd]e ter andere sijden, sal supcederen ter tijt en[de] wijlen toe, 't proces tusschen Corn[elis] en[de] Gerrit Janszoon de Munnick en[de] Willem Dammasz., schoudt tot Warmont, ten hove sal sijn getermineert en[de] gesententieert dat alles onvermindert des baillius actie tegen den genen daer hij geraect sal wesen. Actum den XIII^{en} julij 1593.

scan 84 rechts, folio 79

Jan van Heusden, eij[sche]r contra Heijnrick van der Laen, ged[aechd]e leijt over replijcq in scriptis, twe[ede] copie en[de] tijt ad primam omme te dupliceren. Actum den XIII^{en} julij 1593.

Civile Den I^{en} septembr[is] anno 93 rechtgeseten bij joncker Andries van Thienen, baellij van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum, en[de] Voorhout, met Marten Huijbertsz., Jan Jacobsz. Doncker, Cornelis Dircxen van Hout, Jeroen Adriaensz., Cornelis van Immercell, Cornelis Adriaen Jansz., ende Cornelis Zegersz., welboren man[n]e[n] der voers[eijde] dorpe.

In state ad primam sub spe concordie geaccodeert off[icier] Joncker Andries van Thienen als baellij van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum en[de] Voorhout beclaecht voor deese Vierschare, vanwegen die hoch overicheijt, eenen Cornelis Florisz., backer tot Lisse, en[de] zeijt hem aen uijtt den name als boven, als dat hij hem vervordert heeft langen tijt te backen, voor en[de] alleer denselven sijne behoorlijcken eedt, volgens dije costume van Rijnlandt gedaen heeft. Concludeert daeromme dat denzelven bij welboren mannen gecondemneert sal werden in een boete van thien ponden

scan 85 links, folio 79v

met die kosten volgen[de] die voors[eijde] costume,
versoeijckende hiervan vonnisse van welboren
mannen.

off[icier] Joncker Andries van Thienen als baellij
Die gedaechte van Noortwijckerhoudt, Lis, Hillegum, ende
versoecke Voorhoudt, beclaecht aen deeser vierschare
copie om ad l^e (van weegen des hooch overicheijt) eenen Jacob
te Isacken, inwoonder van Voorhout, en[de] zeijt hem
antwoorden. aen, als dat denselven hem vervordert heeft
gehad, zekeren tijt geleden, ten huijse van
Herman de Vries, woonachtich tot Lisse, eenen
Cornelis de Snijder aldaer eenen kuerwonde,
off twee, in sijn cop, ofte hooff, te geven.
Concludeert daeromme, dat denselven gecon-
demneert sal werden in een boeten van thien
pondt, volgende die costume van Rijnlandt,
en[de] kerckgeboode daarvan sijnde met die kosten.
Versoucken[de] hiervan vonnisse van welboren
mannen.

off[icier] Joncker Andries van Thienen, als baellij
In state ad van Noortwijckerhoudt, Lis, Hillegum ende
primam. Voorhout, beclaecht voor deeser vierschare
Mannen vanweegen die hooch overicheijt eenen Cornelis
continueren Jacobsz. tot Hillegom. Ende seijt hem aen,
die saijck ad uijtt den name als boven, dat hij hem seckeren
primam mits sal inbrengen t gene daer hij hem meede in rechten
dat die sal willen defenderen en[de] behelpen op versteck, Actum
gedaechde den 21 september anno 93.

scan 85 rechts, folio 80

tijt geleden v[er]vordert heeft gehad
in sijn hant gequets sijnde bij eenen Wilhem
Pietersz., uijtt die jurisdictie van Hillegum
te gaen, na die stadt Haerlem, bij den meester
aldaer, sonder, en[de] aleer hem wettelijcken voor
twee welboren mannen besien te laten hebben,
alles contrarie die costume en[de] ordonnan[tie]
daer van zijnde. Concludeert daeromme, den voors[eijde]
baellij uijtt den name als boven, dat denselven
bij welboren mannen gecondemneert sal worden in een
boete van thien pont met die kosten, volgende
die voorseijde costumen der ordonnantiën. Versouc-
kende hiervan vonnisse van welboren mannen.

l ^e defaut	Joncker Andries van Thienen als baellij
3. st[uiver]s	van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum en[de]
In state ad primam	Voorhout, beclaecht voor deese vierschare
Aff[irmatie]	vanweegen die hooch overicheijt eenen Wilhem Thonisz., buerman tot Hillegum, en[de] seijt hem aen uijtt den name als boven, dat in den- selven sijn huijs, bij den boode van den baellij gevonden is geweest, een omgeijckte buttercop en[de] daeromme bij denselven boode bekuert, alles contrarie die ordonnantie, en[de] costume daer van sijnde. Concludeert daeromme den voors[eijde] baellij dat den selven bij welboren mannen gecondemneert sal werden in een boete van thien pont

scan 86 links, folio 80v

volgende die ordonnantie van Rijnlandt
met die kosten, versoecken[de] vonnisse van
welboren mannen.

die gedaechde
versochte copie
om ad primam te
antwoorden.
3 st[uiver]s

Joncker Andries van Thienen, als baellij
van Noortwijckerhoudt, Lis, Hillegum en[de]
Voorhout beclaecht voor deese vierschare
vanweegen die hooch overicheijt, eene Marijchen
Wouters wonen[de] in Lisse, en[de] seijt haer
aen, als dat sij haer heeft vervordert gehadt
op den XXV^{en} julij 's morgens voor die noen,
weesen[de] sonnendach, hoeij ontladen, offte doen
ontladen heeft, weesen[de] twee parsonen,
een die 't selve hoeij losten en[de] een die 't selve
schickte, ofte leijde. Concludeert daeromme
den voors[eijde] baellij uijtt den naem als boven,
dat dieselve Marichen Gerrits bij wel-
boren mannen gecondemneert sal werden voor
elcke persoon in een boete van thien ponden,
maken[de] tesamen twijntich ponden, met die coste
volgen[de] het kerckgebot daer van sijnde.
Versoecken[de] hiervan vonnisse van welboren
mannen.

Stoter als volmachtich van den gedaechde
v[er]souckt copije vant bewijs van den eijscher, midtsga-
ders acte van die bekueringe.

Mannen gunnen den gedaechde copije vant bewijs
om ten naesten rechtdach te antwoorde, op
versteck, den 21^{en} septembr[is] anno 93.

Den baellij protesteert, te appelleren
reformereren soe sijnen raet gedragen sall.

scan 86 rechts, folio 81

In state om
ad primam te
antwoorden.
Verdracht omme
21 gulden.

Joncker Andries van Thienen, als baellij van
Noortwijckerhoudt, Lis, Hillegum en[de] Voorhout,
beclaecht voor deese Vierschare uijtt den naem
en[de] vanweegen die hooch overicheijt, soe hij pro-
cedeert, eenen Dirick Claesz., tot Voorhout,
en[de] seijt hem aen uijtt den naem als boven dat
denselven hem vervordert heeft gehadt seeckeren
tijt geleeden, in te halen, en[de] te legge, in sijn
kelder een halff vat van het beste bier,
al 't welcke op den XVIII^{en} augusti lestgeleden
bij den impostmeesteren aldaer in sijne kelder bevon[den]
ijs geweest, sonder 't selve bier behoorlijc-
ke den impostmeesteren te bouck, ofte aengebrocht
te hebben. Alles contrarie 't placcaet, en[de] ordon-
nantie daer van sijnde. Concludeert daeromme
den voors[eijde] baellij uijtt den name als boven
dat die gedaechde alhier gecondemneert sal
werden in een boeijte van twaehondert
Carolus guldens, en[de] noch daerenboven
arbitralijcken gecorrigeert tot discretie
van welboren mannen, volgende 't plaecaet
en[de] ordonnantiën daer van sijnde. Versoucken[de]
hier van vonnisse van welboren mannen.

scan 87 links, folio 81v

Jan van Huesden claecht over Sijma van Poeveren wonen[de] tot Hillegum, gedaechde alhier, oomen betalinge te hebben van XIII gulden, nae het inhouden van de obligatie, concludeert tot condemnatie om betalinge off tot nantissement, bij provisie com expensis.

Die schout van Hillegum en[de] Cornelis Dircxz. van Hout en[de] Claes Huijgensz. van Houdt verclaerden bij manne waerheijt hoe dat waerachtich ijs, dat sij present geweest sijn dat Cornelis Jacobsz. tot Hillegum sijn quetsinge geëijckt ijs 's manendachs na de noen, ontrent een huer, ende en tuijchde voordr niet.
Actum den 2 Septemb[ris] in gebannen vierschare.

Copie van den eijske, 3 st[uijver]s	Joncheer Andries van Thienen als baellij van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom ende Voorhout, beclaecht voor deser vierschare uijt den naem ende vanwegen die hooge overigheijt eenen Willem Pietersz. tot Hillegom en[de] zeijt hem aan ut den naem als boven als dat hij hem vervordert heeft gehad seeckeren tijt geleden eenen Cornelis Jacobsz. mede tot Hillegom wonen[de] te wonden in zijn handt waervan ofte van welcke quetsure den selven Cornelis

scan 87 rechts, folio 82

Jacobsz. vingeren langen tijt
onmachtich ende verleknipt zijn geweest, dat
denselven zijne handt nijet en heeft mogen
gebruijcken gelijck denselven alsnoch nijet en
mach. Concludeert over sulx den voors[eijde]
baellij uijt den naem als boven dat denselven
Willem Pietersz. bij welboren mannen
gecondemneert zall wel werden in een
boete van thien ponden mette costen volgens die custumen
ende ordonnantiën daervan zijnde, versoucken
daeromme vonnisse van welboren mannen.

Op huijden den 7^{en} september, Stoter als
procureur, renuncieert van voorder te schrijven
in die saecke van Hemdrick en[de]
Geleijn van der Laen co[n]tra Jan van
Heusden, 't welcke denselven alhier
andwoordt in plaetse van sijn replijcque.

Jan van Heusden neemt sijn tijt
van 14 dagen om sijn stucken en[de]
verificatieën ten naeste rechtdach in
te brengen onder behoorlijcke
inventaris.

Mannen ontseggen den Baellij sijn eijsch gedaen
tegen Wilhem Pietersz., compenseren[de] die
costen om redenen. Actum den 21^{en} septembr[is]
anno 93. Den baellij protesteert om te
appelleren oft reformeren soe sijnen goeden readt gedragen sal.
Actum ut supra.

scan 88 links, folio 82v

Stoter excipiërende opten gedanen eijssche
en[de] conclusie vande baellij seijt
ongehouden te sijn ten principale
te antwoorden voor en[de] alleer den-
selven eijsscher op die aengeseijde,
jegen den gedaechd[esse] sal hebben genomen
pertinente conclusie ten principale.
Concluderen[de] midts dien tot absolutie
van der instan[tie]. Ende dat den eijsscher
gecondemneert sal werden in die costen.

Den baellij persisteert bij sijnen
gedanen eijssch en[de] conclusie bij hem
gedaen en[de] genomen op den voors[eijde] Stoter
ende seijt volgen[de] d'ordonnantie
op 't stuck van die justitie bij den
Heeren Staten gemaect, gehouden sal
sijn ten tweën sijnen te concluderen,
ende bij refuis van dien dat hem sijn
exceptie sal werden gerejecteert En[de]
ten principalen sal werden
gecondemneert. Daertoe leijt hij
over die ordonnantie
en[de] refereert hem tot het dertien[de] artijckele.

scan 88 rechts, folio 83

Mannen verstaen eendrachtelijck dat
Lenert Stoter, gearresteerde,
sal weesen gehouden te antwoorden ten
principael opten eijsch van de
baellij volgens sijn eijgen belooften
van data den XIII^{en} julij lestleden. Actum
den 7 september anno XV^c 93.

Stoter ontkent deneEijsch bij den
baellij op hem gedaen, ende seijt dat d'eijscher
nummermeer den rechte genoch sijnde
sal doen blijcken dat hij in die aengeseijde
saijcke contrarije sijnen eedt die hij als
procur[eur] gedaen heeft ijet attenteert off
in dieselffde saijcke geprocureert en[de]
gehandelt heeft, protesteren[de] mits-
deesen jegens den eijscher van iniuriën.
Ende concludeert onder dieselve protesta-
tie dat den eijscher verclaert werden sal
tot sijne eijsch ende conclusie niet ont-
fanckelijck. Ende dat die gedaechde
bij ordine daarvan sal werden ge-
apsolveert met die costen.

Mannen ontseggen den Baellij sijnen eijsch, ende con-
clusie op die gedaechde gedaen en[de] genomen voor deeseren
instan[tie]. Overmits het proces daer die gedaechde als procur[eur]
jegenwoordich voor deese vierschare innen dint noch hangende ijs ongede-
cideert tussen Heindrick Verlaen cum socijs gedaechde
contra Jan van Heusden eijscher, reserveren[de] die costen, etc. Actum den 21^{en}
septembr[is] anno 93. Den baellij protesteert om
te appelleren.

scan 89 links, folio 83v

Den Baellij neemt tijt van 14 dagen
op bewijs.

In der saijcken hangen[de] voor die vierschare
van de baellij en[de] welboren mannen van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegum, en[de] Voorhout, tussen Jan van Heusden
als eijscher ende Sijmon van Poeveren, gedaechde utt crachte van seeckeren obligatie.
Mannen wijsen eendrachtelijcken,
ende condemneren den voors[eijde] Sijmon in 't
eerste deffout, mits dat denselven oock
bij provisie gecondemneert werdt die geëijste
penningen in die obligatie begrepen te nantiseren
in handen vande eijscher onder cautie
de restituendo. Versteken[de] voorts den-
selfden gedaechden van sijn exceptie declina-
toir, en[de] verlene den elve een ander citatie
tegens ad prima.

Den X^{en} september anno 93

Rechtdach ghehouden
bij joncher Andries van Thienen,
baellij van Noortwijckerhoudt,
Lis, Hillegum, en[de] Voorhoudt
in criminelen saijken, met wel-
boren mannen hieronder geschreven,
Herman de Vries scholt van Voorhout,
Claes Pietersz. van Treslon, scholt,
Crijn Arisz. tot Hillegum, Wilhem Isacksz., Gerrit van Thiel,
Crijn Cornelisz., Isack Wilhelmsz., Pieter Martensz.,
Lenert van Tetrode, Dirick Woutersz., Sijmon Pietersz., Jan Pieter
Scholten, Hendrick Arisz., Ewout Willemsz.

scan 89 rechts, folio 84

Aff[irmatie] Joncker Andries van Thienen als baellij van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum, ende Voorhout, beclaecht voor deese vierschare vanwegen die hoge overicheijt, eene Cornelis Engelsz., gedaechde in persoon, inwoonen[de] tot Hillegum, ende seijt hem aen als dat denselven seeckeren tijt geleden, clachtich gevallen is over eenen Gerit Cornelisz., den soon van Cornelis Claesz., alias den Admirael tot Noortwijckerhout woonachtich. Seggende ende clagende, hoe dat denselven Gerit hem Cornelis, sonder recht, ofte redenen geweldichlijcken utt sijn velt daer hij in stontd en maeijden sijn hoeij gras, met eene opsteker gedreven heeft, en[de] sonder dat hij sijn velt voorn[oemt] niet geruimt en hadde (soe 't scheen) hem Cornelis gegrijft en[de] doorsteken soude hebben. Concludeert daeromme den voorseijde baellij utt den naeme als boven, dat denselven gehouden sal weesen sijne gedane clachte te verifiëren, ofte bij faute van dien dat denselven bij provisie gehouden sal weesen in besloten hechtenisse te gaen, omme daer-nae bij welboren mannen gestrafft te worden na behooren. Versoucken[de] hiervan vonnisse van welbore mannen.

scan 90 links, folio 84v

Die gedaechde ontkent
den eijchsche in
sulcker voegen.
Versouck alsnoch
copie 10^{en}
septembr[is]

Joncker Andries van Thienen als baellij van
Noortwijckerhout, Lis, Hillegum en[de] Voorhout
beclaecht voor dese vierschare utt den naem
en[de] vanwegen die hooge overicheijt eenen
Cornelis Arisz., gearresteerde ende gedaechde
alhier en[de] seijt hem aen als dat denselven hem
seeckeren tijt geleeden vervordert heeft gehad, eene
Jaep Oom, inwoonder tot Hillegum, die welcke stonde
op een Laen, leggende in den Ambachte van Hillegum,
op sijn wagen eenige melck tot behoef van die
bleijkers laeiende vanweege Wilhem Thonisz.,
allwaer den voors[eijde] Cornelis is gecoomen naer
hem toelopende, met eenen vorrick, seggende ghij
stucke schelms, wat maect ghij hier, lopende
voorts met die voors[eijde] vorrijck in sijn hant naer
des voors[eijde] Wilhem Thonisz. deur, welcke
Wilhem Thonisz. coomen[de], ende meenden utt sijn
huijs te gaen, mit een kinneken melcx, heeft
den voors[eijde] Cornelis, jegens denselven Wilhem
Thonisz. geseijt. bistu daermeede ghij stucke
schelms, steeken[de] geweldichlijcken, terstont
nae des voors[eijde] Wilhems lijff toe, duer den
inganck van 't huijs, van die voordeur, die
welcke ope stonde, ende sonder dat hij Wilhem

scan 90 rechts, folio 85

den voors[eijde] Cornelis ontvallen hadden, ende den steeck van die vorrijck ontweeken, soude hij Cornelis denselven Wilhem (soe 't scheen) gegrijft, ende deur-steecken hebben, hebbende over sulcx den voors[eijde] Wilhem omme die vorder steeken temeerder te beletten, hem Cornelis den melck over sijn huijt gegoten, 't welcke alle saijcke sijn van quader consequentiën, die in een plaetse van justitie niet en behooren getollereert nochte geleden te werden, maer ten exemple van allen anderen quatdoenders wel scherpelijcken behoort gestraft te werden. Concludeert daer omme den voors[eijde] baellij utt den name als boven, bij welbooren mannen vonnisse gecondemneert sal werden bij provisie te gaen in besloten hechtenisse, omme bij monde en[de] handen gehoort, ende geëxamineert te werden, ende bij den baellij alsdan recht gedaen te werden naer behooren. Versoucken[de] hiervan vonnisse van welboren manne, etc.

Joncker Andries van Thijnen als baellij van Noortwijckerhoudt, Lis, Hillegum, en[de] Voorhout beclaecht voor dese vierschare utt den naem en[de] vanweegen die hoochovericheijt

scan 91 links, folio 85v

eene Grietken Martens, huijsfrouwe van
Cornelis Jacobsz. tot Hillegum, gedaechde alhier
in persoon en[de] seijt haer aen, dat sij haer seeckeren
tijt geleeden, vervordert heeft gehad, seekere
bregge, die eene Wilhem Thonisz., buerman tot
Hillegum, aldaer geleijt hadde omme sijn hoeij, 't welck
stonde in eenen Pieter Claesz. landt, meede
buyerman tot Hillegum. Alle welcke brugge leggende
was, op 't eynde van Vinckenbroucker Laen, die
welcke bij die voorseijde Grietken geweldichlijcken
opgebroken, van boven neer, ter presentie van
Pieter Claesz. en[de] Wilhem Thonisz. voorseijt
op die cant van die sloot heeft geworpen,
't welcke gedaen sijnde, is den voorseijde Pieter
Claesz. gekeert aen die justitie, en[de] heeft
gehaelt den scholt van Hillegum om het
voorseijde propere werck te coome besichtigen.
Die welcke daer gecoomen sijnde heeft
bevonden eensdeels van die brugge op die cant
van die sloot geworpen was sulcx dieselvige
geheel ombequaem was om over te varen. Ende
den voors[eijde] scholt alsdoen den voors[eijde] Pieter en[de]
Wilhem belooft hebbende, alsoo 't gebruijck
van die laen haerluijden gerechtelijcke nootwech

ijs

scan 91 rechts, folio 86

dat sijluijden die voorn[oemde] brugge wederom soude leggen en[de] gebruijcken, om redenen als boven, en[de] haer Grietken voorn[oemt] ter contrarije belast van 's heeren wegen op een boete van thien pont, dieselvige brugge te laten leggen, ende te gebruijcken van dien die voors[eijde] personen te laten volge, en[de] volgens seeckere c[on]tract daervan sijnde laten leggen by commissarissen van den hoogen rade gemaect ende geordonneert, heeft haer wederomme ten tweede mael booven 't gerechtelijck gebott vervordert die voors[eijde] brugge op den selvigen dach t'savons, aff te werpen, sulcx dat men die selvige tot het overvoeren van 't hoeijt niet en mochte gebruijcken. Concludeert daeromme den voorseijde baillij utt den name als boven dat dieselvige Grietken sal bij welboren mannen vonnisse gebannen sal werden utt die jurisdictie van den voors[eijde] baillij, en[de] haer halve goet geconfisqueert tot profijt van die Graeffelijckheit, ofte tot sulcken anderen fijne als welboren mannen sullen bevijnden naer rechten te behoren. Vesouckende hiervan vonnisse van welboren mannen, etc.

Cornelis Arisz. als ghedaechde en[de] gearresterde in persoon. Mannen gehoort hebben[de] perthijen hare dincktaalen aen beijden sijden

scan 92 links, folio 86v

en[de] op alles gelet hebben[de] 't gene haer mach bewegen,
ontseggen den baellij den eijsscher, soe veel als
aengaet, dat den arrestant soude moeten gaen
in besloten hechtenisse, maer gunne die gedaechde
copie uijtt den eijssch, en[de] tijt van 14 daghen, midts
dat die ghedaechde, en[de] arrestant gehouden sal wesen
terstont te stellen suffisante cautie, onder die juris-
dictie van den baellij aleer en[de] tevorens hij utt
den dorpe van Voorhout soude moegen vertrecken.
Ende dat voor edictie, van alle 't geene dat den
baellij op hem volgende sijne eijssch alhier in rechten
geëxhibeert souden hebben te seggen. Aldus gedaen
in ghebanener vierschare bij mannen, den 10^{en}
septembr[is] anno 1593.

Compareerde judicialiter, Cornelis Jacobsz.
van Hillegum. Constitueerden hemselves als borge
om te voldoen die sententie voren verhaelt
met het gewijsde van dien te voldoen. Actum ut
supra, a[nn]o ut supra, stont onderges[chreven] bij mijn
Cornelis Jacobsz.

Mannen wijsen Cornelis Cornelisz. jonghen
Enghel van Hillegum, mits dat sijn thuijghen
sijn over zee, ende zant. Gunnen mannen hem
tijt om sijn gedaene clachten aen den scholt
van Hillegum gedaen, ter tijt ende wijlen sij thuijs

scan 92 rechts, folio 87

sullen weesen gecoomen van den herinck van den jare XV^c drie ende 't negentich. Actum den X^{en} septembr[is] als booven. In gebannener vierschare, etc.

Mannen verstaen dat een vader mach occuperen in recht voor sijn kijnt. Soeverre ende indien dat hij sijn selve stelle als borge voor sijn soon. Voor hetgeene den baellij op den voors[eijde] Gerrit Cornelisz. soude hebben te pretenderen. Volgende den eijsch bij den baellij alhier in rechten geëxhibeert. Ofte bij weijgeringe van dien condemneren den voors[eijde] Gerrit Cornelisz., in het eerste defaut, tot alsulcken profijt naer rechten te behoren.

Compareerde judicialiter Cornelis Claesz. van Noortwijckerhout, constitueerden hemselves voor sijn soon als borge. Belovende te voldoen die sententie ende den eijsch van den baellij volgende sententie bij mannen ghewesen. Actum den 10^{en} septembr[is]. Stont onderschreven bij mijn Cornelis Claesz.

Mannen ter bancke geseten verstaen in die saeijcke van Grietken Martens docht[e]r, composibel, appoincteren eendrachtelijcken dat parthijen sullen gaen bij goede mannen, binnen den tijt van 14 daghen om die saijcke te accorderen, is't mogelijcken en[de] soe niet, soe sullen welboren mannen recht doen naer behooren. Actum den X^{en} septembr[is] in gebannener vierschare

scan 93 links, folio 87v

examinatie ghedaen opten – 10. September anno 93
bij Jan van Heusden als Substituijt van joncker
Andries van Thienen, baellij van Noortwijckerhout,
Lis, Hillegum, ende Voorhout, vanweghen die hooge
overicheijt. In bijweesen van Crijn Cornelisz. van
Egmont ende Wilhem Isacken van Hemskerken
als welboren mannen etc., van eenen
Thomas de Backer utt Vlaenderen.
ghevangen sijn eijgen Confessie,
out weesende ontrent 46 jare

Item in den eersten hem ghevraecht weesende van
waer hij was ghebooren, seijt die daer spreect
van een dorpe ghenampt Gottim, in Vlaenderen,
seijt met sijn ouders van daer geweest te hebben
totdat hij bestaeijt worden om het ambacht van
smeeden te leeren, eerst twee Jaren, daernaer vier
jaren, makende tesamen ses Jaren, bij eenen smitt genaempt
Jan Gallen, in 't selvige dorpe, daerna in Flaenderen
met wormcruijt ghelopen. Eerst getrocken hebbende
naer Gent, seijt alsdoen een huijsfrou ghetrouwt te
hebben, daer hij meede gewoont heeft te Cruijshou-
ten in Flaenderen, ontrent neghen Jaren, ende een halve,
die oock daer gestorven, ende begrave is, heeft na
die doot van haer een ander huijsfrouwe ghetroudt,
Pijrintken Smeesters, welcke voorseijde Pijrina sijn te-
ghenwoordige huijsvrouwe ijs, ende hem tot Leijden
selffs ghevolcht ijs, van daer hij se heeft laten
sitten mit een kijndt, seijt noch gewoont te hebben

scan 93 rechts, folio 88

in die Santpoort buijten Haerlem, seijt van daer in die Zieliick gewoont te hebben, bij Pieter Cornelisz., alias Ruijchijen, en[de] van daer vertrocken naer Hillegum. Adriana Clept van Steenvoorden in Flaenderen geboren waermeede dat hij die daer spreect tot Hillegum, gheconverseert heeft tot sijnen huijse, ende vleselijcke wellusten met haer bedrijvende, ghelijck een man met sijn wettelijcke huijsfrou is doende, etc., ende heeft door dien sijn eijghen huijsvrou verlaten, met vier kijnderen. Ende heeft hemselven begheven met die voors[eijde] Adriana, tot in die ande tonge ten huijse van Adriaen Claesz. Smit, ende aldaer met haer huijsghehouden ghelijck man ende vrou toestaet, den tijt ontrent van vier maenden, ende daer in die craem bevallen van eene jonge dochter, ende dat kijndt daer ghestorven, ende begraven. Ende die voors[eijde] Adriana daer ghelaten. Ende alsoe ijs hij wederomme ghekeert naer Hillegum bij sijn huijsfrou ende kijnderen. Aldus ghedaen bij welboren mannen bovenges[eijt], en[de] mit welgeboren mannen, mitsgaders Thomas die backers eijghen handt ondergeschreven, etc., den 10^{en} septembr[is] anno 1593. stylo novo, etc.

Den XXI^{en} september anno 93
rechtgeseten bij joncker Andries
van Thienen, baillij van Noort-
wijkerhout, Lis, Hillegum ende
Voorhout, etc., in civile zaecken
met welboren mannen ondergeschreven,
Cornelis van Immerseel, scholt tot Lis,
Borret Damansz., Cornelis van Hout,

scan 94 links, folio 88v

Adriaen Jansz. van Hillegum, Jan Jacobsz.
Doncker,
Marten Huijbertsz.

scan 94 rechts, folio 89

sijnde, daer meede die gedaechde sustineerde vrij, en[de]
quijt te weesen, ende dit op versteck. Actum den
21^{en} september.

Aff[irmatie]:   Joncker Andries van Thienen als baellij
In state ad primam   van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum en[de] Voorhout
                              beclaecht voor deese vierschare vanweeghen
                              die hooge overicheijt eenen Heindrick Adriaenz.,
                              woonen[de] in den ambachte van Lisse, ende seijt
                              hem aen utt den name als boven, als dat den-
                              selven hem vervordert heeft gehadt seeckeren tijt
                              geleeden, in te legghen een halff vat van 't beste
                              bier, sonder den impostmeester 't selve behoorlijck
                              aen te gheven. Noch veelmin denselven dies aengaende
                              gecontenteert te hebben. Concludeert daeromme
                              den voors[eijde] baellij utt den name als booven, dat
                              denselven bij welbooren mannen vonnisse ge-
                              condemneert sal werden in die boeijte, ende
                              amende volghens het placaet daervan sijnde,
                              met die costen. Versouckende hiervan
                              vonnisse van welbooren mannen, etc.

Mannen gunnen die gedaechde tijt van 14 dagen
omme te bewijse dat hij die boeijte betaelt heeft
aen den Impostmeester, bedraghende 20 guldens
volgende die particuliere ordonnantie daervan

scan 95 links, folio 89v

Den geswooren boode Hessel daerop gehoort, seijt dat hij denselven Jan van Geel bevonden heeft gehad werckende op sijn werff, in een lootsken op een sonnendach en[de] het vulnisse die kijnderen uttgedragen hebben[de] in een mandt, op den heerwech gegooten, waerop den boode hem bekeurt heeft. Actum den XXI^{en} septembr[is] anno 93, etc.

Mannen continueren die saycke. In state ad primam. Actum den 21^{en} septembr[is] anno 93.

In state ad primam Joncker Andries van Thienen, als baellij van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum, ende Voorhoudt. beclaecht voor deese vierschare, vanweegen die hooge overicheijt, eenen Engel Engelsz., woonen[de] in den ambachte van Lisse, ende seijt hem aen utt den name als booven, als dat hij hem vervordert heeft gehad seeckeren tijt geleeden een tonneken wijns in sijne kelder bij den impostmeester bevonden ijs geweest, waervan hij den impostmeester niet gecontenteert en heeft gehad, noch veel weijniger den voors[eijde] impostmeester 't selve aengebrought. Concludeert daeromme den voors[eijde] baellij uijtt den name als booven, dat denselven bij welbooren mannen vonnisse sall werden gecondemneert in die boeijte ende amende volgens den inhouden van 't placcaet daervan sijnde

scan 95 rechts, folio 90

met die kosten. Versoucken[de] hiervan vonnisse van welboren mannen, etc.

Mannen stellen die saijcke in state ten naesten rechtdach. Actum den 21^{en} september[is] anno 93.

In state ad
prijmam   Joncker Andries van Thienen, als baellij
                  van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum, en[de] Voorhout.
                  beclaecht voor deese vierschare vanweegen die
                  hooge overicheijt, eene Pieter Jansz., den knecht
                  van Joncxsten, woonen[de] in den ambachte van Lisse,
                  ende seijt hem aen utt den name als booven, als-
                  dat hij hem heeft vervordert opten 8^{en} augusti
                  lestgeleeden, hoeij gement te hebben op sonnendach
                  onder die predicatie. Concludeert daeromme den voors[eijde]
                  baellij utt den name als booven, dat denselven bij
                  welbooren manne vonnisse sal werden gecondemneert
                  in die boeijte van thien ponden tot XL grooten vl[aem]s
                  het stuck. Versouckende hiervan vonnisse
                  van welbooren mannen. etc.

scan 96 links, folio 90v

In cCriminele saijken Den 24en September, Anno .93.
Rechtgeseten bij Jan van Huesden
als substituent,
Herman de Vries, ende welboren manne, Cornelis
scholt van Voorhout Arissen tot Noortwijckerhout,
Cornelis Huijgensoon alias Bouman
tot Voorhout, Isack Willemsz.,
Jan Pieter Scholten, Crijn Cor-
nelisz., Wilhem Isacken, Heindric
Adriaensz., Lenaert Danielsz. Tetroden,
Enghel Enghelsen, Sijmon Pietersz.,
Crijn Adriaensz., Ewout Wilhemsz.,
Dirick Woutersz., Gerrit van
Thiell.

Thomas de Backere uijt Flaenderen seijt voor
excuse hoe dat hij sonder jactantie gesproken, altijd
geweest ijs een goet man van fame. noeijt sijn dage
achterhaelt ijs van eenige delicte, straffweerdich
weesende, maer altijd sijn broot suerlijck gewonnen heeft
in 't sweet sijns aengesicht. Ende naedien hij door

scan 96 rechts, folio 91

quade inspiratie van den quade geest, ende
aenlockinge van die craembewaerster daertoe
(godt betert.) verleijt ijs, ende dat het selvige een
vrije vrouwe was, en[de] dattet sijn eerste delict ijs
ende niet meer die dagen sijns leevens 't selve
belooft te continueren. Ende dat hij gans niet
in die werelt en heeft, dan belast met vier
cleijne keijnderkens. Soe bidt hij mijn heeren
van den gherechten, utt groot leetweesen om
vergiffenisse suppliceren[de] dat sijluijden voor deese
reijse alleen believe te prefereren genade, ende
barmherticheijt voor riguer van justitie. Op-
dat ons heeren Godt almachtich ons weeder
barmherticheijt mach doen, ende presteren. En[de]
sal hij gevangen alle die dagen sijns leevens bidden
voor die salicheijt, ende welvaert van mijn
heeren die gerechten, etc.

Mannen gehoort hebbende den eijsch bij den baellij
op deesen Thomas de Backere tegenwoordige
gevangen alhier gedaen. Ende daerinne gesien bij
mannen die informatie, ende sijn eijgen confessie
voor Mannen beleden. Ende oock meede gehoort
hebbende, die vrindelijcke supplicatie bij monde bij
sijnen procureur bij mannen gedaen. Waerbij dat
welbooren mannen meerder beweecht sijn geweest

scan 97 links, folio 91v

met barmherticheijt , als tot groote strengicheijt en[de] oock meede beweecht sijnde voor sijn wijff, ende cleijne kijnderen. Ende oock gelett hebbende op hetgeene haer mach beweeghen, condemneren die voors[eijde] Thomas de Backere, utt Flaenderen gebooren, gebannen te werden den tijt van een jaer utt die jurisdictie van het baellijschap van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum, ende Voorhoudt, midts betalende de apprehensie van die justitie, met die costen van sijne gevanghenschappe. Welcke costen hij betalen sall eer hij utt die gevanckenisse sal mooghen gaen. Ende ontseggen den baellij sijn voordr eijsch, ende conclusie. Actum den XXIII^{en} septembr[is] anno 93.

Cornelis Arrisz., gedaechde seijt voor defensie behouden alle sijn actie van iniuriën, ende geleeden aggressie, geheel te houden teghens Wilhem Thonisz., Pieter Claesz., sijne buerman, als representenen tesamen een persoon, van Jaepoom Wilhemsz., als meede aggressoir, noch oock mijn heere die baellij selve, in deeser materije penael, nummermeer den rechte genoch sijnde, dat deese gedaechde van gewelt straffbaer ijs, maer dat die voors[eijde] claghers, ende aenranders selver naer rechten straffbaer sijn, alsoe sijluijden die gedaechden op sijn eijghen grondt, over sijn geheele licchaem, met een groote quantiteijt van [de] melck

scan 97 rechts, folio 92

begooten, ende diergelijcke iniuriën van ongebruijck ende andere, aengedaen hebben. Ontkennende daeromme 't geheele inhouden van den baellijs eijlsche. Concludeert ten fijne van niet ontfanckelijck. Ende bij ordonne tot absolutie vande eijlsch, ende co[n]clusie met die costen. Offe concludeert tot anderen etc. Protesteren[de] op alles etc. Ende inploreeren[de] op alles.

Den baelly versouckt dach teghens XIII^{tiē} dagen.

Den baellij contra Cornelis Jacobsz., die boode verclaert dat hij hem geïnsinueert heeft, om te compareren, ten huijse van Borrit Dammasz. om het appointement te voldoen, dat bij welboren mannen geweest was, opten X^{en} septembr[is]. Ende op dijsdach den 21^{en} septembr[is]. Ende den baellij den dach waergenomen, en[de] Cornelis Jacobsz. gecompareert en[de] wederomme wech gegaen.

Cornelis Jacobsz. als man ende voocht van zijn huijsfrouwe, zeijt dat hij alsdoen geen segsluiden en hadde, en[de] dat hij alsdoen niet gehouden en was te co[m]pareren, maer dat hem deese veerthien[de] dach noch liep. Ende dat hij tevreden ijs, op huijden mannen vonnisse te voldoen. Onvermindert sijn goet recht. Ende oock ijs tevreden, terstont sijn defensie te doen.

scan 98 links, folio 92v

daerbij sal blijken, dat noch mijn heer den baellij, noch Pieter Claesz., noch Wilhem Thonisz., sijn huerman van haer twee sijdelweijde op die gedaechde gefondeert sijn. Maer ter contrarije dat den voors[eijde] Pieter Claesz. en sijn huerman in die gedaechde verobligeert, ende tegens hem culpabel sijn, in cas van maeintenu, ofte spolie van die gedaechde gesuerbeerde possessie, volgende ende breder blijckende bij des gedaechdens schriftelijcke defensie, die hij ten wedercoomsten van den baelly sal verthoonen en[de] exhiberen. Ende soe mijn heer den baellij niet bij huijs en ijs, is tevreden tot huijden in veerthien dagen, etc.

Jan van Heusden, en accepteert gheen antwoordt, noch gheen presentatie hiervooren gedaen voor Cornelis Jacobsz., maer seijt dat eerst ende alle vooren het appointement van mannen sal werden voldaan.

Die gedaechde seijt alsnoch op deesen 14^{en} dach te moeghen volstaen, alsoe bij mannen gheen prefixen dach offte tijt gestelt en hebben. Ende soe den baellij nu niet gereedt en ijs, versouckt reterement, ende costen van deese vierschare.

Alsoe die substituijt van den baellij onse presentatie weijgert.

Mannen persisteren bij 't voorgaende appointement ende wijsen eendrachtelijck dat parthijen als-

scan 98 rechts, folio 93

noch bij malcanderen sullen coome om te accorderen, opten XIII^{en} october in den dorpe van Lisse, ten huuse waer 't haer believen sal. Ende soe- verre die parthijen niet en cunnen accorderen, sullen mannen, over een maendt als huijden recht doen naer behooren. Actum den XXIII^{en} Septembr[is] anno 93.

Den 5^{en} november a[nn]o 93.

Criminele saijcke   Rechtgeseten substituijt van den
   baellij van Noortwijckerhout,
   Lis, Hillegum ende Voorhout,
   met Hermen den Vries als scholt
   van Voorhout etc., Jan Cornelisz.,
   Cornelis Huijgensz., alias Bouman,
   Ghijsbert Diricz. van Zonnevelt,
   Heindrick Jeroensz., Wilhem Huijbertsz
   Wilhem Woutersz, Marten Jacobsz.,
   Wilhem Isacken, Hendrick Adriaensz.,
   Dirick Arisz., Gerit van Thijel
   Gerrit Geerlichsen, etc.

Mannen continueren die saijcke van Cornelis Arisz. totten naesten rechedach midtsdien dat den baellij gehouden sal weesen nieuwe infirmatie te doen, aen den gedaechde, ofte gearresterde. Actum den V^{en} novembr[is].

scan 99 links, folio 93v

Recht geseten opten XV^{en}
novembris 1593 in 't crimineell
bij den substituijt baellij ende
welboren mannen hierna
volgende van Noortwijcker-
hout, Hillegum, Lis ende
Voorhout, namentlijck Herman
de Vries, schout tot Voorhout,
Isack Willemsz., Cornelis
Huijgensz. Bouman, Gijsbert
Dircz. van Sonneveldt, Floris
Cornelis Kock,, Jacob Florisz.
Cornelis de Roore, Dirck
Thonisz, Dammis Jacobsz.,
Jacob Gerritsz., Cornelis
Hubrechtsz., Cornelis Ariensz.,
Cornelis Cornelisz., Pieter
Verduijn.

Joncheer Andries van Thijnen als baliu
van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom ende
Voorhout beclaecht aen deser vierschare
vanwegen de hoge overheijt eenen Jan
de Wael en[de] Rys Grijffoen, Engelsman,
beijde gevangen, ende seijt naedijen sijluiden straetschen-
derije ende diversche geweldende
moetwille helpen geperpetreert ende
gedaen mit eenen Andries de Deen,
wesende vuyjt Denemercken van geboorten, en[de]
uit apprehenderende ontcomen[de] volgens ende
breder blijckende bij diversche informatie
daervan sijnde, concludeert daeromme
vuyjt den naem als boven dat dieselve

scan 99 rechts, folio 94

om naerder ende breder die waerheijt van haerluijden te mogen weten, oock om dieselve informatiën selffs ende persoonlicken te mogen bekenne ende voorts wat sijluijden meerder gedaen ende onder haer leden souden mogen hebben, bij mannen vonnisse sullen werden gewesen ter tortuijren om buij den scherprechter gebracht te werden tot naerder waerheijt vandijen ende versoeckt hiervan vonnisse van welboeren manne[n].

Welboeren manne[n] ter banck geseten ende gesijen hebbende die attestatie ende informatie bij den baliu voor mannen in rechten geëxhijbeert ende gehooft hebben die ontkenninge bij die gevangens alhier voor welboeren manne[n] gedaen op alle stucken ende artijckelen van den substituijt van den ballij haer gevangens alhier gevraecht, verclaren eendrachtelicken voor vonnis dat den ballij met tve welboeren mannen ende in presentie vanden scherprechter sal voorlesen alle die certificatie ende attestatie ofte Informatie om die gevangen die selve voorren te lesen en[de] nijet willen lijden mit alsulcke dreijgementen datte den ballij sal moghen leggen tot stranger eximinatione soe hem best geraden vijnden sal, aldus gedaen in besloten vierschare van den baellij ende welboren manne[n]. Actum den XV^{en} novembris anno 93.

scan 100 links, folio 94v

Rechtdach gehouden opten 10 decembr[is]
anno 93 in 't crimeneell bij
mijn heer den baliu ende welboren
mannen hijernaē volgende van
Noortwijckerhout, Lis, Hilligom en[de]
Voorhout, namentlicken Harman de
Vrijs scholt tot Voorhout, Cornelis
Cornelisz, Dirck Tonisz., Jacob Florisz.,
Dammas Jacobsz. Bouman, Cornelis
Huijbrechtsz., Lenert Danielsz. van
Tetroede, Pieter Verduijn, Floris
Cornelisz. Cocq, Gijsbert Dircxz.
van Sonnevelt, Cornelis Arrisz.
van der Nagel, Bort Dammasz. van
Griecken etc.

Joncheer Andries van Thijnen in der qualiteit als
baellij van Noortwijckerhout, Hilligom, Lis ende
Voorhout beclaecht voor deser vierschare vanwege
die graeffelicheijt van Hollandt, eenen Jan de
Wael, gevangen alhier, ende seijt hem aen ut
den naem ende vanwege soe hij procedeert als-
dat denselven hem vervordert heeft gehad te
helpen aen rechten ende doon mite eenen Rijs
Griffoen, engelsman, ende noch mit eenen Andries
den Deen, wesende vuyt Deenmercken geboeren, die
welcke in 't apprehenderen is ontcomen, diversche
moetwillen dreijgementen ende andere straetschendrije,
gewelt, forssen, oock mede t'anderen tijden voor
schelm van sijn vendele gelopen is geweest.
Alles breder blijckende bij diversche Informatiën
ende oock sijnne eijgen confessie daarvan sijnde
all t wecke sijn saecken van quader consequen-
tiën die in een landt van justitie nijet en
behoort getollereert ofte geleden, maer ten
exempel van alle andere quaetdoenders wel

scan 100 rechts, folio 95

scherpelicken gestraft te werden, concludeert daeromme vuyjt den Naem als boven dat denselven bij welboere[n] manne[n] vonnisse gecondemneert sal werden ter plaetsen daer men gewoonlick is justitie te doon gebracht te werden ende aldaer bij den scherprechter metten koorden tusschen hemel ende aerde gehangen, sulcx datter die doot nae volgen sal ende versoeckt hijervan vonnisse van welboeren mannen.

Ad Idem beclaecht voor deser vierschare utt den naem ende vanwegen als bove[n] eenen Rijs Griffoon, Engelsman, medegesel van den voors[eijde] Jan de Wael ende oock gevangen alhier, ende seijt hem aen alsdat denselven met den voors[eijde] Jan de Wael ende den voors[eijde] Andries den Deen, straetschendrije, geweld ende andere fortsen op verscheijden plaetsen heeft helpe[n] aenrechten en[de] doen breder blijkende bij informatiën ende sijne eijgene[n] confessie daervan sijnde. Concludeert daeromme den voors[eijde] baellij als bove[n] jende versoeckt hijervan vonnisse van welboeren manne[n]. Actum als boven.

Manne[n] Jappointere[n] eendrachtelick dat den baellij vanwegen de graeffelickheit sal inleggen dartich stuyvers, waerjegens de welboeren manne[n] oock sullen inleggen dartich stuyvers omme met alle de stucken en[de] munementen voor manne[n] alhier in rechten geëxhibeert te consuleren op morgen bij twe rechtsgeleerden binne[n] Leijden, waertoe mannen haer hebben te reguleren alsoe sij luijden haer beswaert vinde[n] en[de] alsdan op ten naesten rechtdach als 't den baellij belijve[n] sal te sitten ende recht te houden sentetienen naer behoeren. Aldus geappointteert bij manne[n] opten X^{en} decembris 93.

scan 101 links, folio 95v

Ghijsbert Ghijsbertsz. van Breda gedaans

Frans Claesz. banen

W. Ijsaacz idem

Nanning idem

Jan P[iete]rsz. idem

D. Jacobsz. idem

F. Corn[elis]z idem

W. Hubertsz. idem

A. Jansz. idem

Gh. Dircz. idem

L. Danielsz. idem

D Dircxz. idem

beijde schouten idem

scan 101 rechts, folio 96

Rechtdach gehouden opten 14 desembris
anno 93 in 't crimeneel bij mijn heer den
baellij ende welboeren mannen hier-
nae volgende van Noortwijckerhout,
Lis, Hilligom en[de] Voorhout, namentlick
Cornelis Huijbertsz., Jacob Gerritsz.,
Jacob Florisz., Dirck Tonisz., Dam[m]as
Jacobsz., Cornelis Huijgensz. Bouman,
Gijsbert Dircxz., Lenert Danielsz.,
Floris Cornelisz., Peter Cornelisz.,
Cornelis Cornelisz., Cornelis
Adrijaensz., Borth Dammasz.

Welboeren mannen gesijen en[de] geviciteert hebbende
de informatie bij mijn heer den baellij van Noortwijckerhout,
Lis, Hilligom en[de] Voorhout over die p[er]sonen Jan de
Wael, Rijs Griffioen, gevangenen alhier, mitsgaders oock
den eisch ende conclijsie ende de stucken daertoe
dienende bij den voors[eijde] baellij opte voorn[oemde] gevangene[n]
gedaen en[de] genomen vorder op 't stuck van dien rijpelick
gelet hebbende ende mit rechtsgeleerden breder
diesaengaende geconsuleert, wijsen eendrachtelicken
voor vonnisse dat die voors[eijde] gevangenen haerluijden
op desen dach bij sonneschijn sullen vertrecken vuijt
die jurisdictie van den voorseijde baellij ende voort
binne[n] drie navolgende dagen vuijt den Landen
van Hollandt en[de] daer nemmermeer nijet wederom
in te comen ofte frequenteren op peijne van de
galge.

Den lesten desembris 1593 recht
geseten in crimenele saecken
bij mijn heer den baellij ende
welboren mannen van Noortwijcker
hout, Lis, Hilligom en[de] Voorhout
als te weten Willem Woutersz.
van der Leth, Gerrit Geerlicksz.
van Brederode, Gijsbert Dircxz.
Sonnevelt, Hendrick Arisz.,
Cornelis Huijgensz. van Swijten,
Bort Dammasz. van Griecken,

scan 102 links, folio 96v

Willem IJsacxsz. van Heemskerck,
Willem Huijbrechtsz. van der
Plas, Merten Jacobsz. Langevelt,
Gerrit Gerritsz. van Tijll,
Dirck Arisz. van der Ma, Jan
Cornelisz. van Swijten.

Joncheer Andries van Thijnen als baellij van
Noortwijckerhout, Lis, Hilligum ende Voorhout seijt
ende concludeert vanwegen die Hoogh Overicheijt
soe hij procedeert alhijer voor die vierschare
dat naedien eenen Cornelis Arrisz, gearresteerde
ende gedaechde alhijer, bij welboeren mannen vonnisse
van date den X^{en} septembris ontslagen is van in
besloten hechtenisse te gaen volgens den eijsch
ende conclusie op den voors[eijde] Cornelis bij den
baellij voorn[oemd] ten selven dage gedaen ende
genomen, dat hij gearresteerde ende gedaechde
naedien hij saecken geperpetreert ende geweldelicken
gedaen heeft die in een lant van justitie
nijet en behoeren geleden, maer wel scherpelicken
ten exemple van andre quaetdoenders gestraft
te werden, dat denselven daeromme bij welboren
mannen vonnisse alhijer gecondempneert sal werden
gebannen vuint die jurisdictie van de voorseijde baellij
ende sijn goederen verclaert confiscabel tot
behouff vande graefflicheijt ende versoeckt
hijervan vonnisse.

Cornelis Andriesz. present seijt dat hij op de
rolle van den XXIII^{en} septembris lestleden mijn
heren des baellij eijsschen al pertinenttelicken
beantwoort heeft gehat ende dat den baellij
aldaer dach genomen heeft omme te repliceren
ende dat mitsdien de saecke alhijer qualicke te

scan 102 rechts, folio 97

rolle gepresenteert staet om weder van nijeus te mogen eijsch doen, concludeert mitsdien tot apsalutie van dese instantie mitte costen ende seijt dat dit vernijewen van den eijsch op elcke recht-dage nijet en is dan travaije tegens de stijl ende beschreven rechten.

Den Baellij protesteert tegens Arijen Gael van injurie van 't aenseggen alhijer bij denselven Gael gealligeert.

Gael protesteert oock ad Idem ende presenteert consultatie gelt in te leggen dat den baellij sal moeten replijcieren ofte renuncieren ende nemen tijt van productie.

Jan van Heusden seijt bij monde gereplijceert te hebben op 't antwoord van Arijen Gael als procurouer van Cornelis Arijensz. om cort proces te maecken ende nijet bij geschrifte te pleijten om de minste costen, sulcx dat het geallegerde antwoord alhijer bij den voors[eijde] Arijen Gael vrijvoel ende onnodich is om bij geschrifte te Replijcieren ende seijt daermede te mogen volstaen, versoeckende vonnisse ten principale.

Gael refereert hem tot kennisse van de volle banck van manne[n] dat mijn heer den baellij op huijden in openbaer vierschare eenen nijewen eijsch heeft doen oplesen daertegens hij heeft geëxcipieert allijerende litis pendentia ende litis contestatie, mitsgaders contrarie conclusie van den XXIII^{en} septembris ende dat

scan 103 links

Mitsdien den baellij nae annullatie van deser instantie ende condempnatie van de costen van dien onder reverentie nijet en mach replijceren off dese instantie op huijden geplecht moet eerst sijn geannulleert ende is tevreden dat alsdan alle de woorden ende feijten bij mijn heer den baellij in 't lang ende breet bij monde verhaelt sal mogen doon mits deselve woorden ende feijten stellende bij manijren van replique geschreven in de rolle ofte bij replijck apart ende den gedaechde daervan copie gunne[n] ende dach om te dupliceren gelick d eijsscher dach gehat heeft omme te replijceren presenterende consultatie gelt is 't noot.

Mannen stellen die saecke in state tot over veertien dagen overmits dat die banck nijet vol en is.

Joncheer Andries van Thijnen, als baellij van Noortwijckerhout, Lis, Hilligum ende Voorhout, beclaecht voor dese vierschare van wegen de graefflickheijt van Hollant, eene Grietken Martensdochter, huijsfrouw van Cornelis Jacobsz. tot Hilligum, gedaechde alhijer In persoen ende seijt haer aen vanwegen die hooch overicheijt soe hij procedeert, dat sij haer inden oost lestleden vervordert heeft gehat seeckere brugge die geleijt was over seeckere sloet gelegen in de Vennep, ienden het lant van den voors[eijde] Cornelis Jacobsz., bij eenen Willem Thonisz., mede woenachtich tot Hilligum, om sijn hoij over thuijs te halen ende te mennen tot vier reijsen soe geweldelicken en[de] moetwillichlicken wech geworpen is geweest, sulcx dat den voors[eijde] Wilem Thonisz. in 't thuijshalen van voors[eijt] hoij sonder recht

scan 103 rechts

ende Redenen van haer geturbeert is geweest
al 't welcke sijn saecken van quade consequentiën
die in een lant van justitie nijet en behoren
getollereert maer ten exemple van anderen
wel strengelicken gestraft te werden naer
behoeren. Concludeert daeromme den voors[eijde]
baellij vuijt den Naem als boven dat deselve
Grietken voorn[oemt] bij welboeren mannen vonnisse
sal gecondempneert werden gebanne[n] te werden
ende haer goederen verclaert verbeurt ten
profijte van [de] graefflicheijt ende versoect
hijervan vonnisse van welboeren mannen.

Cornelis Arisz. maect machtich Lenert Stoter
contra den baellij ad lites in communi forma.
Actum ut supra.

Gael sal overleggen vanwegen Cornelis Jacobsz.,
als man ende voocht van sijn hujsfrouwe, sijn
antwoort bij geschrifte in beijde de saecken.

Jan van Heusden als substituijt vanden baellij
persisteert bij den eijsch gedaen ende genomen
ende op sijn bewijs van huijden veertijen dagen
aen betooch.

Gael ad Idem aen betooch.

Rechtdach gehouden opten 14 Januari
A[nn]o 1594 in 't crimeneel bij mijn heer
den baellij ende welboeren manne[n]
hiernaer volgende van
Noortwijckerhout, Lis, Hilligum
en[de] Voorhout, namentlicken
Herman de Vries schout tot
Voorhout, Willem Huijbertsz. van [der]
Plas, Cornelis Huijgensz. Bouman,
van Swijten, Gerrit Geerlingsz.
van Brederode, Dirck Adriaensz.
van der Ma, Gijsbert Dircxz.

scan 104 links

Sonnevelt, Jan Cornelisz. van
Swijten, Willem Woutersz. van de
Leth, Willem IJsacken van Heems-
kerck, Merten Jacobsz. Langevelt,
Henrick Arrisz., Bort Dammasz.
van Griecken, Gerrit Gerritsz.
van Thijll.

Stoter vanwege Cornelis Arriszn. persisteert
bij de gealijerde exceptie ten voorleden recht-
dage gedaen aenteijckenen.

Mannen wijsen eendrachtelicken dat de gedaechde
ende gearresteerde onvermindert sijn
exceptie ten principalen sall antwoorden.

Stoter vanwege de gedaechde ende
gearresteerde protesteert van 't voorseijde
vonnisse te appelleren ofte reformeren sulcx
sijnen goeden raet gedragen sall.

Stoter als gemachticht van Cornelis Jacobsz.,
leijt over de stucken bij inventaris so in
sijne als sijner huijsfrouwen saecken sonder
voor goet te nemen ofte suffisant te achten
het bewijs vanden eijsscher ende ver-
soeckt recht.

Mannen appointeren eendrachtelicken alsoe de
caerten van 't lant nijet en accorderen dat
mannen sullen ordineren vier mannen vuijt
de banck mit twee ofte drie vande outste

scan 104 rechts

van Hillegum omme te nemen inspectie in loco ende dat tot costen van p[er]tijen waervan deselffde mannen sullen over veertijen dagen inbrengen het 't gene bij haer luijden gedaen sal worden.

Geordonneert bij manne[n] omme tellinge Herman die Vrijse, scholt tot Voorhout die van der Plas, die van Thijll ende die van Swijten, Dirck Albertsz., Jacob Willemsz. Visscher ende Jan Arijenz. ende wort bij mannen geordineert op woensdach den XIX^{en} januarij 94 omme die inspectie te nemen.

Int Crimineel   Rechtdach gehouden opten 11^{en} februarij 1594 bij joncheer Andries Van Thienen, baillij van Noortwijcker-Hout, Lis, Hillegum ende Voorhout ende welboren mannen Herman de Vries, scholt van Voorhout, Borth Dammasz. van Griecken, Willem Woutersz. van der Leth, Hendrick Arrisz., Dirck Tonisz., Jan Cornelisz. van Swijten, Gijsbert Dircx Sonnevelt, Gerrit Geerlichsz. van Brederoede, Dirck Arijaenz. van der Ma, Willem IJsacken van Heemskerck, Gerrit Gerritsz. van Thijel, Willem Huijbertsz. vander Plas, Jan Pietersz. van Overmont,

scan 105 links

in der saecken hangende voor deser vierschare van baellij ende manne[n] van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum ende Voorhout, sekere proces thusschen joncheer Andries van Thijnen als baellij van Noortwijckerhout, Lis, Hillegum en[de] Voorhout, eijsscher ter eenre contra Cornelis Jacobsz. als interveniërende voor Grietgen Maartensdochter, sijn huijsfrouw, gedaechdens ter anderen sijden, den baellij instijtueert hebbende opten voors[eijde] gedaechde sekere actie van crimineell ofte gewelt ter oorsaecke dat de voorseijde Grietgen Martensdochter hadde vuytgesmeten sekere brugge leggende In Hillegum die bij eenen Peter Claesz. ende sijn huijzman geleijt was om haer hoij daer over te mennen ende mannen voorts gesien hebben seeckere schriftelick antwoord van de gedaechde alhier en vorder gesijen alle stucken ende munementen alhier in rechten geëxhibeert, mitsgaders oock het repons van welboeren mannen van hoorluijder inspectie, gedaen en[de] genomen ende vorder gelet hebben[de] op alle 't gene dat haer mochte bewegen, condempneren den voorseijde Cornelis Jacobsz., als geïnterveneerde van Grietgen Martensdochter, sijn huijsfrow, in een boete van twijntich Carolus gulden van XL groten stuck tot profijt van den baellij ende condempneren denselffde geïnterveneerden in alle costen van desen processe, ontseggen den baellij sijn voorder eijsch ende conclusie. Actum als boven.

scan 105 rechts

Den gedaechden appelleert ilico van de voors[eijde] sententie

Lenert Thonisz absent Den 1^{en} Juli
criminele rechtdach gehouden bij
joncheer Andries van Thienen, baillij
van Noortwijckerhout, Lis, Hillegom
en[de] Voorhout, Corn[elis] Huijbertsz. en[de]
Thonis Lenerts van Noortwijckerhout, Claes
van Treslong schout van
Hillegom, Thijmen P[iete]rsz., Dam[m]as
Jacobsz. en[de] Gerrijt Gerloffsz.,
welboren man[n]en van Hillegom v[oor]s[eijt],
Harmen de Vries, schout van
Voorhout, Jacob Florisz., Willem Wouters-
zoon, Willem IJsaacz. en[de] Dirck
Theusz., welboren mannen van
Lis, Crijn Corn[elis]z. en[de] Borrit
Dammisz. in de plaets van Lenert
Thonisz. absent, welboren man[n]en
van Voorhout.

Joncheer Andries van Thienen als bailliu van Noort-
wijckerhout, Lis, Hillegom ende Voorhout, eij[ssche]r van-
wegen die graeffelicheijt van Hollant in cas van
delict, beclaecht voor deser vierschaere Jan
Joachimsz., geweesde impostmeester ofte pachter van de
bijeren ende wijnen in den jaere 93 over die dorpen
van Lis ende Voorhout, gearresteerde ende ged[aechd]e
alhier, seggende den voorn[oemde] baellij en[de] eij[sche]r
de waarheijt is sulcx dat teneijnde de pachters

scan 106 links

ten platten lande de goede lantsaten ende huijsluijden nijet onder 't pretext van enijge heure ordonnantiën met processen t'onrechte soudē vexeren noch bij hemselven onder den duijm ijēt onbehoorlicx voor baeten afnemen ofte extorqueren nochte oock mede den hooftoffichiers van der plecken in heure gerechticheijt ende aenpaert inde voorseijde baeten enichsints vercorten ofte preïdiceren, bij de heeren Staten 's Lants bij 't XI^{en} ar[tic]l[e] vande generale ordonnantie daerbij des gemeen landts middelen verpacht werden wel rijpelijcken gestatueert ende geordonneert is, dat den pachters ten platten lande gehouden sullen wesen alle contraventiën breucken, mesusen tot haere kennisse com[m]ende aen te dienen den hooft officier van der plaetsen daer 't selve geschiet ende denselven alle bewijs daer toe dienende omme zijne gerechticheijt inde baeten ende penen gelijckelijck bij den officier vervolcht ende geëxecuteert te werden, sonder enichsints daarvan te mogen composeren op pene van vijff ende twintich guldens tot XL grooten vlaems 't stuck. Waernaer hoewel desen gedaechde seeckeren tijt geleden den voors[eijde] pacht over den ambachten voorseijt gehuijrt ende angestaen hebbende hem wel behoort hadde te gedragen, sonder bij hemselven ijemant oock die ontelijcken baetschuldich mochten wesen ende veelmin dengenē die hem mogelijcken met redenen soudē hebben con[n]en verdedigen ende defenderen, ijēt feijtelicken af te halen ende nemen off dieselve oock sonder assistentie en[de] buiten kennisse deses eij[sche]rs als hooftoffichier van enijge boeten te moeijen ofte te inquiereren. Verre is 't vandaen dat den ged[aechd]e voornomt sonder condemnatie te hebben illiquide de ende questieuse baeten bij hem selffs soude mogen executeren, welck gepremitteert is waerachtich ende sal blijcken bij goede ende looffwaerdige certificatiën. Dat den voors[eijde] Jan Joachimsz. invde voorleden jaere van drie ende 't negentich hebbende gepacht d'imposten van de voornomde ambachten resorteren[de] onder des

scan 106 rechts

eij[sche]rs baeluagie gecom[m]en is sijn selffs derde op seeckere woninghe gelegen in den ambachte van Lisse toebehooren[de] eenen Wouter Thomasz., burger van Amsterdam ende heeft aldaer met groote dreijgementen den kelder bij de meijt vande voors[eijde] Wouter Thomasz. doen openen ende daer selffs vuytgehaelt een tonieken met wijn bijden voors[eijde] Wouter Thomasz. aldaer doen brengen ende hem toebehoren[de] ende brengende 't selve opte dorsvloer, heeft nijet alleen 't selve geprouft maer sonder weten van den eijgenaer jegens wille en[de] danck vande vrouwe en[de] dochter van den huijsman ende de voors[eijde] meijt die alleen thuis waeren met sijn geselschap vuyt gedroncken. Ende voorts vandaer gegaen nae den dorpe van Lisse alwaer hij gevonden hebbende den voors[eijde] Wouter Thomasz., heeft nae veele dreijgens hem bij compositie over het inleggen van denselven wijn afgeparst een obligatie van omtrent acht ponden vlaems die hem naerderhandt deur handen van Jan Marcusz., weert inde Klock tot Leijden, betaelt sijn geweest. Is mede waerachtich dat den voors[eijde] ged[ae]chde ende imposteur in denselve jaere seeckeren huijsman, genaempt Willem Thijsz., mede wonende in den ambachte van Lisse, jegens alle recht ende redene datelijcken sonder condemna[ti]e gecregen te hebben heeft doen executeren voor den Impost van twe tonnen biers, doende bij eenen Jacob Davitsz., deurwaarder van de comptoren tot Leijden in arreste nemen zeeckere schouwe ende koe die welcke hij wilde doen vercopen, zulcx dat den voors[eijde] huijsman om zijne schade te verhoeden ende geen middelen weten[de] om die violente ende feijtelicke executie t'ontgaen, genootsaect is geweest hem den geëijsten impost, bedragende vijer gulden te betalen, ende voor de costen vande begoste executie seventhien gulden, achthien stuivers, nijettegenstaende bij den voors[eijde] huijsman verthoont werde ende bewesen den impost hem eens betaelt geweest te sijn bij eene Weijntgen,

scan 107 links

weerdinne inden Engel wonende inde voorseijde jurisdictie van Lisse, van dewelcke hij de voors[eijde] twe tonnen biers metten impost met al overgenomen ende gecoft hadde ende offschool den voors[eijde] huijsman den geeijsten impost schuldich hadde mogen wesen (als een) zoo hadde den voorseijde impostmeester ende gedaechde (naedemael die executie geschiede, lange na den tijt bij de ordonnantie tot het innen van de imposten gestatueert) nijet met parate executie, maer bij actie sijn gepretendeerde achterwesen behooren te vervolgen (volgens het XXIe ar[ti]cle derselver ordonnantie, maer den huijsman voors[eijt] hebbende daernaer dese violente executie gecommuniceert met goede vrinden ende willen[de] met recht zijne penn[in]gen ende geleden onkosten wederom gecrijgen. Ende den gedaechde alhier sorgende dat hij ter cause van dien in schade ende schande souden mogen com[m]en, heeft den voors[eijde] huijsman nijet alleen doen restitueren deur den voors[eijde] deurwaerder die voors[eijde] vijer guldens met te XVII £ XVIII s[tuijvers] maer ook andere drie gulden ende som[m]ige stuivers voor de onkosten bij den huijsman in 't consulteren van sijne voors[eijde] saecken gedaen. Biddende daer benefens stille te willen swijgen ende hemluiden geen schande aen te willen doen. Ende also 't selve nijet alleen en zijn concussiën ende extorsiën, maer oock een openbaer Spolie ende saecken van quade consequentiën die in een landt van justitie nijet en behooren geleden mer ten exemple van anderen scherpelicken gestraft te werden, ende naer rechte notoir, dat alle tollenaers, publicanen pachters van de imposten ende diergelijcke persoonen soo wanneer 't zij ijemanden concusseren ende t'nrechte enijge penningen boven 't gene zij den punce schuldich mogen sijn afnemen. D'eij[sch]er alleenlijcken gehouden zijn pertie geinteresseerde derselve met een dubbelde pene te restitueren maer oock daer

scan 107 rechts

over bij den officier criminelijck extraordinarie gestraft mogen werden. Also bij de indemniteit van de voors[eijde] geïntresseerde personen die gemeene zaecke (die grotelicx daeraen is gelegen dat alle concussiën, violentiën ende afpersingen diewelcke in 't gemeen bij gelijcke soorte van menschen den ondersaten werden angedaen) geene satisfactie genouch en wert gegeven. Soo concludeert den voorschreven eij[sche]r van wegen die Graeffelichen van Hollant als hoofd officier ende baillij van de voors[eijde] dorpen vuijt de middelen ende redenen hierboven verhaelt, dat den voorschreven gedaechde daerover bij vonnisse van welbooren man[n]en verclaert zal werden inhabelt ende onbequaem om enijge imposten meer nae desen tijt inde voors[eijde] jurisdictie te mogen pachten, collecteren ofte enich paert ofte deel te hebben in de pachten. Voorts dat hij bij deselve u e[dele] vonnisse gecondemneert sal werden, eerst omdat hij den eij[sche]r alhier nijet te ken[n]en gegeven en heeft 't voors[eijde] pretens misbruijck van den voors[eijde] Wouter Thomasz. van Amsterdam, maer hemselves sonder voorweten vande voors[eijde] eijcher heeft gerecht in een boete van XXV gulden volgens 't voorseijde XIe ar[ti]cle van de generale ordonnantie ende voor de vordere excessen, concussiën, violentiën ende spolie bij hem ge[daec]h[d]e in 't feijtelick executeren en[de] vuytdrinken van 't voors[eijde] tonneken wijns zonder voorige rechtvorderinge off condempnatie daertoe gehadt te hebben, bedreven en[de] gepleecht. Dat d'voors[eijde] ge[daec]h[d]e bij denselven vonnisse gecondemneert sal werden weder in een boete van hondert goude cronen in specie, gelijk hij oock sal gecondemneert worden in gelijcke boeten vanwegen die ongerechtige, ongefundeerde en[de] violente executie bij denselven geperpetreert aen [de] persoon van Willem Thijsz. voors[eijt] ende daerenboven ten prouffijte vanden armen in de voors[eijde] jurisdictie in een boete van vijftich carol[us] gulden ofte anders zulcx als welbooren man[n]en naer rechte ende equiteit

scan 108 links

zullen bevinden te behoren ende versouct hijer-
van vonnisse van welbooren man[n]en.

De ge[daec]h[d]e , ten desen in persoon geroupen ende sulcx seffs p[rese]nt
protesteert, excipieert ende concludeert alles provt in scriptis 't welck
hij hier hout voor geïnsereert en[de] te lanck zoude vallen te
dicteren en[de] seggen.

Jan van Heusden ast dat des ge[daec]h[d]es exceptie zal werden gere-
jecteert en[de] gecoucht werden ten p[ri]n[cipa]le t'antwoorden.

Welboren man[n]en rejecteren des ge[daec]h[d]es gepponeerde exceptiën
ende condemneren hem ten p[ri]n[cipa]le opten eijsch en[de] conclusie bij den
baillij ende eijsscher op hem genomen t'antwoorden, ut s[upra].

Den ge[daec]h[d]e constitueert hem ilico appelant. zullen[de] d'selve
zijne appela[ti]e vervolgen daer en[de] zoo hij te rade vinden sal,
versoucken daarvan acte. Ut s[upra].

scan 108 rechts, folio 104

Borrit van Griecken in de plaets
van Harmen de Vries

Den IX^{en} septemb[ris] 1594
rechtgeseten in 't crimineel bij joncheer
Andries van Thienen, baillij van Noortwijcker-
hout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout, Harmen de
Vries, schout van Voorhout, Corn[elis] van
Immerseel, schout van Lis, Willem IJsaaczsn.
van Heemskerck, Henrick
Arijsz., Corn[elis] Lenertszn., Henrick P[iete]rszn.,
W[ille]m Huijbertsz., Jonge Corn[elis] Florisz. Cocq,
Corn[elis] Dircxsz. van Hout, Gerijt Gerijtsz.
van Tel, Dirck Thoniszsn. Corn[elis] Gorssen,
Lenert Daendelszn. van Tetroe.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis en[de] Voorhout claecht van 's heren wegen over eenen
Adriaen Japen, geboren van Noortwijckerhout, gevangen,
ende seijt hem aen als dat hij verscheijden quade delicten
heeft geperpetreert als bij den secret[arissen] den welboren
mannen voorgelesen werden sal, dat hij ter cause vandien
(also d'selve eensdeels bij hem ontkent werden) bij u mijnen
heeren von[n]isse gecondempneert sal werden bij den scherp-
rechter ter scherper examinatie geleijt te werden als
nae rechte behoren sal, ende versouct hiervan von[n]isse
van welbooren mannen.

Welbooren man[n]en houden de saecke gelijkelicken in advis van huijden tot
maendagen toecomen. Actum den IX^{en} septemb[ris] 1594.

Welbooren man[n]en ordonneren den baillij dat hij de certificatiën tot laste
van den gevangen gerecouvreert, voor den welboren mannen deser
jurisdictiën sal doen recolleren, voor en[de] aleer bij denselven ijert
vorder sal werden gedaen, en[de] ontseggen hem voorm
alsnoch sijn v[er]souck. Actum den XII^{en} septemb[ris] 1594 bij den
welbooren mannen bovengenompt.

Welbooren man[n]en hebben verpeijnt omme op vrijdage toecomen[de]
voor thien uren te com[m]en ten huijse van Borrit op v[er]beurte
van vijff st[uiver]s.

Welbooren mannen ontseggen den baillij sijn eijsch bij hem
opten gevangen gedaen ende ordon[n]eren hem denselven
gevangen terecht te stellen. Actum den XXI^{en} septemb[ris] 1594.

scan 109 links, folio 104v

Henrick Adriaenszn. absent
Den 21en septembris 1594
Jan Cornelisz. van Swieten

Den XVlen septemb[ris] 1594
rechtgeseten bij joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, Harmen de Vries, schout van Voorhout, Corn[elis] van Immerseel, schout van Lis, W[ille]m IIsaacxz. van Heemskerck, Gerijt P[ie]t[er]sz. van Thiel, Dirck Thoniszn. van Overgeest, W[ille]m Huijbertsz. Verplas, Corn[elis] Dircxz. van Hout, Corn[elis] Corn[elis]z., jonge Corn[elis] Florisz. Cock, Corn[elis] Lenertsz., Henrick P[ie]t[er]sz., Lenert Danielsz. van Tetroede.

Den XIII^{en} octob[ris] 1594
rechtgeseten in 't crimineel bij Johan van Heusden, gesubstitueert van joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout, Nanning Corn[elis]z., Jacob Florijsz., Jacob P[iete]rsz., Jan Jacobsz., Jacob Jacobsz., Corn[elis] Jacobsz., Maerten Jacobsz., P[iete]r Corn[elis]z. Verduijn, Lenert Claesz., Frans Claesz., Henrick Jeroensz., Willem Woutersz. van der Leth, Dirck Maertsz.

scan 109 rechts

Den XI^{en} junij 1596
 rechtgeseten in 't crimineel bij joncheer
 Andries van Thienen, baillij van Noortwijc-
 kerhout, etc., Pieter Corn[elis]z. Verduijn,
 Pieter Maertsz., Dammas Jacobsz.,
 Corn[elis] Lenertsz., Corn[elis] Jacobsz, Dirck
 Arijensz., Arien Jansz., Pieter Claes-
 z. van der Zon, Frans Claesz, Lenert Claes-
 z., Corn[elis] Huijbertsz., P[iete]rsz. en[de] Cornelis
 Willemsz., welbooren mannen.

Joncheer Andries van Thienen baillij van Noortwijcker-
 hout Hillegom Lis en[de] Voorhout, eijs[sche]r van 't 's heeren wegen
 in cas van delict, beclaecht aen deser vierschaere Bot
 Sijmonsz., alias joncheer Bot, geboren van bij t Oosterbol in Friesland, jegenwoordich
 gevangen van [de]selven baillij, off hoe hij anders bij naeme
 off toename mach zijn genomt. D'eij[sche]r zeijt ende
 de waerheijt is sulcx dat hij gevangen van Paesschen
 voorleden tot tijde van zijne gevangnisse gesonts
 lichaem heeft lopen bedelen en[de] voor vagebont achter
 lande, bleijckende bij desselffs eijgen goetwillige
 confessie bij hem buijten pijn en[de] bande van ijzere gedaen.
 Wesende alle 't selve contrarie en[de] in cleijnachtiche van [de]
 placcaten bij de e[dele] heeren Staten op t stuck van dien vage-
 bonden gemaect. Ende also 't selve zijn saecken van zeer
 quaden gevolge die in een plaetse van
 justitie nijet geleden, mer ten exemple van anderen
 behoort gestraft te werden, Soo concludeert den v[oor]s[eijde]
 baillij vuyten naem alsboven dat den v[oor]s[eijde] gevangen zal
 gebracht ter plaetse daer men gewoonl[ijk] is justitie
 te doen en[de] aldaer bij den scherprechter sal werden
 gegeesselt en[de] voorts zijn leven lang vuyt Hollant
 gebannen te werden, [en]de zijne goede geconfisqueert
 ten profijte van [de] heer, ofte tot andere alsulcke
 fijne en[de] conclusie als welbooren man[n]en bevinden sullen te
 behooren en[de] v[er]souct den baillij hem rechts te gewerden.

Welbooren mannen, gesien den voorgaen[de] eijsch crimineel bij den baillij
 tot laste van Bot Sijmonsz., jegenwoordich gevangen van [de]selve
 baillij, overgeleijt hebben denselven gevangen ter
 saecke van 't gene bij den baillij hem te laste is geleijt gebannen
 en[de] bannen hem mitsdesen voor den tijt van vier jaeren vuyte
 jurisdictie van [de]selven baillij huijden innegaende, gebieden[de]
 hem deselve binnen 's daechs sonneschijn te ontruijmen
 en[de] deselve geduijrende de v[oor]s[eijde] tijt nijet weder te fre-
 quenteren en[de] gebruijcken op meerder straffe. Ontseggen
 den baillij zijnen vorderen eijsch. Actum den XI^{en} Junij 1596.

scan 110 links

Den XXIX^{en} novembris 1596
rechtgeseten in 't crimineel bij den
baillij, Corn[elis] Lenertsz., Ewout
Willemsz. van Puijckendam, Cornelis
Hubertsz., Claes Maertensz, Corn[elis]
Claesz., Pieter Rouszoon, Corn[elis] Gerijts-
z. Langevelt, Pieter Claesz. van der
Zon, Gerijt Geerloffsz., Dirck Thonis-
z., Willem IJzaacz., Willem Wouters-
z., ende Gijsbert Dircxz., welbooren
mannen.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noort-
wijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout eij[sche]r van
't 's heeren wegen beclaecht aen deser vierschaere
eenen Gerrit Gerijtsz. vuijt den Lande van
Kleeff, geboren in een dorp genaemt Bierbergen,
jgenwoordich gevangen, ofte hoe hij anders
bij naeme off toenaeme mach sijn genomt.
Ende zeijt hem aen dat hij gevangen hem ver-
vordert heeft gesonts lichaems achter lande
te loopen bedelen contrarie de placcaten op
't stuck van dien geëmaneert. Daerover hij
van de Roode Raes dienaers in des eijschers juris-
dictie in hechtenisse is gestelt. Ende also
't selve sijn zaecken van quaden consequentie
die in een plaetse van justitie nijet geleden,
mer ten exemple en[de] ontsich van allen anderen
vagabonden en[de] gelijcke bedelaers behoort te
werden gestraft. Soo concl[udeert] den voors[eijde]
baillij en[de] eijsscher vuijten naem alsboven dat den
voors[eijde] gevangen bij vonnisse van welbooren mannen gecon[demnee]rt sal werden sal] wederom te werden gebracht in
besloten gevanckenisse ende aldaer bij den
scherprechter wel strengelicken gegeesselt,
ende voorts sijn leven lang geduijren[de] gebannen
vuijt Hollandt en[de] Westfrieslant en[de] zijne
goeden verclaert geconfisqueert ten profijte
van [de] heer. Ende versouct hem rechts te
gewerden.

Welbooren mannen, gesien hebbende den voorgaen[de]
eijssch crimineel tot laste van Gerijt Gerijtsz.
vuijt den Lande van Kleeff, jgenwoordich
gevangen vanden baillij ende gehoort desselffs
confessie ende onschult, judicialiter bij den selven aengaen[de]

scan 110 rechts, folio 105

de aengeseyde bedelarije in den voors[eijde] eijsch
geroert, gelet op alles dat heeft mogen moveren,
lettende naer behooren, hebben denselven
gevangen van den voors[eijde] eijsch en[de]
conclusie geabsolveert. Actum en[de] Jonder
vierschaere gepronunchieert den XXIX^{en} novemb[ris]
1596.

Den baillij constitueert hem appellant aen [den] Hove
van Hollant. Actum ut s[upra].

Rechtgeseten bij Johan van Heusden, substi-
tuint vanden baillij, Jan Jacobsz. Doncker,
Jacob Florijsz. van Heemskerck, W[illem] Huijbers-
z., Jan Dircxz. van Zonnevelt, Wouter
W[ille]msz. , Jan Huijbertsz, Dirck Claesz.,
Maerten Jacobsz., Nanning Corn[elis]z.,
Lenert Claesz., Dirck Ariensz., Arie
Jansz., en[de] Claes Huijgensz., welbooren
mannen.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijn-
kerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout. eij[sche]r van 't 's heeren
wegen op ende jegens Claes Vermuelen vuint
Vlaenderen, Jasper Baerntsz. van Deventer en[de]
Trijn Jansdr. van Zanten, jegenwoordich gevangen
van denselven baillij teneijnde d selve bij
vonnisse van welbooren mannen gecondemneert
sullen werden gebracht te werden ter scherper
examinatie, en[de] versouct hem rechts te gewerden.

Welbooren mannen gesien d'informatiën ten laste vande ge-
vangen en hebben denselven gecondempneert en[de] cond[emneren]
mitsdesen deur den scherprechter geleijt te werden
ter scherper examinatie. Actum den VI^{en} decemb[ris] 1596.

Mij jegenwoordich
J. Cortenbosch
1596

scan 111 links, folio 105v

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noort-wijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eij[sche]r van 't 's heren wegen beclaecht aen deser vierschaere Claes Vermeulen van Brugge, jegenwoordich gevangen van [de]selven baillij ofte hoe hij anders bij naeme off toename mach sijn genomt, hem aenseggende dat hij omtrent een jaer geleden bij den baillij van Rijnl[an]t ter saecke hij als vagabont achter lande loopen[de] was geapprehendeert ende daerover bij vonnisse van welbooren mannen gebannen es vuyt Rijnl[an]t voor den tijt van drie Jaeren, op vermeerderinge van straffe, alle 't welck hij gevangen nijet achtende mer terugge stellende heeft hem vervordert met sijn boelschap⁸ bij dewelcke hij in onecht en[de] alsnoch jegenwoordich bij hem ende mede gevangen is, op Roeloffaertgensveender kersmis laet laetsleeden hem te vinden binnen denselven dorpe ende zulcx sijn bannissement te violeren. Waerover hij andermael bij den welbooren mannen is gebannen geweest vuyt de v[oor]s[eijde] jurisdictie van Rijnlant voor den thijt van thien jaeren mit verbodt van deselve geduijrende de voorseijde thijt nijet te frequenteren op pene van [de] galge als den eijsch bij den baillij op hem alsdoen gedaen ende genomen gelijk oock mede sijn voors[eijde] boelschap ten selve tijde werde gebannen voor den tijt van drie Jaeren, waernaer hij gevangen noch eens willende 't selve sijn gewoonlick leven van te loopen bedelen nijet laeten, in apprehensie is geweest binnen de stadt Hooren al waer hij mede voor den tijt van twee jaeren gebannen is. Ende also alle 't selve voor hem gevangen wel behoort hadde te sijn waerschouwingen, teneijnde hij van sijn boosch leven affstand ged[ae]n ende hem tot een beter leven begeven soude, heeft ter contrarie in cleijnachtinge vandien 'tt selve terugge stellende ende van quaet tot erger gaende hem vervordert met sijn voors[eijde] boelschap ende eenen Jasper Baerntsz., sijn mede gevangens, behalven dat sij alsnoch liepen bedelen ende hij was violerende sijn bannissement

---

⁸ boelschap: ongeoorloofde liefdesbetrekking

scan 111 rechts, folio 106

te bedrijven verscheijden insolentiën, fortsen, geweldn, dreijgementen zo van [de] luijden te sullen deur-steecken en[de] het leven nemende als mede van haer woning aen brant te leggen, als anders breder blijckende bij de deuchdelicke informatiën bij den voors[eijde] baillij tot laste van hem gevangen verworven alsmede bij desselffs goetwillige confessiën buijten pijnende bande van ijzeren gedaen. Alle 't welck sulcx sijn zaecken van zeer quaden gevolge ende consequentie die in een plaetse van justitie nijet getollereert, mer ten exemple van allen anderen gelijcke geweldenaeren, dreijgers ende moortbranders, volgens den placcate op 't stuck van dien geëmaneert alsmede de an eijsche rechten behoort swaerlicken en[de] exemplaerlicken gestraft te werden. Soo concludeert den voors[eijde] baillij dat den voorn[oemde] gevangen bij vonnisse van welbooren mannen gecondemneert sal werden gebracht te werden ter plaetse alwaer men den boosdoenders gewoon is te straffen en[de] aldaer bij den scherprechter aen een pael gestelt metter coorde verworcht ende daernaer metten vuijre verbrant sal werden. Ende zijne gevangens

Ofte etc. goederen vercl[aert] voor verbeurt en[de] geconfisqu[eert]. Ende versouct den baillij hem rechts te geworden.

Gesien bij welbooren mannen in den voorgaen[de] eijsch crimineel ten laste van Claes Vermeulen van Brugge, jegenwoordich gevangen van den baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout, mitsgaders d'informatiën tot sijnen Laste verworven ende desselffs goetwillige confessiën buijten pijnende bande van ijsere gedaen, hebben denselven, meer genegen sijnde tot gratie dan tot rigeur van Justitie, gecondemneert en[de] concludeert mitsdesen ter saecke van [de] delicten bij den baillij hem te laste geleijt, te werden gebracht ter plaetse daer men den boosdoenders gewoon is te straffen ende dat hij aldaer bij den scherprechter wel strengelicken gegeesselt en[de] over roeden

scan 112 links, folio 106v

geslagen ende daernaer gebranteijckent
werden sal. Hebben denselven voorts naer-
dat de justitie aen hem sal sijn gedaen,
gebannen en[de] bannen mitsdesen sijn leven lang
geduijrende vuijt den lande van Hollant ende
Westvrieslant, lastende hem t'ontruijmen
des baillijs jurisdictie binnen zonneshijn
en[de] d'andere landen binnen drie dagen
mit verbodt van [de]selve nijet weder te
gebruijcken op pene van mitte doot ge-
straft te werden ende
ontseggen den baillij zijnen vorderen eijsch.
Aldus gewesen bij Harmen de Vries,
Pieter Claesz. van der Zon, Jan Dircxsoon
van Zonnevelt, Cornelis Huijbertsz., Dignum
P[iete]rsz., Lenert Claesz., Dirck Theuniszoon,
Wilem Jansz., Jacob Florijsz. van Heemskerck,
Corn[elis] Dircxz. van Hout, Pieter Maertsz., Gijsbert
Dircxz. van Zonnenvelt en[de] Dammas Jacobszoon,
welboren mannen. Opten II^{en} januarij
XV^c1500 zeven en[de] 't negentich.
Mij jegenwoordich
J. Cortenbosch
1597

Joncheer Andries van Thienen, baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout eij[sche]r
an 't 's heren wegen beclaecht aen deser vier-
schaere Jasper Baerntsz. van Deventer, jegen-
woordich gevangen van denselven baillij. ofte
hoe hij anders bij naeme off toenaeme mach
sijn genomt, hem aenseggende dat hij
seeckeren tijt geleden binnen Utrecht over-
mits hij gesonts lichaems liep bedelen en[de] als
vagabont achter lande in apprehentie ende
gevangen is geweest, alwaer hij mits
zijne joncheijt is gerelaxeert , 't welck hem
wel behoort hadde te wesen een spiegel
ende sulcx een waerschouwinge ten eijnde

scan 112 rechts, folio 107

hij sichselven van sulck leven vandien voorts aen zonde vermijden, heeft dies nijetjegenstaende van quat tot erger gaende, behalven dat hij alsnoch liep bedelen en[de] als vagabont gesonts lichaems achter lande te bedrijven, etc. als den voorgaen[de] eijsch.

Gelijck vonnis ten Lasten van Jasper Baerntsz. als voorseijt is.

scan 113 links, folio 107v

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout, eijsche]r van 't 's heren wegen beclaecht aen deser vierschaere Trijn Jansdochter, van geboorte van Zanten, ofte hoe zij anders bij naeme off toename mach sijn genomt, haer aenseggende dat sij seeckeren tijt geleden tot Leijden bij den baillij van Rijnlant in apprehentie is gebracht ter oorsaecke sij gesonts Lichaems achter lande contrarie de placcaten liep bedelen, daerover sij bij den welbooren mannen is gebannen voor den tijt van drie jaeren vuyt Rijnlant op pene van meerder straffe. 't Welck haer sulcx wel behoort hadde te wesen een waerschouwinge ten eijnde sij haer tot een beter leven zoude begeven heeft 't selve terugge stellende en[de] daerop nijet achtende van quat tot erger gaende, haer vervordert noch evenwel gesonts lichaems te lopen bedelen, haer vonnissement violerende ende overtreden. Zulcx sij mede met haer mede gevangens behalven dat sij in hoerdomnije is leven[de], bedreven heeft verscheijden Insolventiën, geweldende ende andere delicten. 't Welck zulcx sijn saecken van zeer quaden gevolge die in een plaetse van justitie nijet geleden mer ten exempele van allen anderen behoort gestraft te werden. Soo concludeert den voors[eijde] baillij dat sij gevangen bij vonnisse van welboren mannen gecond[emneer]t sal werden gebracht te werden ter plaetse al waer men den boosdoenders gewoon is te straffen ende aldaer tusschen hemel ende aerde bij den scherprechter aen [de] galge te werden gehangen ende metter coorde geworcht tot datter de doot naer volcht, ofte tot anderen alsulcken hoofd- ende lijffstraffe als mijn heeren den welbooren mannen bevinden sullen te behooren. En[de] versouckt den baillij hem recht te geverden.

Gesien bij Welbooren mannen den voorgaen[de] eijsch crimineel ten laste van Trijn Jansdr jegen-

scan 113 rechts, folio 108

woordich gevangen van [den]selven baillij ende
de informatiën tot haeren laste
verworven mitsgaders desselffs confessiën
buijten pijn en[de] bande van ijsere gedaen. Hebben
deselve ter saecke van [de] delicten bij den baillij
haer te laste geleijt. meer genegen sijnde
tot gratie dan rigeuur van justitie,
gecondemneert ende condemneren
mitsdesen te werden gebracht ter plaetse
daer men den boosdoenders gewoon is te straffen
en[de] aldaer bij den scherprechter gegeesselt en[de]
met roeden geslagen te werden. Bannen haer
voorts voor den tijt van thien jaeren vuyt de
jurisdictie van denselven baillij, lastende
haer deselve te ontruijmen binnen 's daechs
sonneschijn, mit verbodt van[de] deselve nijet
weder te gebruijcken geduijrende de v[oor]s[eijde] tijt
op meerder straffe. Aldus gewesen
ten daege en[de] bij den welbooren mannen v[oor]s[eijt].

Den XIII^{en} junij XV^c XCVII in 't crimineel
rechtgeseten bij den baillij, Lenert Claesz.,
Maerten Jacobsz., Jan Jacobsz. Doncker, Gerrit
van Tiel, Jacob IJzaacz. Heemskerck, Corn[elis]
Huijgensz. Bouman, Ewout W[ille]msz. van
Puijckendam, Gijsbert Dircxz. Zonnevelt,
Cornelis Huijbertsz., Corn[elis] Jacobsz., Cornelis
Gerijtsz. van Langevelt, Dammas Jacobszoon
ende Jacob Jansz., welgebooren mannen.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijcker-
Hout, Hillegom, Lis, ende Voorhout, eijscher van 't s'heeren wegen
in cas van delict beclaecht aen deser vierschaer Pieter
Corneliszoon in de wandeling genaemt Pieter moij matten,
wonende tot Noortwijck, gearresteerde ende gedaechde in persoon.

scan 114 links, folio 108v

D'eijsscher zeijt ende de waerheijt is zulcx dat hij gearresteerde ende gedaechde zeeckeren tijt geleden hem vervordert heeft gehad den bode tot Noortwijck die van zeecker vrou persoon aldaer hadt geschut twe schaepen, ende daer van het schutgelt ontfangen, te dwingen dat hij deselve vrou 't gelt van de voors[eijde] schuttinge heeft moeten restitueren. Gelijck hij daernaer onlanx geleden in zijne ge- woonlicken quade ende boose nature volherdende ende voortsva- rende denselven bode vervordert heeft t'ontweldigen een peert bij den selven geschut tot Noortwijck op Zee ende hem ter oorsaecke van dien mit eenen bloten opsteecker nae te loopen, zulcx dat indien hij denselven bode hadde connen gecrijgen ontwijffelen 't leven genomen ofte tenminsten gequetst zoude hebben. Ende alsoo 't selve is openbaer gewelt als oock tegenstaende hebbende de heijlige justitie ingestelt tot bescherminge vanden goeden ende straf- finge vanden quaden ende zulcx notoirlick is een violateur van dien. 't Welck in een plaetse van justitie nijet getollereert, maer ten exempele van allen andern swaerlicken ende exemplarlicken behoort gestraft te werden. Soo concludeert den voors[eijde] baillij dat den gearresteerde ende gedaechde bij diffinitijff vonnisse van mijnen e[dele] heeren, den welbooren mannen, zal werden gecondempneert gebracht ende geleijt te werden ter plaetse daermen den boosdoenders gewoon is te straffen, ende aldaer bij den scherprechter wel strengelijcken ge- geesselt ende met roeden geslagen werden zal. Dat hij voorts zijnen leven lang vuijten landen van Hollant ende Westvrieslant ge- bannen, ende oock in zijne goeden ter somme van II^C gulden gemulcteert werden zal, ende voorts gecondempneert in alle de costen ende mijsen van justitie. Ende in cas van enich proces dat denselven ge- arresteerde ende gedaechde zal werden gecondempneert te moeten gaen in besloten hechtenisse ende aldaer blijven ten vuijteijnde van der zaecke. Ende versouckt den Baillij op alles hem rechts te gewerden.

Den gearresteerde ende gedaechde in persoon v[er]souct copie vuijten eijsch en[de] tijt te XIII daegen ende voor soo- veel de v[er]sochte provisie aengaet v[er]souct dat hij daer- van zal werden ontslagen van der cautie juratoir ende dat hij sal mogen occuperen bij procureur.

Den baillij persisteert bij zijn gedaen eijsch conclusie ende versochte provisie.

scan 114 rechts, folio 109

Den gearresteerde ende ged[aechd]e persisteert bij zijn gedaen v[er]souck.

Den baillij van Noortwijck v[er]souct dat dan ged[aechd]e in persoon zal werden gerenvoijeert voor zijnen competente rechter alwaer 't feijt geschiet is, naerdien den v[oor]s[eijde] baillij d'eerste kennisse van [de] zaeck gehadt heeft ende hem daeromme van 't begin off tot noch toe vervvolcht heeft en[de] alsnoch vervolcht en[de] versouckt daerop recht.

Den Baillij sustineert datter geen renvoy en valt naerdien hij de voor publicatie heeft.

Welbooren mannen gehoort 't versouck van den baillij van Noortwijck hebben hem 't selve versochte renvoy ontseijt. Ende doende mede recht opte v[er]sochte provisie van den baillij eijscher, ende 't versouc van den gearresteerde ende ged[aechd]e, hebben den baillij zijne v[er]sochte provisie ontseijt, den ged[aechd]e sijne versochte copie v[er]gunt ende geconsenteert, mits binnen de jurisdictie stellende cautie van t'allen tijden tot vermaninge van den v[oor]s[eijde] baillij weder in rechte te sullen compareren, te mogen occuperen bij procureur.

Actum den XIII^{en} Junij 1597.

Den Baillij van Noortwijck protesteert van attentatiën.

Ut s[upra].

Compareerde ten voors[eijde] daege voor den ondergeschrevenen welbooren mannen, Jan Giellisz., bode tot Noortwijckerhout ende constitueerde hemselves borge voor den v[oor]s[eijde] Pieter Moijmatten. Omme hem te allen tijden weder in rechte te leveren onder verbant van zijn persoon en[de] ge[daechde].

Cornelis (*handmerck*) Huijbertsz.   Ewout Wijllem
merck

scan 115 links, folio 109v

renvooi naar scan 115, folio 110:

Den ge[daec]h[d]e in persoon voor duplijck persisteert mede bij zijne antwoorde ende conclusie , ende pertijen concluderen in rechte en[de] v[er]soucken vonnis.

Welbooren mannen, gesien den voorgaende eijsch crimineel bij den baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, ten laste van Jorijs Janszoon, de zoon van Jan Ewoutszoon Duijnmeijer overgeleijt, mitsgaders d'informatiën bij den voors[eijde] baillij t'sijnen laste verworven en[de] de defentie bij den ge[daec]h[d]e daerjegens gedaen mit presentatie van hem met eede te willen sauveren 't selve nijet gedaen te hebben, doende recht vuyten naeme ende van wegen de Hoge Overicheijt ende Gravelicheijt van Hollandt ende Westvrieslant hebben den gedaechde van denselven geabsolveert mit compensatie van costen, mits doende de v[oor]s[eijde] eedt dat hij van de schuijt in de gront te treden geen schult en heeft.
Actum den XIII^{en} Junij 1597.

Cornelis Gerritszoen
Maerten Jacobsz. Langevelt

Den baillijs substituijt protesteert om t'appelleren ofte reformeren,
Ut s[upra].

Den geabsolveerde presenteert den eedt. Ut s[upra].

scan 115 rechts, folio 110

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eijsscher van 't 's heeren wegen in cas van delict beclaecht aen deser vierschaere Jorijs Janszoon, de zoon van Jan Ewoutszoon Duijnmeijer tot Noortwijckerhout, gedaechde in persoon. D'eijsscher zeijt ende de waerheijt is sulcx dat den gedaechde zeeckeren tijt geleden hem vervordert heeft in der nacht lopende over t schip van Arien Gerijtszoon, buijrman tot Noortwijckerhout voors[eijt], 't selve schip vuijt weerwraecke van dat hij in 't gat vande mastbanc ofte t weechgad trad, in de gront getreden ende gesoncken heeft. Doende sulcx den goeden man die een ambachtsman is ende van geen vermoge[n] daermede, behalven dat 't selve is openbaer geweld, veel te cort ende grote schade, welck schoon stuck wercx den gedaechde nijet connende bij hem verborgen houden, mer denckende dat hem daervoorn noch ijjet competeerde, heeft hem 't selve gaen verbogen ende jegens de goede luijde geseijt, dat zij den voors[eijde] Adriaen Gerijtszoon 't selve zouden zeggen dat hij dat hadde gedaen. Ende also 't selve is een saecke van quaeden consequentie die in een plaetse van justitie nijet getollereert mer ten exempele van allen anderen swaerlicken ende exemplaerlicken behoort gestraft te werden. Soo concludeert den voors[eijde] baillij dat den gedaechde bij diffinitijff vonnisse van welbooren mannen gecondemneert gebracht te werden in besloten hechtenisse ende aldaer een maent te water ende te brode geleijt werden sal. Dat hij daernaer vuijter hechtenisse zijnde in opene vierschaere sal compareren, bidden God ende justitie, jegens dewelcke hij misdaen heeft, om vergiffenisse ende te roupen met luijder stemmen hem 't selve van harten leet te zijn, ende dat hij voorts zal werden gecondempneert in een somme van hondert gouden realen ten behouue vande baillij, mitsgaders in alle de costen ende mijsen van Justitie, mit verclaringe dat hij in de voors[eijde] hechtenisse zal moeten blijven totdat deselve zullen zijn voldaan. Ende in cas van enich proces dat denselven gedaechde zal werden gecondempneert te moeten gaen in besloten hechtenisse ende aldaer blijven ten vuijteijnde vander zaecke. Ende versouckt den baillij op alles hem rechts te gewerden.

Den ge[daec]h[d]e ontkent den eijsch en[de] bij de middelen mondelinge te v[er]haelen. Concludeert tot absolutie ende bij ordre tot nijet ontfanckelick, en[de] dat den baillij zijnen eijsch zal werden ontseijt, mitte costen.

Den Baillij voor replijck persisteert bij zijnen gedaen eijsch ende conclusie.

renvooi, zie scan 115, folio 109v

scan 116 links, folio 110v

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout Hillegom, Lis, ende Voorhout, eijscher van 't 's heeren wegen in cas van delict beclaecht aen deser vierschaere Aelbert Dingenomszoon, wonende tot Lis, gedaechde persoon, d'eijscher seijt ende de waerheijt is sulcx dat den gedaechde hem vervordert heeft 's nachts naer mendach lestleden omtrent ten drie uijren Hessel Claesz., bode van deselven baillij comende ten huijse van Cornelis Cuijper, waert tot Lis, alwaer danspel werde gehouden, omme zijn ampt ende offitie te exerceren, volgens den last hem bij den baillij gegeven, te dwingen dat hij most ter deuren vuijt vertrecken ende zulcx verscheijde dreijgementen te doen, dat hij 't selve sijn ampt ende den last van de voorseijde baillij nijet en heeft mogen naercomen. Ende also 't selve is openbaer gewelt alsoock tegenstaende hebben[de] de justitie ingestelt tot bescherminge van de goeden ende straffinge van den quaden ende zulcx notoirlick is een violateur vandien, 't welck in een plaetse van justitie nijet getollereert mer ten exempele van allen anderen swaerlicken ende exemplaerlicken behoort gestraft te werden. Soo concludeert den voors[eijde] baillij dat den gedaechde bij diffinitijff vonnisse van mijnen e[dele] heeren den welboorn mannen zal werden gecondempneert, gebracht ende geleijt te werden ter plaetse daer men den boosdoenders gewoon is te straffen, ende met roeden geslagen werden zal. Dat hij voorts zijnen leven lang vuijten lande van Hollant ende Westvrieslant gebannen, ende oock in zijne goeden ter somme van 200 gulden gemulcteert werden zal, ende voorts gecondempneert in alle de costen ende mijsen van justitie. Ende in cas van enich proces dat denselven gedaechde zal werden gecondempneert te moeten gaen in besloten hechtenisse ende aldaer blijven ten vuijteijnde van der zaecke, ende versouckt den baillij op alles hem rechts te gewerden.

scan 116 rechts, folio 111

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eij[sche]r van 't 's heeren wegen be[clae]cht voor deser vierschaere Jan Janszoon geboren van omtrent Wesel, Jacob Janszoon van Rijssel, ende Henrick Andrieszoon van Amsterdam, ofte hoe zijluijden met naemen ofte toenamen mogen zijn genomt. jegenwoordich gevangens vanden selven baillij, haer aenseggende dat zijluijden bevonden zijn sonder enich bescheijt te hebben aen ofte over haer van waer zijluijden zijn, langers de huijsen te gaen bedelen gesonts lichaems ende ledich lijffs, alles ter contrarie de placcaeten der eed[ele] heeren Saten van Hollandt onlanx op 't stuck van dien geëmaneert en[de] gepubliceert. Concludeert daeromme den voors[eijde] baillij in den naem als boven dat die voors[eijde] gevangens bij vonnisse van mijnen heeren den welbooren mannen zullen werden gecondemneert weder gebracht te werden in besloten hechtenisse ende aldaer bij den scherprechter gegeesselt en[de] met roeden geslagen, ende voorts vuijten lande van Hollandt ende Westvrieslandt haer leven Lang gebannen zullen werden, alles volgende den inhoud van 't vierde articule derselver placcate. Ende v[er]souct den voors[eijde] baillij hiervan vonnisse en[de] hem rechts te geverden van welbooren mannen.

Gesien bij welbooren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout, den voorgaenden eijsch crimineel ten laste van Jan Jansz., van omtrent Wesel. Jacob Jansz. van Rijssel, ende Henrick Andriesz. van Amsterdam, gevangens vanden voors[eijde] baillij daerbij hij deselve beschuldicht van zonder behoorlick bescheijt bij haer te hebben vanwaer zijluijden zijn, gesont ende ledich lijffs bij de huijsen gebedelt te hebben. Ende gehoort desselfs bekentenisse daarvan in judicio gedaen, hebben deselve gevangenen meer genegen zijnde tot gratie dan tot rigeur van justitie, elcx bijzonder voor den tijt van een jaer gebannen ende bannen haer mitsdesen vuijte voors[eijde] jurisdictie van den baillij, mit bevel dat zij binnen 's daechs

scan 117 links, folio 111v

sonneschijn deselve zullen ontruijmen, ende geduijrende den voors[eijde] tijt nijet weder en sullen gebruijcken op vermeerderinge van straffe. Ende ontseggen den baillij zijnen vorderen eisch. Aldus gewesen bij Harmen de Vries, schout van Voorhout, Jan Huijbertsz. But, Cornelis Dircx-zoon van Hout, Dammas Jacobszoon, Cornelis Lenertsz., Jan Jacobsz. Doncker, Gerijt Gerloffsz., Arien Jansz., Corn[elis] Corn[elis]z., Cornelis Florijsz., Willem Huijbertsz., Lenert Claesz., ende Cornelis Ariensz., welbooren mannen opten VII^{en} novembris XV^c zeven en[de] 't negentich.

In Jegenwoordich

J. Cortenbosch

1597

Den XIII^{en} novembris 1597 in 't crimineel rechtgeseten bij den baillij, Pieter Claesz, van [der] Son, Dirck Jacobsz van [der] Leth, Claes Maertsz., Jan Jacobsz., Florijs Corn[elis]z. Cock, Willem IJzaacxz. van Heemskerck, Maerten Jacobsz. van Langevelt, Jacob Jansz., Nanning Corn[elis]z., Dirck Woutersz., Cornelis Huijgensz. Bouman, Gijsbert Dircxz. van Zonnevelt.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eijsscher van 't 's heeren wegen in cas van delict beclaecht aen deser vierschaere Claes Sijmon Gerrijtszoon, buijrman tot Noortwijckerhout, gedaechde in persoon. D'eij[sche]r zeijt ende de waerheijt is sulcx dat den ge[daec]h[d]e van eenen Frans van Duijsseldorp, wonende tot Utrecht, zeeckeren jaeren lang in huijre gebruijct heeft de woning ende landen genaemt 't huijs Terlucht gelegen in Noortwijckerhout. De welcke zoo 't schijnt vuyter huijre zijnde ende nijet metten schulden con[n]ende accorderen heeft den voors[eijde] Duijsseldorp gedaen stellen billetten daer eenen ijegelijcken bij verwittigende dat hij die in 't openbaer wilde verhuijren sulcx dat eenen Cornelis Sijmonszoon, buijrman tot Noortwijckerhout, deselve van de voors[eijde] Duijsseldorp in huijre heeft vercregen, 't welck den eijgenaer vrij staet zijn wille met zijn goet vuyter huijre zijnden te doen, dan 't schijnt dat 't selve den gedaechde nijet wel gevougende op gisteren voorleden een maent, wesende donredach, hij ge[daec]h[d]e gecomen is ten huijse van Cornelis Jeroenszoon waert tot Noortwijckerhout, alwaer hij den voors[eijde] Cornelis Sijmonszoon vont staende in 't voorhuijs jegens denselve onder andere geseijt heeft dat hij hem dat niet toevertrout hadde dat hij hem zijn landt onderhuijrt zoude hebben, daerbij vougende dat hij Corn[elis] 't selve al hadde gedaen eer het bij billetten te huijz stont. Daerop de voors[eijde] Corn[elis] antwoorde dat hij hem dat niet onderhuijrt hadde, maer 't selve gehuijrt hadde als hem bij een ijegelick vrijstont ten tijde 't selve met billetten te huijz gesetten was presenteren[de] voorts om een tonne biers in 't gelach te wedden dat hij daer voor date van stellen van de billetten niet en hadde nae getaelt Daerop bij derselven gedaechde werde geantwoort dat wedders kijners waeren ende dat hij niet en begeerde te wedden, ende heeft hij gedaechde terstont inde hant gegrepen een halve lancie int voorhuijs van [de] voorseijde waert staende en[de] daer mede niet alleen eens mer tot twemalen toe nae den voors[eijde] Cornelis-zoon gestoten, dewelcke hij ongetwijffelt indien hem de halve lancie door degeenen die daer present waeren niet affhandich ende benomen is geweest, hij hem ongetwijffelt van leven ter doot zoude gebracht hebbe ende alsoo 't selve is openbaer fortse ende gewelt ende oock zijn saecke van seer quade exempeles die in een plaetse van Justitie niet getollereert mer te exempele van allen sulcx ende dienen

scan 117 rechts, folio 112

geweldenaeren willende den luijden dwingen met haere eijgen goeden niet te mogen doen haer vrije wille swaerd[elicken] ende exemplarelicken behoort gestraft te werden. Soo concludeert den voors[eijde] eijsscher in den naem als boven dat den gedaechde bij vonnisse van welbooren mannen zijn leven lang zal werden gebannen vuijten Lande van Hollandt ende Westvrieslandt mit confiscatie van sijne goeden ofte tot anderen rechten ende in cas van enich proces dat den gedaechde sal werden gecond[emneer]t te moeten gaen in besloten hechtenisse ende aldaer blijven ten vuijteijnde vande zaecke, ende versouct den baillij hem op alles rechts te gewerden.

De gedaechde in persoon versouct copie ofte lectuij van des eijsschers informatiën omme alsdan te antwoorden.

Den baillij zeijt dat in criminele zaecken geen lector nochte copie en werden verleent, sustineert mitsdien dat hem 't selve ontseijt sal werden ende versoucken pertijen vonnis.

Welboorn mannen verlenen den gedaechde zijne versochte lectuij.

De Vries vuijten naem vande gedaechde in persoon concludeert bij redenen mondelinge verhaelt tot niet ontfanckelick ende bij ordre tot absolutie mitte kosten.

Den baillij persist[eert] voor replijck van zijnen gedaen eijsch, en[de] pr[ese]nt consietatiegelt in te leggen.

Den gedaechde in persoon persisteert voor dupl[ijck] bij sijn antwoord.

Pertijen concluderen in rechte ende versoucken vonnis.

Welboorn mannen ordonneren pertijen tusschen dat ende XIII^l dagen bij den anderen te gaen omme t'accorderen is 't doenlick behoudens d'eijsschers goet recht. Actum den XIII^{en} november XV^c zeven ende t negentich.

scan 118 links, folio 112v

Rechtgeseten den XV^{en} meij 1598 bij den baillij,
Borrit Dammasz. van Griecken, Corn[elis] Dirckz. van
Hout, Corn[elis] Ariensz., Jan Jacobsz. Doncker, Maerten
Jacobsz. Timmerman, Crijn Corn[elis]z., Jan Huijbertz.
But, Corn[elis] Jeroensz., Corn[elis] Lenertsz., Gerijt
Gerloffsz., Nan[n]ing Corn[elisz], Gerijt van Tiel
ende Corn[elis] Jeroensz. van Zwanenburch, wel-
booren mannen.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis ende Voorhout, eij[sche]r van 't 's heren wegen in cas van delict, beclaecht aen
deser vierschaere Jan Henriczoon, thimmerman tot Hillegom, ge[daec]h[d]e in persoon.
D'eij[sche]r zeijt ende de waerheit is sulcx dat den ge[daec]h[d]e omtrent XVI weecken
geleden hem met quade saecken onderstaen ende vervordert heeft ten huijse
van Aerent Dirckzoon, waert in de Valck tot Zassenhem, te gebruijcken
verscheijden ongewoonden woorden ende propoosten ten naedele vande jegenwoordige
predicanten ende dienaren des Godlicken woorts van de gereformeerde religie
ende sulcx ten laetsten te zeggen dat alle de predicanten van dezelve
religie den goeden luijden op 't stoel in der kercken anders nijet en leerden
dan leugenen ende deselve over sulcx met leugentael verleijden.
Ende also deselve ge[daec]h[d]e mitsdien nijet alleen en es een groot ver-
achter ende versmader van de voorseijde religie mer oock blasphemeerder
ende oproermaecker onder de gemeente, die van 't selve in allen
plaetsen de mont vol hebben, ende lijevver zo vuijt 't gene v[oor]s[eij]t
te presumeren is, zage den onderganck van deselve ende 't gemene
beste als de pre opiereteijt van dien 't welck sulcx zijn saecken
van zeer quaden exemple die in een plaetse van justitie nijet
geleden mer ten ontsich van allen anderen gelijcke verachters,
versmaders ende blasphemeerders van [de] v[oor]s[eij]de religie oproer-
maeckers onder den gemeenten en[de] leugenaers behoort gestraft
te werden. Soo concludeert den v[oor]s[eij]de baillij vuijten
naem als boven dat den voors[eij]de gedaechde in persoon bij vonnisse van
mijnen heeren den welbooren mannen zal werden verclaert infaem,
nijet waerdich om enijgen staet off offitie te bedienen.
Dat hij voorts zal werden gecondemneert te moeten compareren
in opene vierschaere ende aldaer met zijnen bloten hoofde en[de]
op sijn blote kniën ten aenhoren van alle de ommestanders te
roupen ende verclaren mit luijder stemmen dat 't gundt hij als
voors[eij]t is van de v[oor]s[eij]de dieneeren der gereformeerde religie als
deselve religie mach hebben geseijt dat hij 't selve valsche-
licken gelogen ende tegens de waerheit geseijt heeft.
Ende dat hem 't selve oock van hertenleedt is, biddende
over sulcx Godt ende justitie om vergiffenisse, dat
hij 't selve gedaen zijnde voorts zal werden gebannen vuijt den
lande van Hollandt ende Westvrieslandt voor den tijt van
XX jaeren ende vorder verclaert zijne goederen geconfisqueert,
ofte tot anderen alsulcken fijnen ende conclusiën als
welbooren mannen bevinden sullen te behooren. Ende in cas
van enich proces dat den ge[daec]h[d]e in persoon sal gaen en[de] blijven
in besloten hechtenisse ten vuijteijnde van der saecke,
ende versouct den baillij op alles ende elck point van dien
hem recht te gewerden.

Den ge[daec]h[d]e in persoon ontkenet den eijsch. Concludeert mitsdien tot
absolutie mitte costen ende indien zulcx in dronckenschap bij

scan 118 rechts, folio 113

hem mocht zijn geseijt 't welck hij nochtans nijet en weet renun-
chieert daervan mitsdesen.

Den baillij persisteert voor replijck bij zynen voorgaen[de] eijsch ende
conclusie en[de] zal 't selve bewijsen den rechten genouch
zijnde.

Den ge[daec]h[d]e in persoon persisteert voor duplijck bij zyn antwoord,
ende pertijen versoucken vonnis van welbooren mannen.

Welbooren mannen ordonneren pertijen te gaen bij goede mannen omme
te accorderen is't doenlick, ende indien zijluijden nijet en cunnen
accorderen sullen mannen recht doen naer behooren. Actum den
XV^{en} Meij 1XV^c acht en[de] negentich.

Rechtgeseten den XVIII^{en} Junij 1598
bij den substituijt baillij, Corn[elis] van Immerseel,
schout tot Lisse, Pieter Claesz. van [der] Son, Corn[elis]
Corsz. Warmont, Jacob Florijsz. Heemskerck, Borrit Dammasz.
van Griecken, Corn[elis] Dircxz. van Hout, Corn[elis] Florijsz Wassenaer,
Maerten Huijbertsz. Alckemade, Gerijt Claesz. Sgravemade,
Gerijt Gerloffsz., Willem Huijbertsz. van der
Plas, Jan Pietersz. Warmont en[de] Dammas
Jacobsz. Langevelt, welboren mannen.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout,
Hillegom, Lis, ende Voorhout, eij[sche]r van 's heren wegen in cas van delict,
beclaecht aen deser vierschaere Adriaen de Bondele van geboorte
van Merminige resorterende onder Putthen in Vlaenderen, gevangen
van denselven baillij. D'eij[sche]r zeijt ende de waerheijt is sulcx
dat den gevangen hem vervordert heeft onlangs geleden te commen
van Merminige voors[eijt] alhier in Hollandt zonder behoerlick pasport
daerover hij bij den luitenant van Barteleus van Buijren, drost
ende zijne Soldaten geapprehendeert en[de] in handen van hem eij[sche]r geleverd
is ende also 't selve is strijdende contrarie de placcaten
der heeren Staten, so concludeert den voors[eijde] eij[sche]r vuyten naem alsboven
dat den v[oor]s[eijde] gevangen zal werden gebannen vuyten lande van Hollant
en[de] Westvrieslant ende dat zijne goederen v[er]claert zullen werden v[er]beurt
ten proffijte van [de] heer ofte tot anderen etc.

Gesien bij Welbooren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis,
ende Voorhout den voorgaenden eijsch crimineel ten laste van Adriaen de
Bondele, jegenwoordich gevangen van den baillij der voors[eijde] Dorpen daer bij hij den-
selven beschuldicht dat hij van Merminige resorterende onder Puthen in
Vlaenderen in Hollant zonder pasport gecomen is, mitsgaders d in-
formatiën tot zynen laste verworven, zijne confessie buijten pijn
ende bande van ijzere bij hem gedaen. Ende oock zeeckere missive
bij de e[dele] gecommiteerde Raden van Staten aen hem eij[sche]r geschreven,
op alles lettende daerop in desen te letten stont, doende
recht vuyten naem ende vanwege de Hoge Overichheijt ende graeffelichen

scan 119 links

van Hollandt. Ordonneren den baillij denselven gevangen
vuijter hechtenisse te ontslaen, absolveren hem oversulcx van den-
selven eijsch, ende belasten den lantdrost Barteus van
Buijren, de penningen hem gevangen bij zijnen luijtenant ende zijne zoldaten
in zijne apprehentie offgenomen in specie costeloos ende
schadeloos te restitueren. Ende condemneren denselven
lantdrost in alle de costen ende mijsen van justitie welver-
staende dat denselven gevangen zoo lange zal blijven in hech-
tenisse ofte tenminsten voor de betalinge caveren
totdat deselve costen ende mijsen sullen sijn voldaan.
Aldus gewesen bij rechten ende bij twee van [de]selve geteijckent
opten XVIII^{en} Junij 1598.

C. van Immerseel   bij mij Cornelis Korstensz.

In jegenwoordich
J. Cortenbosch
1598

Harmen de Vries compareeren judicialiter inder vierschaere
heeft hemselven voor de voldoeninge van de costen en[de] mijsen
van justitie gestelt borge, en[de] heeft den voorn[oemde] Adriaen
de Bondele belooft den voorn[oemde] zijnen borge hier van t'ontheffen,
indempneren, costeloos ende schadeloos te houden, actum
ut s[upra].

C. van Immerseel   bij mij Cornelis Korstensz.

scan 119 rechts

In de plaets van Corn[elis] Huijbertsz.
 Corn[elis] van Immerseel en[de] voor Gerijt
 van Tiel Corn[elis] Florijsz. van Wassenaer.
 In de plaets van Immerseel Jacob Florijsz.
 In de plaets van Jacob Jacobsz. Lenert Frans-
 z. In de plaets van Doncker Jan Dircxz.
 van Zonnevelt.

1599 den XXV^{en} junij
 rechtgeseten bij den baillij, Dirck Maertsz.
 Dirck Arensz., Corn[elis] Jansz/, Jacob Jacobsz.,
 Corn[elis] Huijbertsz., Lenert Claesz, Gerijt
 van Tiel, Wouter Willems, Jan Jacobsz.
 Doncker, Willem Huijbertsz., Tonis
 Lenertsz., Gerijt Claesz. van Sgra-
 venma, ende Pieter van der Duijn al
 welbooren mannen.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijcker-
 hout, Hillegom, Lis ende Voorhout eij[sche]r van 't 's heeren wegen beclaecht
 aen deser vierschare Huijbert Sijmons. buijrman tot Voorhout,
 ge[daec]h[d]e in persoon. Den eij[sche]r zeijt ende de waerheijt is sulcx
 dat den ge[daec]h[d]e seeckeren tijt geleden hem vervordert heeft eenen
 Mees Pieterszoon, mede buijrman tot Voorhout voors[eijt]
 vuyjt seeckere querelen van seecker proces alsnoch
 ongedecideert hangende met een graeff opten
 heerwech gesocht heeft te invaderen zulcx dat
 hij Mees gedrongen was zijn wagen en[de] paerden
 te verlaten ende te vlieden vuyjte jurisdictie
 van Voorhout tot in Rijnsburch, gelijc hij ge[daec]h[d]e de voorn[oemde] Mees om de v[oor]s[eijde]
 saecke bij den eij[sche]r gedachvaert sijnde gedreijcht heeft om dieswille so hij seijde dat hij hem
 en[de] baillij gebracht hadde te deursteecken, Ende also
 t selve is openbaer gewelt, straet off weg-
 schenderije ende sulcx een saecke van quader
 consequentie die in een plaets van justitie
 nijet geleden mer ten ontsich ende exempele van
 allen anderen boosdoenders behoort gestraft te werden,
 soo concludeert den voors[eijde] baillij ende eij[sche]r vuyjten
 naem als boven dat den ge[daec]h[d]e bij vonnisse van welbooren
 man[n]en sal werden gebannen voor den thijt van thien
 jaeren vuyjten Lande van Hollandt en[de] Westvieslandt
 en[de] dat zijne ge[daec]h[d]es goederen verclaert sullen werden
 voor verbeurt. Ende in cas van enich proces dat
 ge[daec]h[d]e gecondemneert sal werden te gaen en[de] blijven
 in besloten hechtenisse ten vuyjteijnde van dier
 saecke, en[de] versouct hem recht te gewerden.

Den ge[daec]h[d]e versouct copie vuyjten eijsch en[de] alle 't gene daer-
 mede den baillij hem wil behelpen.

Welbooren mannen verlenen de ge[daec]h[d]e copie vuyjten eijsch
 en[de] ordonneren den ge[daec]h[d]e binnen twemael XXVIII uren te
 stellen cautie suffisant subject de vierschare voor 't
 't gewijsde van welbooren mannen ofte dat hij ge[daec]h[d]e anders
 sal gaen en[de] blijven in besloten hechtenisse ten vuyjteijnde vander
 saecke, actum den XXV^{en} junij 1599.

scan 120 links

Den ge[daec]h[d]e versouct dat den baillij sal sijn[e]eijsch bewijsen en[de] versouct tijt te XIII dagen.

Welbooren mannen verlenen den ge[daec]h[d]e sijne v[er]sochte tijt te XIII dagen.
Actum den XXV^{en} septembr[is] 1599.

De Vries vuyten naem van [de] ge[daec]h[d]e present dient van antwoord bij geschrifte. Den Baillij persisteert voor replijc bij zijnen gedaen eijsch en[de] conclusie. Actum den XXIX^{en} octob[ris] 1599.

Joncheer Andries van Thienen Baillij van Noortwijkerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eijsscher van 't 's heeren wegen beclaecht aen deser vierschaere Pieter Jeroenszoon, de zoon van Jeroen Pijper tot Noortwijkerhout, ge[daec]h[d]e in persoon. Den eij[sche]r zeijt ende de waerheijt is sulcx dat den ge[daec]h[d]e op dijnsdage na Pijnxster voorleden hem vervordert heeft op de werff van Maerten Joppen tot Noortwijkerhout met seeckere hantbooch te schieten, ende bij de huijsvrouwe van derselven Maerten Joppen aengeseijt sijnde dat hij daer vandaen ende op het sijn soude gaen schieten, opdat hij haere kinderen ofte schaepen nijet en soude quetsen heeft dies nijetjegenstaende evenwel weder omhooch geschoten ende sulcx de pijl omtrent haer deur nedervallende, is deselve opgestaen en[de] heeft de pijl gebroocken, en[de] weder gaen sitten sijnde op haer voors[eijde] drempel, is den voorn[oemde] Pieter Jeroensz omtrent deselve gecomen, seggende ghij

scan 120 rechts

sacramentse hoer, dat sal ick u wel vergelden, mitswelcken hij ge[daec]h[d]e genomen heeft de v[oor]s[eijde] hantbooch en[de] heeft de-selve op haer voors[eijde] drempel sittende vier mael geslagen, sulcx dat den v[oor]s[eijde] hantbooch aen stucken is gesprongen. Ende also 't selve is openbaer gewelt daervuijt een arger mitsdien de vrouwe swanger van kinde was stont te verwachten, ende sulcx een saecke van quader consequentie die in een plaetse van justitie nijet geleden mer ten ontsich van allen anderen behoort gestraft te werden. Soo concl[udeer]t den voors[eijde] baillij vuijten naem als boven dat den ge[daec]h[d]e bij vonnisse van welbooren mannen gebannen sal werden voor den tijt van thien jaeren te roeijen op de galeije, en[de] dat sijne goederen verclaert sullen werden voor verbeurt. Ende in cas van enich proces dat hij ge[daec]h[d]e gecondemneert sal werden bij provisije te gaen in besloten hechtenisse, en[de] versouct den baillij hem rechts te geworden.

De ge[daec]h[d]e excipiëren[de] sustineert alhier nijet justiciabel te sijn deur dien saecke nijet crimineel mer civijl is, en[de] sulcx ongehouden is te antwoorden, concludeert mitsdien tot absolutie mitte kosten.

De baillij antwoorden[de] zeijt also dese saecke is een actie in feijten dat hij gedaechde gecoucht sal werden so ten principale als op de v[er]sochte provisie t'antwoorden.

Den ge[daec]h[d]e persisteert voor repl[ijck] bij zijne exceptie, en[de] den eij[sche]r voor duplijc bij zijn antwoord.

Welbooren mannen rejecteren des ge[daec]h[d]es geproponeerde exceptie en[de] ordonneren den ge[daec]h[d]e zoo ten principale als op de v[er]sochte provisie ten naesten rechtdach te antwoorden.

Actum den XXV^{en} Junij 1599.

De vader voor den ge[daec]h[d]e versouct mits t'affwesen van zijnen zoon continuatie voor den tijt van een maent.

Den Baillij versouct deffault en[de] dat hij voorts sal mogen procederen bij inroupinge.

Welbooren mannen verlenen den gedaechde tijt te 14 dagen acten den 17^{en} Septembris 1599.

Welbooren mannen verlenen jegens den ge[daec]h[d]e deffault tot sulcken proffijte als naer rechte, ende ordonneren den baillij jegens den gedaechde te procederen bij inroupingen. Actum den XXIX^{en} octob[ris] 1599.

scan 121 links

Ad idem eij[sche]r contra Jan Lenertsz. tot Noortwijckerhout, ge[daec]h[d]e teneijnde hij zijne clachte bij hem gedaen over eenen Aernt Baerntsz. Schut tot Noortwijck verifière ofte hem deselve laet ontvallen met een boete van thien pont te XL groo[tt]en. Daertoe den eijscher concludeert mitte kosten.

Honser, vanwege den ge[daec]h[d]e excipieert, zeijt dat den eij[sche]r alhier sal werden verclaert sal werden alhier nijet ontfanckelick, en[de] volgens sijn eijgen eijsch civijl sijn[de], concludeert tot absolutie mitte kosten.

Den baillij antwoorden[de] zeijt dat het feijtlicken acten sijn de clachten, en[de] dat sulcx den ge[daec]h[d]e alhier justituabel is. Concludeert mitsdien tot rejectie en[de] dat den ge[daec]h[d]e gecon[demneert] sal werden ten principale t'antwoorden.

Honser persisteert voor repl[ijc] bij zijne exceptie, en[de] den baillij voor dupl[ijc] bij sijn antwoord en[de] v[er]soucken vonnis.

Welbooren man[n]en admitteren des ge[daec]h[d]es geproponeerde exceptie ende condemneren den eijscher in de kosten.

Ad idem eij[sche]r jegens Aernt Baerntsz. Schut tot Noortwijckerhout overge[daec]h[d]e, teneijnde hij hem van de voors[eijde] clachte laet kennen puijr en[de] innocent, op pene dat den voors[eijde] baillij jegens hem sal doen en[de] nemen zodanijgen eijsch en[de] conclusie als hij te rade vandien sal.

De Vries vuijten naem van den gedaechde versouct copie vuijten eijsch, Actum den XXV^{en} Junij 1599.

scan 121 rechts

Jeroen Adriaenz is bij man[n]en also hij van t bloet is ontslagen.

Den III^{en} decemb[ris] 1599
rechtgeseten in 't crimineel bij den baillij,
Harmen de Vries, schout, Borrit
Dammasz. van Griecken, Jan Corn[elis]z., Crijn
Cornelisz., Frans Claesz., Jan Pieter
Schouten, Maerten Jacobsz. Thimmerman,
Dammas Jacobsz, Dirck Jansz. van
Langevelt, Gerijt Gerloffsz, Arijen Jansz.

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijkenhout, Hillegom, Lis ende Voorhout eij[sche]r van 's heeren op ende jegens Gerijt Corn[elis]z. Admirael, jegenwoordich gevangen van denselven baillij, teneijnde denselven bij vonnisse van welbooren mannen gecondemneert sal werden omme ter scherper examinatie geleijt te werden, ende v[er]souct hem recht te geworden.

Welbooren mannen, gesien hebbende de informatiën vande baillij, mitsgaders de confessie van den gevangen ende desselfs ontkennisse hebben den baillij sijn v[er]souck ontseijt. Ende nijttemin verclaert de informatiën te houden voor bekent. Aldus gewesen bij welbooren mannen voors[eijt] opten III^{en} decembris 1599, en[de] is desen bij twee welbooren mannen geth[eijkent].

Harmen de Vries

bij mijn Crijn Cornelisz.

Den X^{en} decembris 1599 rechtgeseten bij den Baillij in 't crimineel.
Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijkenhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eij[sche]r van 's heeren wegen beclaecht aen deser vierschare Gerijt Cornelisz. Admirael van Noortwijkenhout jegenwoordich gevangen van denselven baillij. Den eijsscher seijt ende de waerheit is sulcx dat, alhoewel volgens de wet goodes den anderen belast met te gehoorsamen haer ouders ende deselve te eren ende respecteren zonder deselve te vergrammen veelmin een quaet opgesicht te geven. Desen gevangen daerop alleen nijet lettende mer 't selve geheel terugge stellende hem vervordert heeft gehad als no-toir ende al de werelt bekent is seeckeren tijt geleden sijn mijn vleijselicke vader met een blooten opsteecker te grieven ende sulcx een snede in sijn aengesicht te geven te gelijk hij

122 links

gevangen op dijnsdage nae Noortwijckerhouter kermis lestleden een jaer, den hont van Jan Ewoutszoon Duijnmeijer tot Noortwijckerhout (die met sijn meester aen 't dorp gelopen was) lockende met een opsteecker heeft deurstoten, sulcx hij mede Pieter Corneliszoon den Hartoch wonende in de jurisdictie van Noortwijck, seeckeren tijt geleden (comende gaen vuyt sijn Landt, opten Heerwech) ontmoetende, denselven sonder eenijge woorden met sijn hant desselfs hoet van sijn hoofd ende daernaer met een stock op sijn arm geslagen heeft gehad, ende naer hem gevangen bij denselven gevraecht was waeromme hij sulcx was doende, heeft hij geantwoort dat hij Pieter soude wederom gaen, gelijk hij deur vreesse ende omme te verhoeden meerder quaet gedaen heeft. Gelijk hij gevangen oock in den voorleden zomer Corn[elis] Jacob Claes Foppenszoon lopende met meer andere kaatsen opte werff van sijnen broeder Crijn Japen, met een blooten opsteecker in de hant comen aftensschen is betalinge van een halve Coninx daler, alhoe wel denselven hem nijet schuldich en was, mer souckende alleenlick 't war. Gelijk hij mede vrijdage voor Noortwijckerhouter kermis lestleden 's morgens geheel vroeck gecomen is ten huijse van des voors[eijde] Corn[elis] moeder, zeggende waer sijt ghij, ende sulcx bij de voors[eijde] Corn[elis] getart sijnde alhier, ende hem gevangen gevraecht sijnde wat sijn begeeren was, heeft geantwoort dat hij quam om de halve Coninx daler die hij hem schuldich was, ende daer jegens bij denselven geantwoort sijnde dat hij hem nijet schuldich was ende soo hij hem ijete schuldich hadde geweest dat hij hem over lange soude betaalt gehad hebben, heeft hij gevangen aldaer terstont vuytgetrocken een opsteecker, alhoewel hij een halff lansgen in de hant hadde, zeggende jegens des voors[eijde] Corn[elis] zuster die 't gene voors[eijde] is aenhoorde ghij sacramentsche schijtcont ghij sijt mijn mede noch drie conijnen schuldich ende ghij weet wel waer off, vougende voorts daer bij ic sweer u zoo menijgen eedt als ic haren op mijn heeft hebbe ghij en sult geen maent voor gaen wacht u zoo ghij wilt, sulcx hij vorder drie ofte vier weecken voor vastenavont Jorijs Janszoon, de zoon van Jan Ewoutszoon, duijnmeijer sijnde in 't fretteren jegens sijn wille een coppel conijnen ontnomen heeft gehad, ende denselven naer huijs loopende om een stalen booth ende hem gevangen volge ende achterhalende opten heerwech heeft begeert restitutie

scan 122 rechts

van deselve conijnen die hij gevangen eerstelicken weijgerde, ende ter antwoord gaff dat hij was opten heerwech ende zo hij Jorijs 't hart hadde dat hij hem wat soude misdoen, ende denselven Jorijs hem gevangen evenwel volgende heeft eijntel[icken] de voorseijde conijnen weder becomen. Gelijck hij mede omtrent een vierendeel jaers geleden voor de huijsinge van Corn[elis] Jeroenszoon, waert tot Noortwijckerhout met een opsteecker ende halff lansgen in de hant opten heerwech staende ende schermen[de] langen tijt, naer Jan Huijbertszoon But menende naer huijs te gaen, geworpen heeft gehad, ende sulcx denselven t'ontzeggende dat hij buijten hem gaen wilde, is hij gevangen naer denselven toen getreden, stotende hem met het plomp voorde halve lancie op sijn borst, ende de voorn[oemde] But deselve halve lancie grijpen[de] ende met hem gevangen onder de voet vallende, heeft hij gevangen denselven met een opsteecker in sijn borst gequestst, zulcx hij oock ten dage van sijne apprehensie ten huijse van Corn[elis] Jeroenszoon voors[eijt] van de dienstmaecht aldaer begeert heeft betalinge van een pont Vlaems dat hij seijde dat deselffde hem schuldich was, nemende in sijn hant een half lansgen ende seggende off ick stoot datter deur. Gelijck hij mede met een gespannen stalen boge ten selven dage opte werff van [de] voors[eijde] waert geseten heeft ende de selve hem affhandich gemaect sijnde heeft daernaer met een halff lansgen ende een opsteecker voor de deur van de voors[eijde] waert gaen staen schermen, en[de] Claes Sijmon Gerijtszoon, desselffs gevangens cousijn buijten comen[de] en[de] seggende in effectie van woorden, neeff steeckt op het mes, heeft hij gevangen sonder meer woorden hem naer 't lijff gesteecken, die hij ten waere hij 't selve hadde ontweecken ongetwijffelt gegrief, ja 't leven genomen soude hebben. Blijckende alle 't selve zoo eensdeels bij des baillijs deuchdelicke informatiën bij hem tot laste van [de] gevangen verworven als de confessiën bij hem buijten pijn en[de] bande van ijsere gedaen. Ende alsoo alle 't selve sijn forfaiten openbaer gewelden, wech- ende straetschenderiën, daervan den gevangen sijn professie es maeckende, dewelcke in plaetse van justitie nijet geleden mer ten ontsich van alle andere (principalen ten regarde van 't feijt bij hem bedreven aen sijn vader) behoort gestraft te werden. Soo concludeert den voors[eijde] baillij dat den gevangen gecond[emneer]t sal werden bij vonnisse van welboorn mannen gebracht te werden ter plaetse daer men gewoon is den boosdoenders te straffen en[de] justitie te doen ende dat hij aldaer deur den scherprechter sal werden gexecuteert mette swaerde, datter de doot naer volcht ende dat sijne gevangens goederen verclaert sullen werden verbeurt en[de] geconfisceert ofte tot andere zodanijche hooft ende lijffstraffe als welbooren mannen naer exigen[tie] van de voors[eijde] saecken en[de] de gelegentheijt van dien bevinden sullen te behooren ende versouct den baillij hem rechts te geworden.

scan 123 links

Welbooren mannen gehoort 't versouck van de vader van den gevangen, hebben de gevangenisse van denselven gevangen gecontinueert van huijden een maent, mits bij den vader voldoende volgens sijne presentatie de montkosten geduijren[de] deselve maent van deselven gevangen. Actum en[de] desen gewesen bij welbooren mannen opten X^{en} decemb[ris] 1599, en[de] ten oorconde desen bij twe van deselve getheijkent.

Maerten Jacobsz.
Bangenels

Bij mijn Crijn Cornelisz.

Welbooren mannen gehoort hebbende andermael 't versouck van [de] vader van den gevangen, hebben de gevangenisse van denselven gecontinueert van huijden noch een maent, mits bij den vader van denselven voldoende aen den chipier daechs voor de montkosten zes st[uiver]en en[de] dat van weeck te weeck. Ende ingevalle middeler bij denselven in de saecke nijet en wort voorsien, dat welbooren mannen de voors[eijde] maent geëxpriereert zijnde in der saecke ten principale zullen sententiëren. Actum ende desen gewesen bij welbooren mannen opten VII^{en} ja[nua]rij 1600 en[de] ten oorconde desen bij twe van [de]selve geth[eijkent].

Bij mij Crijn Cornelisz.

Jacob Florisz. Heemskerck

Gesien bij Welbooren mannen van Noortwijckerhout Hillegom, Lis ende Voorhout den voorgaenden eijsch crimineel bij den baillij der voors[eijde] dorpen ten laste van Gerijt Cornelisz. Admirael, jegenwoordig gevangen van denselven baillij overgeleijt, mitsgaders d'informatiën bij den baillij t'sijnen laste verworven ende desselffs confessiën buijten pijn en[de] bande van ijzere bij hem gedaen, hebben denselven gevangen meer genegen sijnde tot gratie dan tot rigeur van justitie ter saecke van [de] delicten hem bij den voors[eijde] eijsch te laste gelegd, gebannen ende bannen hem mitsdesen voor den tijt van vier jaeren, huijden innegaende op de galeije, ende ontseggen den baillij sijnen vorderen eijsch. Aldus gewesen bij Harmen de Vries, schout, Borrit Dammasz. van Griecken, Jan Corn[elis]z., Crijn Corn[elis]z. van Voorhout, Maerten Jacobsz., Jacob Florijsz. van Heemskerck, Jan P[iete]r Schouten van Lis, Jacob W[ille]m Oringen, Frans Claesz., Corn[elis] Jacobsz. Voochgen van Noortwijckerhout, Gerijt Gerloffsz., Arien Jansz.

scan 123 rechts, folio 118

ende Dirck Jansz. van Hillegom, al welbooren
mannen, ende in opene vierschare gepronunchieert
opten XXI^{en} januarij a[nn]o1600, ende is desen bij twe van [de]-
selve welbooren mannen geth[eijkent].

bij mij Crijn Cornelisz.

Harmen dji Vrijes
Schuet van Vorhout

Rechtgeseten bij den baillijs substituijt
van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis
ende Voorhout, Corn[elis] Jeroenszoon,
Jan Corn[elis]z., Jacob Meesz., Corn[elis] Arien Jansz.,
Willem Huijbertsz., Henric Pietersz., Frans
Claesz., Dammas Jacobsz., Maerten
Jacobsz. Thimmerman, Corn[elis] Florijsz.,
Cornelis Jansz., Arien Jansz.
en[de] Claes Huijgensz. al welbooren
mannen.

Johan van Heusden, substituijt vande baillij van
Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eij[sche]r van
's heeren wegen beclaecht aen deser vierschare Pieter Jansz.
vuijt het Landt van Luijck, van geboorte van een dorp
genaemt Teus bij Limborch, ofte hoe hij anders
bij name ofte toename mach sijn genomt, jegenwoordich
gevangen van [de]selven baillij. Den eij[sche]r zeijt in den
naem als boven dat den gevangen seeckeren tijt geleden
hem vervordert heeft vuijt Brabant (wesen[de] vijanden lant)
alhier te Lande te comen zonder pasport, zulcx hij mede
geduijrende den tijt dat alhier te lande heeft geweest,
wesende den tijt van drie weecken, gesonts lichaems
heeft gaen bedelen, alles contrarie de placcaten van [de]
Heeren Staten op 't stuck vandien geëmaneert. 't Welc
zulcx in een plaetse van justitie nijet behoort geleden
nochte getollereert te werden mer ten exempele van
allen anderen behoort gestraft te werden, soo concl[udeer]t den
v[oor]s[eijde] baillij dat den voorn[oemde] gevangen bij von[n]isse van
welbooren man[n]en sal werden gecond[emneer]t dat hij openbaerl[icken]
bij scherprechter sal werden gegeesselt en[de] zjn leven lang vuijtenlande van Hollant ende Westvrieslant sal werden
gebannen ofte anders
voor den tijt van thien jaeren sal werden gebannen opter

scan 124 links, folio 118v

galeije te roeijen. Ofte tot anderen alsulcken fijnen
en[de] conclusien als welbooren man[n]en bevinden sullen te behoren
en[de] dat met confiscatie zijnder goederen.

Welbooren mannen gehoort hebbende den voorgaen[de] eijsch crimineel
bij den substituijt van den ballij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhout, eij[sche]r van 's heeren wegen gedaen ten laste van Pieter Jansz.
vuijt het Lant van Luijck van geboorte van een Dorp genaemt
Teus bij Limborch, ofte hoe hij anders bij name off toename
mach sijn genomt, jegenwoordich gevangen vande denselven baillij
ende gehoort desselffs goetwillige confessiën bij hem buijten
pijne ende bande van ijsere gedaen, hebben denselven gebannen
ende bannen hem mitsdesen voor den tijt van vijff jaeren, huijden
innegaende, vuijten lande van Hollant ende Westvrieslant,
zoo verre hem de palen van die vuijstrecken[de] sijn. Te ruijmen
des baillijs jurisdictie binnen 's daechs zonneschijn ende
d'andere Landen binnen acht dagen, ende dit alles op pene
van meerder straffe. Aldus gewesen bij den
welbooren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout,
als etc. opten VII^{en} julij 1600 en[de] ten oorcon[de]
desen bij twe van deselve geth[eijkent]
bij mij Cornelis IJezaecken   Claes Huijghense van
Hout

Johan van Heusden, substituijt vande baillij van Noort-
wijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eij[scher] van 't 's heeren
wegen, beclaecht aen deser vierschare Corn[elis] Jeroensz.
van de A wonen[de] binnen Leijden, ofte hoe hij anders
bij name ofte toename mach sijn genomt, jegenwoordich
gevangen van [de]selven baillij. Den eij[sch]er zeijt ende de
waerheijt is sulcx dat den v[oor]s[eijde] gevangen hem vervordert
heeft te meermaelen gesonts en[de] ledichs lijffs bij de
huijsen te gaen bedelen.

scan 125 rechts

... verso XXI
etc.

Johan van Heusden, substituijt van Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de] Voorhout, eij[sche]r van 't 's heeren wegen, beclaecht aen deser vierschare Without Hinder, Schotsman, eertijts soldaet onder de compagnie van Sr. Willem Edmond, ofte soo hij anders bij name off toename mach zijn genomt, zijn gevangen. Den eij[sche]r zeijt ende de waerheijt is sulcx dat den voors[eijde] gevangen onlangs geleden hem vervordert heeft binnen der stadt Amsterdam te gaen gesonts lichaems bedelen, zonder consent, daerover bij eenijge toesienders aldaer is aengesproocken ende gewaerschout. Dies nijetjegenstaende en[de] op 't selve nijet achtende evenwel in cleijn-achtinge vandien, en[de] 't selve terugge stellen[de], hem vervordert heeft binnen derselver stede andermael te gaen bedelen, mit welcken hem aldaer op nijeus 't selve es ontseijt, op peene als in den placcate, alles blijkende bij 't gene op zijn gevangens pasport es geth[eijkent] ende geschreven, waer naer hij gevangen hem van daer begeben heeft ten platte lande en[de] aldaer weder op nijeus heeft gaen bedelen, zulcx dat hij daerover in des eij[sche]rs bedrijff bij den Rooden Roeden dienaers es gevangen en[de] den eij[sche]r in handen gestelt. Ende alsoo alle 't selve is strijden[de] jegens 't placcaet der Heeren Staten op 't stuck vandien geëmaneert, en[de] mitsdien in een plaetse van justitie nijet behoort te werden geleden mer ten exempele van allen anderen behoort te werden gestraft, soo concludeert den voorseijde eijscher vuyten naem als boven dat den gevangen bij von[n]isse van welbooren mannen zal werden gecond[emneer]t in besloten hechtenisse deur den scherprechter gegeesselt te werden. Dat hij voorts zal werden gebannen uijten lande van Hollandt en[de] Westvrieslandt ende dat hij deselve binnen twe dagen zal ontruijmen en[de] dat voorts zijne gevangens goederen verclaert zullen werden verbeurt, en[de] geconfisqueert ten profijte vande heer, ofte tot anderen, etc.

Gesien bij welbooren mannen van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, den voorgaen[de] eijsch crimineel ten laste van Without Hinder, Schotsman, ofte hoe hij anders bij name ofte toename mach zijn genomt, bij den substituijt van [de] baillij der v[oor]s[eijde] dorpen gedaen, mitsg[ader]s het pasport van [d] zelve gevangen en[de] 't gene opter marge vandien binnen der Stadt Amsterdam ges[chrev]en is, hebben denselven gevangen, meer genegen zijnde tot gratie dan tot rigeur van justitie, gebannen ender bannen hem mits desen voor den tijt van een jaer uijten

scan 126 links

lande van Hollandt en[de] Westvrieslandt, belasten[de] hem de vier dorpen t'ontruijmen binnen sonneschijn en[de] d'andere landen binnen drie dagen, ende ontseggen den baillij zijnen vorderen eijsch. Aldus gedaen ende gewesen bij Harmen de Vries, schout, Dirck Dircxz. Thimmerman en[de] Jan Dircxz. van Zonnevelt van Voorhout, Cornelis van Immerseel, schout, Corn[elis] Jeroensz. van Swanenburch, en[de] Henrick Ariensz. Langevelt van Lisse, Cornelis Jansz., Dammas Jacobsz. Langevelt, Arien Jansz. Langevelt, ende Claes Huijgensz. van Hout, van Hillegom, Willem Jansz van [der] Plas, Willem Claesz van Steenvoorde en[de] Eeuwout Willemsz van Poockendam van Noortwijckerhout, welbooren mannen, opten XII^{en} decemb[ris] 1600, en[de] ten oorconde desen bij tve vande zelve geth[eijkent].

C van Immerseelsz.   bij mij Dirck Dircxz.

scan 127 rechts

schout van Voorhout in de
plaets van Dirck Dircxz.
den XXIII^{en} martij 1595

Den X^{en} martij 1595
rechtgeseten bij joncheer Andries
van Thienen, baillij, P[iete]r Corn[elis] V[er]duijn,
G[erij]t Gerloffs van Brero, P[iete]r Maertsz.,
Tonis Lenertsz. van Tetroe, Corn[elis] Jacobs-
z., Corn[elis] Florisz. Wassenaer, Jan Jacobs-
zoon van [der] Leth, Jacob Florisz. Heemskerck,
Willem Woutersz. van Leth, Gijsbert
Dircxz. van Zonnevelt, Dirck Dircxz.,
Claes Maertszoon van Sgravemae
en[de] Dirck Thonisz.,
al welbooren mannen.

Joncheer Andries van Thienen,
baillij van Noortwijckerhout, etc.,
eij[sche]r van 't 's heren becl[echt] voor deser
vierschare Jan Henricxz., gebooren
van Weesp en[de] Zweijn Gaenderts-
z., geboren vuyt Noorwegen, in een
plaets genaemt Eenes, beijde
schippersgesellen, ofte hoe zij
anders met naeme off toename
mogen sijn genomt. D'eij[sche]r zeijt
dat zij gevangens op woonsdage
den I^{en} martij voorleden gecomen
zijn ten huijse van den schout
van Hillegom, wesende droncken
ende vol, begeven[de] getapt te
hebben is hemluiden getapt
twe kannen biers diewelcke
zij betaelden en[de] naerdatt den v[oor]s[eijde] Jan H[enri]cxz
achterlach en sliep en[de] daer noch
een kan oversgetapt met twe beschuijtgens
gereijct werden bedragen[de] 't samen drie groot.
Is daernaer bij den schout
geweijgert hemluiden vorder
te tappen, zeggen[de] ghij hebt
genouch, betaelt u lach en[de]
gaet heen, ick mach u te
nacht nijet laten, waerop
den voors[eijde]

scan 128 links

Noorman zeijde ick hebbe
 mijn lach betaelt, heeft den
 schout geseijt t'is van drie
 groot te doen, nemen[de] mitsdien
 bij de naren en[de] setten[de] hem voor
 deur. Is denselven gelopen
 nae de schuij daer den
 voornoemde Jan lach en sliep, hem
 wecken[de] zijn zij beijde weder
 tot voor de deur gecomen
 al waer den schout staen[de],
 heeft den voorn[oemde] Jan Henricxz.
 trecken[de] het mesch dat de
 voornoem[de] zijn medegesel op 't
 lijff hadde, vuyjttreckende, stotende daer-
 mede den schout naer 't lijff
 zulcx dat hij gedrongen was
 de deur te kiezen, waer-
 naer den v[oor]s[eijde] Jan Hennricxz.
 den v[oor]s[eijde] sijn medegesel sijn
 mesch behandicht hebben[de]
 heeft denselven met sijn mesch
 in den deur gesneden, seggende
 comter vuyjt. Hebben
 daernaer siende dat den
 schout in huijs bleeff, zijn
 in den thuijn geclom[m]en hebben
 aldaer moetwillichlicken
 twe Vlaemsche abelen staen[de]
 in den thuijn ofgesneden,
 't welck bij den schout gesien
 sijnde heeft metten schout
 van Voorhout met enijge
 gebuijren heml[uijden] geapprehendeert
 en[de] ten waere zulcx gedaen
 hadde geweest zouden
 ongetwijffelt in haer boosheijt
 voorts gegaen hebben. Ende al sulcx
 't selve zijn saecken van quade
 consequentie die in plaetsen
 van justitie als wesen[de] openbaer
 geweld, fortse en[de] groote
 insolentiën nijet geleden mer
 ten exemple van allen anderen
 behooren swaerl[ick]

scan 128 rechts

gestraft te werden. So concludeert
den v[oor]s[eijde] baillij dat zij gevangens
bij von[n]isse van welboren man[n]en
gecond[emneer]t zullen werden gebracht
en[de] geleijt te werden ter plaetse
daer men den boosdoenders straft
en[de] aldaer strengelicken bij den
scherprechter gegeesselt
te werden en[de] vorder voor den
tijt van zes jaeren gebannen
vuijte jurisdictie van [de] voors[eijde]
baillij
mit confiscatie van
haere goeden, en[de] versouct
hem recht te geworden.

Welbooren man[n]en gesien den voors[eijde] eijsch crimineel
tot laste van [de] v[oor]s[eijde] gevangens ende haere eijgen confessie
hebben d'selve meer genegen zijn[de] tot gratie dan
tot rigeur van justitie, gebannen elcx voor den tijt
van een jaer vuijte jurisdictie van [de] voorseijde baillij
en[de] d'selve te ontruijmen binnen 's daechs sonneschijn
mit v[er]bodt van geduijren[de] den v[oor]s[eijde] tijt de voors[eijde]
jurisdictie nijet te frequenteren op meerder straffe.
Actum den X^{en} martij 1595.

scan 129 links

Joncheer Andries van Thienen,
 baillij van Noortwijckerhout, etc.,
 eij[sche]r van 's heren wegen becl[aecht]
 voor deser vierschaere Engel
 Engelsz. ende Weijntgen Claes-
 dr., beijde wonen[de] tot Lisse,
 ge[daec]h[d]en. D'eij[sche]r zeijt ende
 de waerheijt is sulcx dat
 also volgen[de] de goddelicke,
 natuurlicke en[de] beschreven rechten
 in de heijligen echten staet als
 in eene ordeninge Godes tot
 eerlick onderhout en[de] verbrij-
 dinge des menschelicken geslachts
 ingestelt tusschen dengen die
 malcanderen in bloede ofte swa-
 gerschap binnen seeckere grade
 zijn bestaen[de] verboden is huwel[ick]
 te contracteren. De voorseijde ge[daec]h[d]ens
 dies nijetjegenstaen[de] als den anderen in grade bestaen[de] hen
 v[er]vordert hebben gehadt eerst
 metten anderen in huijshouinge
 te treden zonder wettel[ick]
 getrouwt te zijn, waernaer sijl[uijden]
 aen [de] camere van [de] reeckeninge ver-
 socht hebben gehadt approba[ti]e
 en[de] dat henl[uijden] gegunt zoude
 werden dat zijl[uijden] mitten anderen
 in huijshouinge zouden mogen
 blijven. Is henl[uijden] 't selve bij de
 camere afgeslagen en[de] belast
 dat zij mitterdaet van den
 anderen zouden v[er]trecken, hebben
 vorder op 't selve nijet
 achten[de] boven 't voors[eijde] v[er]bodt
 omtrent den tijt van drie jaeren
 mitten anderen huijsgehouden
 en als man en[de] wijff geconver-
 seert. Ende also alle 't selve
 zijn saecke van seer quaden conse-
 quentie die in een plaetse van
 justitie nijet geleden mer ten
 exempele van allen anderen

scan 129 rechts

bloet schenders gelijk dese ge[daec]h[d]en
 zijn als hij Engel converceren
 bij de huijsvrouwe van sijn over-
 leden oom, behoort gestraft te
 werden. Soo concludeert den
 v[oor]s[eijde] ballij en[de] eij[sche]r vuijten nae[m]
 als boven dat zij ge[daec]h[d]en [doorgestreep: haer]
 bij von[n]isse van welbooren mannen
 haer leven lang zullen werden
 geban[n]en vuijttten lande van Hol[lan]t
 mit confiscatie van haere
 goeden ten behouve van [de] heer ofte tot anderen alsulcken fijnen en[de] conclusiën als welbooren
 man[n]en bevinden zullen te behoren,
 en[de] versouct hem recht te ge-
 werden.

Adriaen Gael als procuratie hebbende van [de]
 ge[daec]h[d]en onder protestatie dat hij
 alsulcke personen nijet
 en begeert te dienen die met
 voordacht al sulcke huweli[ckse] sele
 vereren als desen eijsch mentioneert.
 Dan de ge[daec]h[d]en zeggen voor excuse en[de] onder expresse tes-
 tatie van nijet te Litis consistieren dat also sijl[uijden] over zeven
 jaeren geleden naer alle behoerl[icke] proclamatiën zonder enijge
 oppositie ter contrarie bij de magistraten van Haerlem zijn
 getrouwt geweest, nijet v[er]staen[de] de v[er]boden graden deur
 simpelheijt, rusticiteijt en[de] erreur en[de] gemerct de
 doctoren en[de] beschreven rechten zeggen dat indien ijem[an]t
 ter goeder trouwen openbaerl[ick] voor de magistraet
 rechte state v[er]gadert deur erreur en[de] onwetenheijt
 en[de] daernaer heml[uijden] gedenunchieert wert de consan-
 guiniteijt offte namaschappe ende nijetjegenstaen[de] dien
 hebben daerinne gepersevereert, zo sijn sijl[uijden] nochtans
 te excuseren van [de] penen van de wetten daer toe gestatueert.
 Inl. clar. in lib. s. recept. sententrar § incestus
 ma contra ... meer zijl[uijden] hebben penit[enti]ën gedaen en[de] met
 een ewich hadieu gescheijden sijn en[de] daeromme oock metten
 officier van Haerlem aldaer zij getrouwt zijn van de baeten
 zijn geaccordeert en[de] getranscigeert voor date van [de]
 citatie alhier in questie , als hebben[de] de preven[tie] zulcx
 expieren[de] ende proponeren d'exceptie van transactie en[de]
 litis fenite⁹ concludeert tot absolutie van [de] instan[tie],
 leijt over twe munimenten.

⁹ lits fenite: lees litis finite: de zaak beëindigen

scan 130 links

Den Baillij antwoordende opte exceptie concludeert tot rejectie van [de]selve exceptie en[de] persisteert bij zynen gedaen eijsch en[de] conclusie. Daerbij vougen[de] dat de redenen vuyten rechten alhier gealleg[eer]t in't vonnisse geen plaets en hebben also zijluijden in cleijnachtige van [de] Hoge Overichen die alsulcke houwel[icke] v[er]gaderingen alhier inde Landen bij forme van politie expressel[ick] hebben verboden, evenwel nijet-jegenstaende 't verbot bij de hoge e[delen] Haerl[em] gedaen, moetwillichlicken in 't voors[eijde] huijshouden tot noch toe hebben blijven zitten, en[de] oversulcx den offichier van Haerlem waarmede zij gezien 't voors[eijde] delict gecomposeert hebben nijet van v[er]mogen is, dat zulcx zonder advies ofte sententie van mannen te doen en[de] v[er]geven.

De ge[daec]h[d]en replijcerende persisteren bij haer exceptie also zij p[rese]nteren te verclaeren bij eede dat zij van alle alsulcke verbot nijet en weten en[de] veel men bij mijn heer de baillij daarvan geinsinueert zijn, mer ter contrarie ten aensien van [de]selven baillij binnen desen dorpen hebben geresideert deur ignoran[tie] van alsulcke apostille.

Den Baillij dupliceren[de] persist[eer]t en[de] zeijt indien pertijen opte apostille willen staen dat de apostille zulcx nijet en is houden[de] als hij in zyn repl[ijck] heeft geposeert hem dach geg[unt] zal werden tot over XIII dagen omme 't selve breder te doen blijcken.

De ge[daec]h[d]en persisteren bij haer ignorantie etc. no insinuatie, en[de] v[er]soucken pertijen recht.

Welbooren man[n]en rejecteren de ge[daec]h[d]ens gep[ro]poneerde exceptie en[de] consenteren hen ten principale te antwoorden 10-3-95

Adriaen Gael constitueert hem appellant of reformant aen [den] Hove van Hollant.

Den Baillij v[er]souct recht ten principale – 24-3-95

Adriaen Gael v[er]souct dat saecke v[er]cl[ae]rt zal werden civijl, verstaen de saecke civijl.

Welboren mannen ordonneren pertijen te gaen bij goede man[n]en omme de saecke te accorderen is 't doen[de] binnen veerthien eerstcomen[de] dagen. Gebieden nijetemin de ge[daec]h[d]en van [de] anderen te scheijden (zo 't selve nijet gedaen en is) binnen XXIII uren, interdiceren heml[uijden] nae date van dien midden anderen weder in huijshoudinge te treden op pene van gestraft te werden naar innehouden van [de] placaten.

Actum den 24-3-95.

scan 131 rechts

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lijs en[de] Voorhout, eij[sche]r van 's heeren wegen, becl[aecht] voor deser vierschare Marij-tgen Henricxdr., gevangene, ofte hoe zij anders bij name of toe-name mach zijn genomt. Ende zeijt haer aen dat sij vijf Jaeren lanck in onechte met eenen Jorijs Gerijtsz. geconverseert en[de] bij denselven een kint geteelt heeft contrarie d'ordonnantie van [de] politiën, heeft voort mitem selven d'voors[eijde] tijt gesont lichaems wesende, lopen bedelen. Ende enijge diveriën gepleecht gelijck oock enijge goeden die sij mitten v[oor]s[eijde] Jorijs gestolen heeft ten tijde sij geapprehendeert werden bij haer bevonden sijn. Ende also 't selve sijn saecken van quaden gevolgen die in een lant van justitie nijet en behooren geleden maer ten exem-ple van allen anderen [doorgestreept: behooren] gestraft te werden, soo concludeert den v[oor]s[eijde] baillij dat d'voorseijde gevangene bij u mijn e[dele] heeren von[n]isse gecond[emneer]t sal werden gebracht te werden ter plaetse daer men den boosdoenders straft en[de] dat zij aldaer bij scharprechter an der galge sal werden gehangen en[de] metter coorde geworcht tot datter de doot na volcht en[de] dat haer gevangen goeden vercl[aer]t sullen werden verbeurt ten proffijte van [de] heer ofte tot andere al sulcke arbitrale straffe en[de] correctie als den placate vande e[dele] Heeren Staten en[de] d'ordonnan[tie] van [de] politiën daerop gemaect dat mede zijn brengen[de] etc. mit confisca[ti]e als vooren.

scan 132 links

Gesien bij welbooren mannen den eijsch crimineel
bij Johan van Heusden gesubstitueert van [de] baillij
overgeleijt tot laste van Marijtgen Henricxdr.
gevangene ende haere eijgen confessie in
judicio voorgelesen, bewegen sijnde door haere
joncheijt ende oock meer genegen sijnde tot gratie dan
tot rigeur van Justitie, hebben de v[oor]s[eijde] gevangene
gebannen vuijt dese jurisdictie en[de] den lande van Holl[an]t
zo weide hen de paelen vandien zijn vuijstreckende, voor den thijt
van zes jaeren, d'voorseijde jurisdictie te ruijmen
binnen daechs sonneschijn ende den lande van Holl[an]t
binnen drie dagen, ende confisqueren haere
goeden ten proffijte van [de] heer, ontseggen den v[oor]s[eijde]
baillij sijne vordere eijsch opten voors[eijde] gevangene
gedaen. Actum den VIII^{en} octobris 1599.

scan 132 rechts

Crimineel rechedach gehouden den XXV^{en}
januarij 1596 bij den

baillij *renvooi* Corn[elis] van Immerseel, Jacob W[ille]m Onijgen, ...
Henrick P[ieter]sz., W[ille]m Huijbertsz., Corn[elis] Jacobsz., P[iete]r Maertsz.,
Teunis Lenertsz., Corn[elis] Lenertsz., P[iete]r Claesz. van [der] Zon,
Frans Claesz., Gerijt van Tiel en[de] Jan Jacobsz. Doncker.

Den gevangen v[er]souckt
genade]

Joncheer Andries van Thienen, baillij
van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis en[de]
Voorhout, eij[sche]r van 's heeren wegen in
cas van delict, beclaecht aen deser
vierschaere Teunis Jansz., geboren
van Leijden, jegenwoordich gevangen
van denselven baillij, off hoe hij
anders bij naeme off toenaeme
mach sijn genomt. D'eij[sche]r zeijt ende
de waerheijt is sulcx dat hij
gevangen hem vervordert heeft
twe jaeren lang gesonts lichaem
ende sulcx als vagebont te lopen
bedelen ten platten lande, jae
dat erger is noch zedert date
van den placcate nu onlangs
op 't stuck vandien geëmaneert,
zo hij vorder dies nietje-
genstaende van quaet tot
erger gaende hem vervordert
heeft gehad op woonsdage
den XVII^{en} januarij lestleden,
daechs voor zijne gevangnisse
in den aventstont mit een die
hij gevangen nomt Claes Jansz.
van Haerlem van geboorte. te
lopen woninge aen ende off alhier
inden dorpe van Voorhout, hem
vuijtgevende voorre Roeden dieners,
stoten[de] en[de] slaende op de deuren
begevende inne te wesen dreijgen[de]
de goede luijden te slaen en[de]
smijten haer affdwingen[de] gelt zoo hij mede metten v[oor]s[eijde] Claes tot seeckere
plaetse inne geslagen heeft gehad
de glasen gel[ijck] hij mede op den dach van sijne ap-
prehentie verscheijden moetwille bedreven
heeft, sijn alle selve met sulcx
openbaer fortse en[de] geweld, alles
naeder blijckende bij des gevangens
eijgen confessie ende de infor-
matiën tot zijnen laste verworven.

scan 133 links

Wesende alle 't selve saecke van
 zeer quaden gevolge die in een
 plaetse van justitie nijet geleden,
 mer ten exempele van allen anderen
 behoort gestraft te werden,
 soo concludeert den v[oo]rs[eijde] baillij
 vuyten naeme als boven dat den
 v[oor]s[eijde] gevangen zo ter saecke dat
 hij als vagebont gelooopen heeft
 gehad als ter cause van 't v[oor]s[eijde]
 geweld en[de] fortse sal werden
 gecondemneert gebracht te werden
 ter plaetse daer men den quat-
 en[de] boosdoenders gewoon[lick] is te
 straffen ende aldaer tusschen
 hemel en[de] aerde aen der galge
 gehangen en[de] metter coorde
 verworcht te werden sal tot
 datter de doot nae volcht en[de] sijne
 goeden v[er]cl[ae]rt voor v[er]beurt ofte
 tot andere alsulcke hoofd- en[de]
 lijffstraffe als welbooren man[ne]n
 bevinden sullen te behooren
 ende v[er]souct hem recht te ge-
 werden.

Gesien bij welboren mannen van etc., den voorgaen[de] eijsch
 crimineel bij den baillij tot laste van Teunis Jansz.,
 zijn gevangen, overgeleijt, mitsgaders d'informatiën
 tot sijnen laste verworven en[de] zijne eijgen con-
 fessie buijten pijn en[de] bande van ijsere gedaen,
 hebben denselven gevangen meer genegen
 zijnde tot gratie dan tot rigeur van justitie
 gebannen en[de] bannen hem mitsdesen voor den tijt
 van vier Jaeren vuyte jurisdictie van [de]selven
 baellij mit verclaringe dat hij de elve middeler-
 tijt nijet en sal mogen gebruijcken op pene van
 openbaer[lick] gegeesselt en[de] gebrantmarct te
 werden en[de] vorder sijn leven lang gebannen
 vuyten lande van Hollant en[de] Westvrieslant, hebben
 vorder den gevangen gecond[emneer]t en[de] condemneren
 hem mitsdesen in de costen [en]de mijsen van Justitie
 mit verclaringe dat hij solange in hechtenisse
 sal blijven totdat hij deselve sal hebben
 voldaan, ende van sijne gevangenisserie gerelaxeert
 sijnde dat hij binnen XXIII uren de v[oor]s[eijde] jurisdictie sal
 ontruijmen. Aldus gewesen bij ..... van [de] weledelbooren mannen en[de] .....behouden. Welbooren
 opten XXV^{en} januarij 1596 en[de] ten oorcon[de] bij
 twee van [de]selve geteijkent.

Cornelis van Immerseel
 Schout tot Lisse

Willem Hubertsz.
 van Plas

Den baillij protesteert om t appelleren.

scan 134 rechts (inlegvel)

I^e confessie gedaen bij Jan Cornelis-
zoon Zuijcker, jegenwoordich
gevangen van joncheer
Andries van Thienen, baillij
van Noortwijckerhout, Hillegom,
Lis ende Voorhout.

Zeijt hij die spreect genaemt te wesen Jan
Cornelis Zuijcker van geboorte van 's Gra-
vesande, out omtrent XL jaer, ende geen
hantwerck te kennen dan dat hij de huijsluijden
gedient ende acht jaeren mette maers ge-
lopen heeft.

Zeijt dat omtrent vier jaren geleden hij de
maerse heeft verlaten ende hem in dienste
begaff onder capiteijn Bruijse, dewelcke
hij omtrent diende een halff jaer ende alsdien
pasport bequam.

Zeijt de andere vierdalff jaer opten huijsman
loopen bedelen te hebben.

Zeijt omtrent acht weecken geleden dat hij
geapprehendeert es geweest tot Wesep,
alwaer hij gebannen es den tijt van vijff
jaeren uijt Goijlant, om oorsaecke hij tot
Zantvoort uijt een achterhuijs een cap ge-
stolen, ende oock een schipper een teer-
penninck affgeheijst hadde.

Zeijt dat hij omtrent een maent geleden
tot Rheijnsburch van binnen 't huijs
van de Zuijl heeft genomen een craech.

Zeijt dat hij omtrent twee jaeren gelden een
maent lang gelooopen heeft met een meijnsken
dewelcke omtrent was van omtrent vijfthien
off zestien Jaeren, zonder dat hij uijt zijn

scan 135 links

wille van 't selve meijnsken heeft gehad.

Actum opten huijse van Teijlingen
ter presentie van den onder ge
schreven welbooren mannen, opten
XXX^{en} octobr[is] 1601

Harmen die Vrijes
Jacob Florisz. Heemskerck

scan 136 rechts

Joncheer Andries van Thienen, baillij van Noortwijckerhout, Hillegom, Lis ende Voorhout, eij[sche]r van 's heeren wegen in cas van delict, beclaecht aen deser vierschare Jan Corn[elis]z. Suijcker van Sgravesande, jegenwoordich zijn gevangen, off hoe hij anders bij name off toename mach zijn genomt. D'eij[sche]r ende de waerheijt es sulcx dat hij gevangen zeeckeren tijt geleden binnen Wesip geapprehendeert es geweest ende aldaer omme zeeckere zijne quade delicten gebannen es uijten lande van Goijlandt, 't welck hem wel behoort hadde te wesen een spiegel omme van zijn quaet ende boos leven affstant te doen, heeft hij ter contrarie vandien in zijn voorgaende quat leven continuerende ende van quaet tot erger gaende, heeft nijet alleen opnijeus vagabuntsgewijse hem ten platten lande te begeven ende gesonts lichaems te loopen bedelen, maer dat erger es heeft omtrent een maent geleden binnen den dorpe van Reijnsburch van een zijl gestolen een craech. Ende also 't selve is strijdende jegens den placcate ende sulcx zijn zaecken van zeer quaden exempele die in een plaetse van justitie nijet geleden mer andere ten exempele behoort te werden gestraft. Soo concludeert de voorn[oemde] eij[sche]r in den name als boven dat den voors[eijde] gevangen ter seacke voorseijt zal werden gecond[emneer]t deur den scharprechter aen der galge metter coorde gehangen ende geworcht te werden datter de doot naer volcht, ende dat zijne goederen verclaert zullen werden verbeurt ende geconfisqueert ofte tot anderen etc.

....XXII Gesien bij welbooren mannen van Noortwijckerhout, etc. Hillegom, Lis ende Voorhout den voorgaenden eijsch en[de] conclusie crimineel ten laste van Jan Corneliszoon Zuijcker, jegenwoordich gevangen mitsg[ader]s zijne confessie bij hem buijten pijn en[de] bande van ijzere ged[ae]n hebben denselven ter saecke voorseijt gebannen ende bannen hem mitsdesen voor den tijt van twe jaeren op des landts galeije omme aldaer ten dienste van den lande gebuijct te werden, ende ontseggen den baillij zijnen vorderen eijsch. Aldus gewesen bij Harmen de Vries, schout, Jan Cornelisz., Borrit Dammasz. van Griecken Lenert Gerijtsz. van Voorhout, Jacob Florijsz van Heemskerck, Henrick Arienszoon van Langevelt, Gerijt Willemsz. van Heemskerck van Lisse, Corn[elis] Ariensz. van [de] Lee, Jacob Jacobsz. van Altena, Lenert Claesz., Maerten Corn[elis]z. van der Duijn van Noortwijckerhout, Arien Jansz., Dirck Ariensz. van Hillegom. alle welbooren mannen, opten XXX^{en} octob[ris] XVC en[de] een.

Harmen de Vrijes
Jacob Florisz Heemskerck